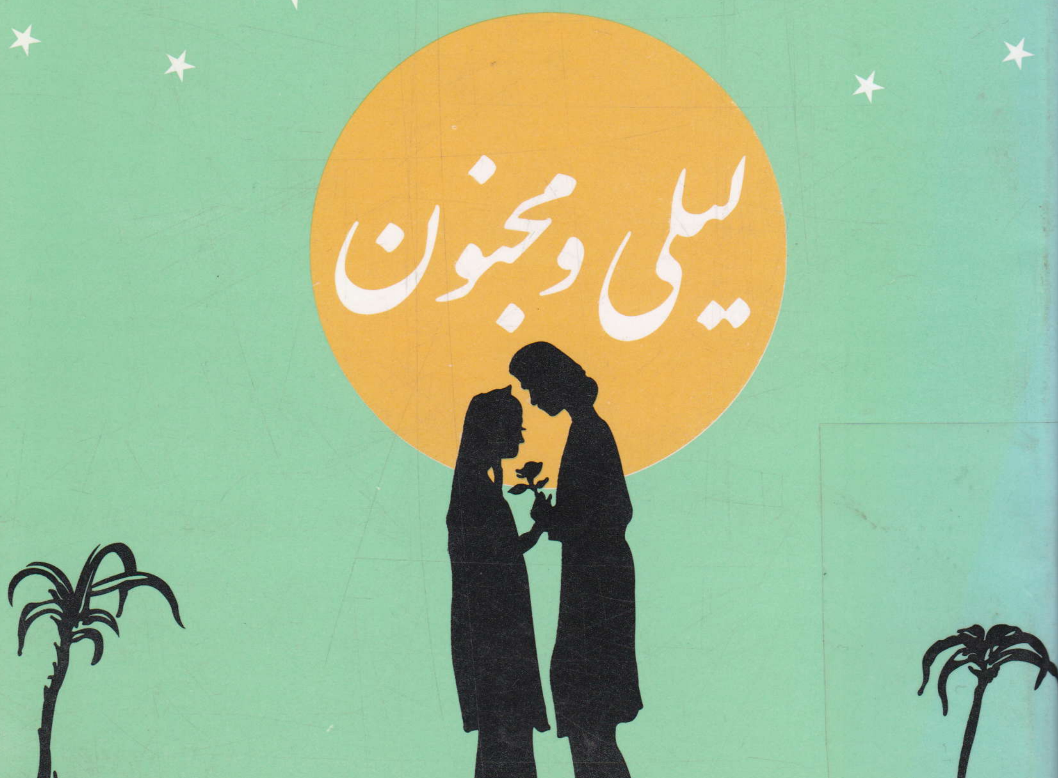
فضولی

لیلی و مجنون

حاضرلایان و ناشر: غلام رضا مخلص

فضولی

لیلی و مجنون

رسام م. عبداللهیف

تبریز ۱۳۸۰

بسم الله الرحمن الرحیم

عشق ایمیش هر نه وار عالمده

علم بر قیل و قال ایمیش انجق

فضولی بغدادی، محمدبن سلیمان، ۹۱۳؟ - ۹۷۶؟ق.
لیلی و مجنون/ رسام [نقاش] م. عبدالله یف؛ مقدمه ح. آراسلی.— تبریز : اسمر ، ۱۳۷۹.
ص. ۲۵۶ ص.: مصور (رنگی).
ISBN 964-92513-1-6
فهرستنویسی براساس اطلاعات فیپا.
پشت جلد لاتینی شده : Fuzuli. Layla va Majnun.
ترکی.
واژه‌نامه.
۱.شعر ترکی -- ایران -- قرن ۱۰.
الف.آراسلی، حمید، ۱۹۰۹ - ، Arasly, Hamid Mammadtaghy oglu. مقدمه نویس. ب.عبدالله یف، م. تصویرگر.

PL۳۱۴/ف۵ل۹ ۱۳۷۹ — ۸۹۴/۳۶۱۱

کتابخانه‌ملی‌ایران — ۲۱۵۴۹-۷۹م

لیلی و مجنون
محمّد فضولی
مقدمه: ح. آراسلی
رسام: م. عبداللّه‌یف
نگار لیتوغرافیسی
شعاع مطبعه‌سی
تعداد: ۳۰۰۰
قطع: رقعی، ۲۸۶ ص. مصور + ۸ ص. الوان
ینی چاپی: تبریز ۱۳۸۰ (۱۴۲۲ ق. / ۲۰۰۱ م.) ایلک چاپی باکو ۱۹۵۸
حاضرلایان و ناشر: غلام رضا مخلص
مجوز: ۵/۱۷۰۴۱ ـ ۷۹/۱۲/۲۱
شابک: ۶ ـ ۱ ـ ۹۲۵۱۳ ـ ۹۶۴

مرکز پخش تبریز انتشارات اسمر تلفون ۳۸۱۱۷۵۷

قیمتی: ۳۵۰۰۰ ریال

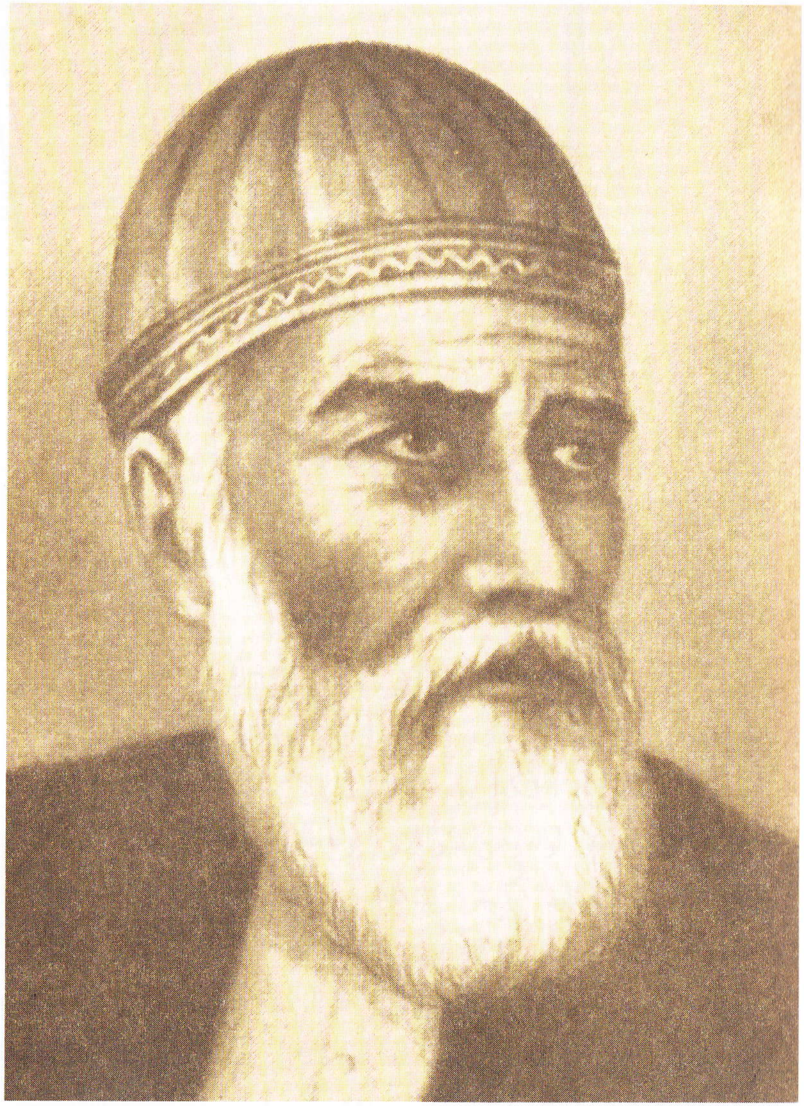
بسم الله الرحمن الرحیم

لیلی و مجنون داستانی بیرنجی دفعه عرب منبعلری طرفیندن قلمه آلینمشدر. بوغملی و سئویملی افسانه‌نین دوْغما وطنی عربستان و ایلک یارادیجیسی ایسه خلقین شفاهی ادبیاتی اوْلمشدر. اثرین اساس مرکزی یرینی بیر شاعر کیمی تصویر ائدیلن مجنونون اؤز صورتی و اوْنون آدی ایله باغلانان شعرلر تشکیل ائدیردی.

ایلک دفعه یازیلی ادبیاتدا، لیلی و مجنون داستانینی مکمّل بیر شعر شکلینه سالیب نظمه چکن بیوک آذربایجان شاعری نظامی گنجوی اوْلمشدر. نظامیدان صوْنرا قرخدان یوخاری «لیلی و مجنون» یازانلار اوْلوب، لکن شرقین ادبیات تاریخینده نظامیدان دوْرد قرن صوْنرا نظمه چکیلمیش فضولی منظومه‌سی اونودولماز بیر اثر در.

فضولی نظامینین بوْتون عقل و ذکاسیندان استفاده ائده‌رک بو موضوعدا تمامیله ینی، اوْرژینال، اؤز بدیعی گوجی وگؤزللیگی ایله هئچ ده نظامی اثریندن گِریده قالمایان بیر اثر یاراتمشدر.

فضولی گؤزللیگه عاشقدر. اوْ ادبیاتی «حبیبی» آدلانان بیر شاعردن و عربینی ایسه «رحمة‌الله افندی» دن اؤگرنمشدر.

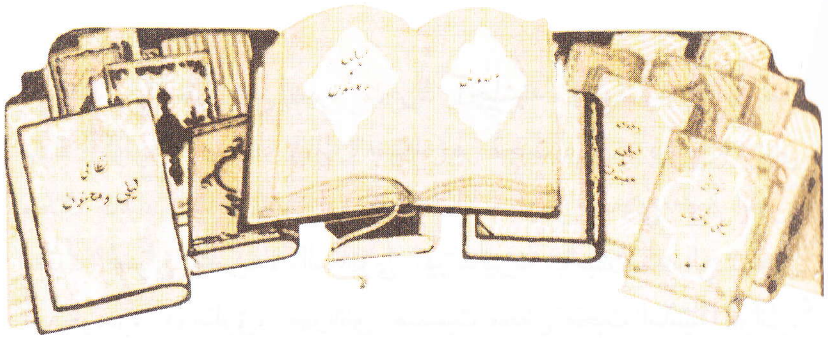
بیر روایته گؤره فضولی اؤز معلمی رحمة الله نین قیزینا عاشق اوْلموش و بو نتیجه‌سیز عشق، فضولینین لیلی و مجنون تألیفینه سبب اوْلمشدر. دئمک اوْلار که بو مثنوی فضولی حیاتینین انعکاسی و باشینا گلن عشقین عملی ماجراسیدر.

تقریباً ۳۰۳۰ بیتدن عبارت اوْلان لیلی و مجنون کتابی، بغداد فتحیندن صوْنرا، ۹۴۲ نجی ایلده یازیلیب و عثمانلی امپراطوری سلطان سلیمان قانونی یه اتحاف اوْلوبدر.

بو کتاب ۱۹۵۸ نجی میلادیده بیوک ترک آذربایجان شاعری محمّد فضولینین وفاتینین ۴۰۰ ایللیگی مناسبتیله باکودا چاپ ائدیلمیشدر. اوْ چاپدا کتابین مقدمه، مناجات، نعت و مدح حصه‌لری حذف اوْلمشدر. ینی چاپدا بو نقصانلار رفع ائدیلیب و داستانین مکمّل صورتی باشقا چاپلار ایله مقابله اوْلاندان صوْنرا، اوْتوز صفحه کتابا علاوه ائدیلیبدر. آرتیریلان صفحه‌لر پروفسّور ح. آراسلی‌نین ترتیب ائتدیگی متن اساسیندا وئریلمشدر.

هر یرده صاغر کاف (ڭ)، (ن) کیمی اوْخوناجاقدر.

ناشر

مقدمه

فضولی (۱۴۹۸ - ۱۵۵۶) آذربایجان أدبیاتنك إنکشافیندا مهم یر توتان داهی بیر صنعتکاردر. اونك آدی دورت یوز ایلدن آرتیقدر که بوتون شرق اولکه‌لرینده حرمت و محبتله چکیلیر. شاعرك اوچ دیلده یازمش اولدوغی دیوانلار، پوئه‌مالار، آلله‌غوریك أثرلر شرق خلقلرینك ایچریسینده گنیش شکلده یاییلمشدر.

فضولی‌نك زنگین یارادیجیلیغیندا لیریقا مهم یر توتور. شاعرك خصوصاً آنا دیلینده یازمش اولدوغی غزللرده صاف، تمیز بیر قلبك إضطرابلاری، یوکسك بیر محبتك هیجانلاری صمیمی بیر دیل ایله ترنم ایدیلمشدر. فضولی بوتون دنیایه عاشق نظریله باخیر، کائناتك محبت

اساسیندا یاراندیغنی ظن ایدیر. سحرڭ آچیلشیندا، گونشڭ دوغماسیندا، بهارڭ گولومسه‌مه‌سینده، بلبلڭ ناله‌سینده بیر محبت دویور، بوتون بونلاری محبت دیلیله ایضاح ایدیر. او، خصوصاً انسانا اولان محبتی ترنم ایدیر. محبت فضولی شعرینده انسانلاری بیر ـ بیرینه یاخینلاشدیران مقدس بیر قوه‌در. دوستلوق، مهربانلق صمیمیت محض محبت اساسیندا یارانیر. محبت ائله بیر قوه‌در که، او، إنسانی اوز شخصی منفعتلریندن ال چکمگه، عمومی منفعت ایچون وارلیغیندان کیچمگه سوق ایدیر.

فضولی‌نڭ لیریك شعرلرینده ترنم ایدیلن بو محبت داهی صنعتكارڭ یوكسك صنعت نمونه‌سی اولان «لیلی و مجنون» اثرینده عمومی‌لشدیریلمشدر.

متفکر شاعرڭ چوخ زنگین یارادیجیلیغیندا «لیلی و مجنون» پوئه‌ماسی خصوصی بیر یر توتور.

«لیلی و مجنون» موضوعونڭ یاخین شرق ادبیاتیندا چوخ قدیم بیر تاریخی واردر. تاریخی منبعلر آیدینلاشدیریر که بو موضوع قدیم زمانلاردا عرب شفاهی خلق ادبیاتیندا موجود ایمش. عصرلرجه شفاهی شکلده شرق خلقلری ایچریسینده یاییلان «لیلی و مجنون» موضوعی ایلك دفعه ۱۱۸۸ نجی ایلده داهی آذربایجان شاعری نظامی گنجوی طرفندن قلمه آلنمشدر. صوڭرالار یاخین شرق شاعرلری طرفیندن بیر صیرا «لیلی و مجنون»لار یارادیلمشدر که داهی آذربایجان شاعری فضولی‌نڭ اثری‌ده بونلارڭ آراسندا خصوصی بیر یر توتور.

«لیلی و مجنون» اثری‌نڭ قهرمانی مجنون‌در. فضولی مجنون سیماسیندا اون آلتنجی عصرڭ فیؤدال ـ پاتری آرخال مناسبتلرینه بویون اگمك ایسته‌مه‌ین، عادت و عنعنه‌لره تابع اولمایان، اسیرلیگین حس ایدوب، بو اسارتدن قورتارماغا جان آتان، آزادلیق اوغروندا دوشونن شخصیتی قلمه آلمشدر.

لاکن مجنونڭ مبارزه‌سی محبت چرچیوه‌سندن کناره چیخا بیلمه‌دی. فضولی‌نڭ یاشادیغی محیطده موهومات و قانونسزلغڭ حاکم اولدوغی فیؤدال عادت و عنعنه‌لرنڭ حکمرانلق ایتدیگی بیر محیطده دوغولان إنسان آزادلیغنی یالڭز معنوی عالمده آزادلیق شکلینده تصویر ایدیردی. بونی شاعرڭ اوزی‌ده بئله باشا دوشوردی. او زمان شهر ضیالیلاری ایچریسینده وحشی عادت و عنعنه‌لردن قورتارماق میلی نه قدر قوتلی اولسادا إجتماعی قورولوشی دگشمك دوشونجه‌سی هله دوغمامیشدی. اونلار شخصیتڭ آزادلیغنی دوشونور و محبتده، کوڭل عالمنده، انسان آزادلیغنی تبلیغ ایدیردیلر. بئله قهرمانلار ایسه محیطده مختلف بلالره راست گلدیکلریندن آزادلیغی جمعیتدن کناردا، طبیعتڭ آزاد قوینوندا آختاریر، جمعیتدن قاچیردیلار.

چوخدر بنی آدم ایچره بیداد
ایت کوڭلمی وحشت ایله معتاد

مجنونڭ دیلیندن دیلن بو مصراعلاردا جمعیتده اولان ظلمدن شکایت ایدیلیر، اودر که، قهرمان ائله بیر یر آرزو ایدیر که اورایا انسان آیاغی دگمه‌سین:

بیر ملکده ویر مڭا قراری
کیم یتمه‌یه آدمی غباری.

بو ایسه تکجه مجنوندا دگل، او زمان جمعیتده اولان عدالتسیزلیگی، ظلمی و اسارتی گورن بعضی ضیالیلاردا دوغان بیر احوال روحیه ایدی.

فضولینك قهرمانی بیر صیرا کیفیتلره مالکدر که اونك معاصرلرینده بو جهتلر یوخدر: آزادلیق آرزوسی، صاف محبت، وفا، صداقت و فداکارلیق. لاکن مجنونك محبتیده صوگرالار ره‌آل محبتدن چوخ إلهی محبته چوریلیر. او اوزی نه ایچون سه‌ودیگنی صوگرالار درك ایتمیر:

گرچه‌جاناندن دل شیدا ایچون کام ایسترم
صورسه جانان بلمزم کام دل شیدا نه‌در؟

اوللر لیلینی درین بیر محبتله سه‌ون قهرمان، بهانه‌لرله اوز سه‌وگیلسنی گورمگه جان آتان، قیصقانان مجنون اثرك صوگوندا بئله بیر وضعیته گلیر که لیلینی رد ایدیر، اونك خیالی ایله یاشادیغنی سویله‌ییر. مسئله بوراسیندادر که شاعر اوزی بونا حق ویریر، بونی محبتك کماله چاتماسی کیمی ایضاح ایدیر.

شاعر اونلاری برلشدیره بیلمزدی، چونکه أثرك مضمونی ائله فاجعه‌لی بیر شکلده قورولموشدر که حادثه‌لر هر ایکی گنجی آرزولارینا چاتمادان اولمگه دوغرو آپاریر. شاعر اونلارك ایولندکلرینی تصویر ایتسه ایدی تاریخی حقیقتلره، أثرك مضمونونا و مندرجه‌سینه اویغون گلمه‌ین بیر نتیجه حاصل اولاردی.

بوئه‌مادا نظر دقت جلب ایدن الك بیتگین صورت لیلی‌در. لیلی اون آلتنجی عصرده آذربایجان قیزلارنك فاجعه‌لی حیات کچردیگی بیر

دورده یاشایان حقوقسیز کبار قیزلاریندان بیریدر. لاکن بو قیزك سجیه‌سی باشقالاریندان آیریلیر. او درین بیر محبتله سه‌ون، اوز محبتنه صادق، وفالی بیر قیزدر. لاکن بو قیزی اوز دوری، محیطی آنلامیر.

لیلی قیسی نه ایچون سه‌ویر؟ چونکه قیس هامودان ذکالیدر، گوزلدر و محبتی دریندن دویان بیر گنجدر. لیلی مکتبده تصادف ایتدیگی قیسه هله اوشاق یاشلاریندا وورولموشدر. اونکلا اوللری آچیق، صوگرا احتیاطلی صورتده سه‌ویشمش، بوتون قلبی، روحی ایله اوگا باغلانمشدر. ایندی بو محبتك قارشسیندا بویوك مانعه‌لر دورور. لیلی بو مانعه‌لری آرادان قالدیرماغا عاجزدر. اونك عشقی دیله ـ دیشه دوشموشدر. آتاسی آرتیق اونی مکتبه بوراخمیر، آتاسی ایشیتسه بویوك مصیبت اولاجاقدر. بونلار هاموسی آزدر. عار، ناموس مسئله‌سی أساس مانعه‌در.

لیلی هر شی‌دن کیچه بیلسه‌ده ناموسدان کیچه بیلمزدی. آناسی اوگا خاطرلادادردی که:

اوغلان عجب اولماز اولسا عاشق
عاشـقلق ایشـی قیزا نـه لایق
ای‌ایکی گوزوم یمان اولور عار
نامـوسـیمزی ایتیرمه زنهارا...

لیلی‌نی إنکاره، اوز دردینی دوغما آناسیندان بئله گیزلی ساخلاماغا مجبور ایدن اساس مسئله ناموس ـ یامان آد مسئله‌سی ایدی. چونکه بو محیطده قیز ایچون سه‌ومك، عاشق اولماق ناموسسیزلق حساب اولونوردی. آنا اوز نصیحتلرینده حقلی ایدی. لیلی‌نك آناسی بیلیردی که، لیلی‌نك

عاشق اولماسی حقنده گیدن صحبتلر یاییلسا جماعت اونلارا ناموسسیز عائله کیمی باخاجاقدر. اونا گوله‌جکلر، «قیسه عاشق اولان قیزك آناسی‌در» دیه‌جکلر. بلکه‌ده کوچه‌ده اوشاقلار اونلاری بی‌آبر ایدن ماهنیلار اوخویاجاقلار. لیلی‌نك آتاسی ایشیتسه، مسئله باشقا رنگ آلاجاق، قیز برك جزالاناجاق، آناسی‌دا گوزدن دوشجکدر.

آنجاق لیلی مستثنا بیر خلقتدر. او سه‌و مه‌یه بیلمز. چونکه او بوتون قلبی ایله باغلاندیغی بو محبتك إضطرابلارینی اوزون مدت تك چکمشدر. او هیچ کسه دردینی آچمامشدر. إنسانك قلبنده خصوصاً خیال‌پرور قیزلارك یور گینده اولان گیزلی سرلر آچلمادیغی مدتده داهادا محکملنیر. لیلی عین زماندا قارشیسندا داها حرارتله سه‌ون بیر عاشق گورور، اوزونك إضطرابلار قارشیسندا اونك فداکارلیغنی حس ایتدکجه محبتی داهادا شدتلنیر، گنج قیزی بوتون عمری بویی کدرلندیریر:

نه بیر فرحی، نه بیر نشاطی
نه کیمسه ایله بیر إختلاطی
قیزلار قاشا ویرسه وسمه‌دن رنگ
جان گوز گوسینه‌سالوردی‌اول‌ژنگ...
نه ایگنه‌ده، نه ایپکده میلی،
مژگانه توکردی اشك سیلی.

لیلی یالگز معنوی عالمی ایله یاشایر، دریـن بیر محبت اونو گوندن گونه اریدیر. بو ایسه لیلی‌نی دوشونجه اعتباریله یولداشلا-ریندان فرقلندیریر. اوز قسمتلرینه راضی اولوب آتا‌ـ آنالارنك ویره-جکلری آداملا حیات سورمگه حاضرلاشان، بزك‌ـ دوزك اوگرنوب،

اوز قلب عالمارینی تمام یاددان چیخاران قیزلاردان فرقلی اولاراق لیلی دوشونور. لیلی همیشه اوزونو مجنون ایله مقایسه ایدنده، حقوقسیز-لیغنه، حجاب، ناموس، عارآسیری اولدوغونی، إختیارسیزلیغنی خاطرلاییر.

او، مجنونی فعال گورمك ایسته‌ییر. چونکه مجنونك قارشیسندا لیلی اوگونده دوران مانعه‌لر یوخدر. او، خوشبختدر، چونکه کیشی‌در.

من توت که مقید حصارم
محبوس حجاب ننگ و عارم
گر شمعه آچلسه شرح رازم
سایه‌مدن اولور میك احترازم
گر سایه‌مه سویلسم غم‌دل
شمعك حسدی گلور مقابل
نه یازماغا نامه إختیارم
نه ایتمگه عرض رازدارم
غنچه کیمی‌یم من پریشان
آغزم توتولی ایچم دولو قان

دورت دیوار آراسیندا حجاب، ناموس، عار محبوسی اولان قادینلار حقیقتاً یورك سوزلرینی شمعه سویله‌دکلری زمان اوز کولگه‌لریندن قورخمالی ایدیلر. اونلارك نه دردلرینی یازماغا إختیارلاری، نه‌ده سرلرنی سویله‌مك ایچون سرداشلاری وار ایدی. اودرکه ظاهرده خوشبخت گورونن بو بدبختلر سربست حیاتدان محروم اولان بو یازیق‌ـزواللی مخلوقك الك بدبختی لیلی کیمی اوز حقوقسیزلوغینی باشا دوشنلری ایدی. اوز کوله‌لیکلرینی حس ایدنلری بونا اعتراض ایده بیلمه‌یوب

دردلرنی یور کلرینده ساخلایانلاری ایدی. لیلی اره ویریلدکدن صوکرا مجنونا یازدیغی مکتوبدا اوز حقوقسیزلیغنی، کوله وضعیتنی بئله تصویر ایدیر:

من گوهرم اوزگه‌لر خریدار
منده دگل إختیار بازار
دوران که منی مزاده سالدی
بلمن کیم ایدی‌ساتان کیم‌آلدی
اولسیدی منم بیر إختیارم
اولمازایدی‌سندن‌اوزگه یارم.

بوتون بونلار اون‌آلتنجی عصر شرائطینده حتی انقلابه قدر آذربایجان قیزلارینك آك آغیر دردی ایدی. فضولی هر بیر آذربایجانلی قیزك چکدیگی بو آغیر مصیبتلری لیلی اطرافیندا توپلامیش، لاکن لیلی‌نی بوتون معاصرلرندن فرقلندیره‌رك بو دردلری حس ایدوب، کوله وضعیتنی دویان یگی بیر انسان کیمی قلمه آلمشدر.

شاعر اوز قهرمانینك آغیر دردلرینی گوسترمك ایچون اونو یاخین شرق شعرینده عاشق رمزی کیمی ایشله‌نن پروانه، آی، بولوت، شمع وسائره ایله قارشیلاشدیرمشدر. لیلی‌نك شمع، پروانه، آی و سائره ایله صحبتی پوئه‌مانك اك یاخشی یرلری‌در. گنج قیز عاشقلیگی حقنده بیر چوخ افسانه‌لر ایشیتدیگی شمعك یانماسینی گورور. اوزونك آیریلیق اودونا ائله‌جه یاندیغنی درك ایدیر. لاکن شمعی اوزوندن خوشبخت سایير.

من هم سنه بگزرم وفاده
بلکه نیچه مرتبه زیاده.
سن گیجه همین ینارسن ای زار
من گیجه و گوندوزم گرفتار.
خوشدورسنه‌سرگی، توکوب یاش
مجلسلر ایچینده ایلمك فاش
کوکلك چودگل وفاده قائم
کوکلکده کیدر دیلکده دائم
من ثابت عرصهٔ بلایم
نی کیمی خزانهٔ هوایم
اولمم اولور اولمز ایله دمساز
باشم کسیلرسه سویلمم راز.

دیمك لیلی‌نك دردی داها آغیر و إضطرابلاری داها چوخدر. لیلی پروانه‌ده‌ده بویوك فداکارلیق گورور. لاکن پروانه هیچ اولماسا ایسته‌دیگی یره گیده بیلیر. او، سه‌وگیلیسینی هر گیجه گورور. لیلی ایسه دوستاقدر و همیشه هجران چکیر. پروانه بیر دفعه‌لیك جانینی قربان ویروب قورتاریر، لاکن لیلی گونده اون دفعه ئولور - دیریلیر، همیشه درد چکیر و بو درد چکمکدن‌ده اینجیمیر.

فضولی‌نك لیلیسی نظامینك لیلیسیندن داها مظلوم و قاپالیدر. نظامی‌نك أثرینده لیلی ابن‌سلامدان مسئله‌نی گیزلتمیر. نه اینکه گیزلتمیر، حتی مجنونی سه‌ودیگنی، آخرا قدر اوکا صادق قالاجاغینی آچیق سویله‌ییر. ابن‌سلام اونا یاخین گلنده ائله بیر سلله وورور که اوغلان تیر چکوب اوزانیر.

لاکن فضولی‌نڭ لیلی‌سی ابن‌سلاما سلله ووراجاق وضعیتده دگلدر. او، مجنونی سه‌ودیگنی هیچ کیمه دانشمیر، حتی یاخین یولداشلاری‌دا، آناسی‌دا بو سری بیلمیر. هامی مجنونڭ اونو سه‌ودیگنی و قیزڭ بونا گوره کدرلندیگنی گمان ایدیر. اونڭ رأینی سوروشمادان ابن سلاما اره ویرنده‌ده لیلی اوز دردینی آیدین دیمگه جرئت ایتمیر. مشاطه‌لر اوڭا گلین بزگی ویردیکجه قیز آغلاییر، لاکن هامو بونی آتا - آنادان آیریلماق دردی کیمی دوشونور، اونا تسلی ویریرلر:

دیرلردی حقڭدر ای سمن‌بو
توتمشدڭ آتاڭ، آناڭ ایله خو
حالاکه بولاردان آیریلورسن
غربت ستم اولدیغیڭ بیلورسن
أفغانڭه هیچ منع یوخدر
سن کیمی یانان فراقه چوخدر.
قیز دائم آتا ایونده قالماز
پیوسته آنایه مهر سالماز.

لیلی بونلاری تصدیق ایتمڭ مجبوریتینده‌در. چونکه ائل طعنه‌سی، حیا، عصمت مسئله‌سی اونڭ قاباغینی کسیردی:

لیلی بو سوزه قیلوردی إقرار
دیمزدی بیر اوزگه محنتم وار
گورمزدی آنی اوزینه لایق
کیم طعنه ایده آڭا خلایق

قیز هر نیجه یاره اولسا طالب
آلبته گرك حیاسی غالب.

لیلی ابن‌سلامه گلین گلدیکدن صوڭرا اونی آلدادیر، اوز اسیرلیگنی اعتراف ایتسه‌ده، اوندان اوزاق یاشاماغا موفق اولور:

من کیم دیمه‌یم غنی فقیرم
مهمان دیمه‌یم سنه اسیرم
ظلم ایلمك ایتمه من اسیره
إظهار ترحم ایت فقیره.

دیه اوز عاجزلیگنی گوستروب اونی اویدوردوغی بیر یالان ایله اوزوندن اوزاقلاشدیرا بیلیر.

لیلی‌نڭ عاقبتی چوخ فاجعه‌لی اولور. ابن‌سلامڭ اولوموندن صوڭرا او مجنونی گورور، دوه کارواندان آزیب لیلی‌نی مجنون اولان دیاره گتیریر. مجنون آرتق بوتون حیاتی قوه‌لری ایتیرمشدر. ایندی او لیلی‌نڭ وصالی عشقی ایله دگل، خیالی ایله تسلی تاپیر، او حتی لیلی‌نی تانیمیر:

چون منده یوخ احتمال إدراڭ
سن سویله اوزڭ که کیمسن ای پاڭ؟

دیه کیم اولدوغونی سوروشور.

لاکن لیلی وصال امیدی ایله یاشاییر. او سه‌وگیلیسی‌نڭ اونی گورن کیمی بوینونا سارپلاجاغنی دوشونور. سه‌وگیلیسینه اوزونی نشان ویر-

دیکدن صوکرا بئله اونك لاقیدلیگنه تعجب ایدیر. بونی بیر تحقیر
و عیب ساییر:

ای گل بو مکا دگلمیدر ننگ
کیم اولمایاسانك منمله هم رنگ
من عرض ایدم آفتاب رخسار
سن قیلمایاسانك حرارت إظهار.

مجنونك اوکا میل گوسترمه‌مه‌سی هلده وصال امیدی ایله یاشایان
و بوتون حیاتینی بو امیدله کیچرمش قیزا اولومدن آرتق تأثیر ایدیر.
او اوزینی بو حیاتدا آرتیق ساییر، مجنون ایچون قورویوب ساخلادیغی
گوزللیگین آرتق هیچ بیر معناسی قالمادیغنی حس ایدیر:

من بسله‌دیگم بو زلف و خالی
چشم‌سیه و عذار آلی
اوز جانم ایچون دگل شب وروز
ندر نظرگدر ای دل افروز
یوخدر چو نظاره میلی سنده
نیلر بو جمال خوب منده.

فضولی‌نك اثرینده دورك عادت-عنعنه‌لری خصوصاً مکتب، توی،
یاس، محاربه قانونلاری ره‌آل بیر شکلده ویریلمشدر. او، آتانك اولاد
آرزوسی ایله یاشاماسینی، اوشاغین دوغولماسی ایله عائله‌ده عمله گلن
شادلیغی، یگانه اولادك دایه‌لر طرفندن تربیه ایدیلمه‌سینی ائله آیدین و
گوزل تصویر ایدیر که بورادا ره‌آل حیاتدان اوزاق هیچ بیر شئی
یوخدر. لاکن بیردن او اوز قهرمانینی هله اوشاق ایکن گوزل بیر

گلینك قوجاغیندا آرام توتماسینی گوسترمکله ویردیگی ره‌آل صحنه‌لره
بیر روماتیك ماجرا علاوه ایدیر که بودا اوشاغیك گله‌جکده عاشق اولا-
جاغینی گوسترن بیر علامت اولور.

مجنونك اوز سه‌وگیلیسی ایله دانیشا بیلمك ایچون گوردوگی
تدبیرلرده چوخ مراقلی و ره‌آلدر. او، درسینی بیلمه‌دیگنی بهانه ایدیر، گاه
قصدا یازینی یاگلیش یازیر، بعضاً کتابلارینی گیزلدوب کوچه‌ده دایانیر
بو بهانه‌لراله لیلی‌نی دانشدیریر.

فضولی‌نك «لیلی و مجنون» پوئه‌ماسیندا نقصانلی جهتلرده واردر.
بو نقصانك الك باشلیجاسی شاعرك اساس قهرمانی، مجنونی غیرطبیعی
وضعیتلره سالماسی‌در. فضولی لیلی‌نی نه قدر ره‌آل پلاندا ایشله‌مشدرسه
مجنونی صحرالارا گتیردیکدن صوکرا بیر او قدر غیر طبیعی وضعیتده
گوسترمشدر. بو جهت شاعرك اوز قهرمانینی مقدسلشدیرمك جهتیندن
ایرلی گلیر. فضولی اوز دورنك اوغلو اولاراق قالدیغی زمان بئله‌ده
ایتملی ایدی. شاعر اوز دوروندن چوخ ایرلی‌یه گیدوب محیطینده اولان
حقسیزلیکلره تنقیدی نظرله باخماغا باشلایاندا عوضسیز بیر صنعتکار
اولور. لاکن بو فکرلرینه برائت قازاندیرماق ایسته‌دیگی زمان عصرنك
سویه‌سینه انیر، خارق‌العاده‌لیکلره اینانان معاصرلرینك دیلیله دانیشیر،
بئله‌لیکله قهرمانینی مقدس دونا گییدیریر.

گورونور عصرك بیر صیرا عنعنه‌لرینه آچیق گوزله باخوب
اونلاری تنقید ایدن فضولی اوزی‌ده بیر سیرا خیالی- موهومی شئیلره
اینانیرمش. اونك مجنونك یانیندا اولان حیوانلارك حیوان جلدینه
گیرمش ملکلر اولماسینی إدعا ایتمه‌سی، مجنونك اطرافیندا یاشایان

ییرتجیلارلا جیرانلاریك بیر- بیرلریله مهربانلیغنی تصویر ایدن سطرلری پوئه‌مانك روماتیك یرلری‌در. یاخود قهرمانلارك آرزو ایتدکلری زمان اولملری‌ده اونلاری مقدسلشدیرمك تشبثدن ایرلی گلیر که بوتون بونلار اثرك ضعیف جهتلری‌در.

اثرده ایکی فیودال قبیله رئیسی‌نك عائله و اولادا مناسبتدن دانشیلیر. لاکن بو مناسبت مختلفدر. مجنونك آتاسی اوز یگانه اوغلونی درین بیر محبتله سه‌ون، اونك بوتون فاجعه‌لی حیاتینا یورکدن آجیان بیر آتادر. آنجاق او مجنونك اصل دردینی دویا بیلمیر. او اوز اوغلونی حرارتله سه‌ودگی لیلی‌دن آییرماق ایچون مختلف چاره‌لره ال آتیر. زیارتگاهلارا آپاریر، قیزی مجنونه پیسله‌ییر. او اوغلونی آرزوسونا یتیرمك ایچون لیلی‌نك عائله‌سینه ائلچی گیدیر، لاکن رد جوابی آلدیقدان صوکرا اوغلونی بو محبتدن اوزاقلاشدیرماغا چالیشیر.

فضولی مجنونك آتاسنك فاجعه‌سینی درین بیر کدرله ویریر. او گوستریر که آتا اوغول آرزولادیغی زمان اوزونك مال دولتینه صاحب اولا بیله‌جك بیر قبیله رئیسی بویوتمك فکرنده ایدی. لاکن مجنون اوز آتاسنك آرزولارینی دوغرولتمیر، آتا بوندان دردە دوشوب ئولور.

مجنونك آتاسی ایسه اوز اوغلونك فاجعه‌سینی دریندن حس ایتسه‌ده بو دردی باشا دوشه بیلمیر. اوغلونی میدانلاردا قهرمانلیق گوسترمگه آد- صان قازانماغا چاغیران آتا محبت مسئله‌سینه اوز معاصرلری کیمی باخاراق لیلی اولماسین باشقا قیز اولسون- دییه قارشیلقلی محبت اساسیندا

عائله قورماق آرزوسینا قارشی چیقیر. او‌کا ائله گلیر که ایولنمکده، عائله و معیشتده محبتك هیچ بیر اهمیتی یوخدر.

لیلی‌نك آتاسی مجنونك آتاسیندان‌دا محافظه‌کاردر. دورك عادت عنعنه‌لرینه باغلی، آزاد محبته دشمن اولان بیر آتادر. او اوز قیزنك آرزو و ایستگی ایله مراقلانمیر، عادت عنعنه‌لره صادق اولماغی مقدس حساب ایدیر، بو عادتلردن کناره چیقماغی بی‌آبرچیلق صاییر. محض بونا گوره‌ده مجنونك آتاسینی رد ایدیر. مجنونك آتاسی اوزونك‌ده اونك کیمی قبیله رئیسی، وار- دولت صاحبی اولدوغنی دیدیکده بو قوهوملوغا مانع اولاجاق اجتماعی بیر سبب اولمادیغنی گوستردیکده لیلی‌نك آتاسی جواب ویریر که:

قربـك بیلـرم مـنه شـرفـدر
امـا خـلفك عجب خـلفـدر
مجنون دییه طعن ایدیر خلایق
مجنونـه مـنم قیـزیم نه لایق؟

بئله‌لیکله لیلی‌نك آتاسی سوزباز آداملارك چوروك صحبتلرینه، غیبتلرینه فکر ویروب هم اوز قیزینی همده مجنونی بدبخت ایدیر. او اوز قیزینی ابن‌سلامه ویردیگی زمان لیلی‌نك رأینی سوروشمور.

ابن‌سلام‌دا اوز معاصرلریندن فرقلنمیر. او لیلی‌نی بیر دفعه گورمکله عاشق اولور، قیزك رأینی بیلمه‌دن ائلچی گوندروب وار- دولت

گوجونه اونی آلماغا موفق اولور. آلاجاغی قیزك اوگا محبتی اولوب لولماماسی اونی هیچ مراقلاندیرمیر. فضولی ابن‌سلام ایله مجنونی مقایسه ایدرك لیلی‌نك دیلی ایله گوستریر که:

اول نقش صحیفه وفادر
بو طرز جریدهٔ فنادر
اول غرقهٔ بحر ذوق جاندر
بو محو تنعم جهاندر
اول خیر یولونا راهبردر
بو باشلادیغی طریق شردر
جانانه‌سی ایچون اول دیلرجان
اوز جانی ایچون دیلر بو جانان.

بو مصراعلاردان آیدیندر که ابن‌سلام محبت عالمینه، معنوی عالمه یاددر. شان-شوکت، دنیاپرستلیك و شخصی منفعت دالینجا گیدن بیر آدامدر.

فضولی قارشیلقلی محبته رغبت گوسترن نوفل صورتی‌ده یاخشی ایشله‌مشدر. او اورتا عصر جنگاورلرینی خاطرلادان بیر ایگیتدر. مجنونی گوروب اوگا قلبی یانان نوفل نتیجه‌ده قهرمانه کومك ایتمه‌دن ایشی یاریمچیق قویور. محض بوناگوره‌ده مجنون اونو وعدنه عمل ایتمه‌مه کده تهمتلندیریر.

اثرده اساس قهرمانلارك دردینی بیلن، باشا دوشن اونلارا کومك الینی اوزادان یگانه شخصیت زیددر. زید محبتك نه اولدوغینی اوز حیاتینده حس ایدوب شعری-صنعتی گوزل باشا دوشدوگی ایچوندر که مجنونا و لیلی‌یه کومك ایتمك ایسته‌ییر. فضولی زید صورتی

یاراتماقلا مجنون کیمی مترقی آداملارك تك اولمادیغنی، اونلارا رغبت بسله‌ینلرك‌ده موجود اولدوغنی گوستریر.

فضولی‌نك «لیلی و مجنون» پوئه‌ماسیندا لیلی ایله مجنونك آراسندا اولان صمیمی محبته یالگز ساده آداملار حرمت و احترام گوستریرلر. شاعر آنلاماز نادان آداملارك اله سالدیغی مجنونك خلق طرفدن محبتله قارشیلاندیغنی قید ایدیر. او گوستریر که دشمنلر مجنونی اولدورمك ایسته‌دیکده خلق تیز اونك آتاسنی خبردار ایدیر. مجنونا هوادار اولان فیودال اعیانلاری دگل زید کیمی خلق نماینده‌لریدر.

شاعرك، قهرمانی خلق کتله‌لرنك داها چوخ حمایه ایتد کلرنی گوسترمسی مثبت بیر جهتدر. بو اصل محبتك گنیش خلق کتله‌لری ایچریسنده موجود اولدوغونا إشاره‌در.

فضولی گوزل طبیعت تصویرلری، لیریك رجعتلرله برابر اوز اثرینده حادثه‌لره و اشترا کچیلارك احوال روحیه‌سینه اویغون غزللرده ویرمشدر. بو غزللر پوئه‌مانك گوزللیگنی بیر قات داها آرتیریر، اونی خلق داستانلارینا یاخینلاشدیریر. پوئه‌مانك دیلی زنگین و حکیمانه إفاده‌لرله زینتلنمش یوکسك شعریته مالکدر. محض بوناگوره شاعرك بو ئولمز اثری چوخ شهرت قازانمشدر، روس، ارمنی دیللرینه، ۱۹۴۲ نجی ایلده آلمان دیلینه ترجمه اولونمشدور.

پوئه‌ما ۱۸۴۸ نجی ایلده استانبول، تبریز شهرلرینده داش باصماسی اصولی ایله نشر اولونموشدور. صوگرا استانبولدا، تبریزده، مصرده، داشکندده، باکودا دفعه‌لرله چاپ اولونموش سادا اثرك علمی-تنقیدی متنی ۱۹۴۹ نجی

ایلده نظامی اینستیتوتی طرفندن نشر ایدلمشدر. همین تنقیدی متن اساسندا ترتیب اولونموش بو کتابدا پوئه‌مانك مقدمه، مناجات، نعت و مدح حصه‌لری اختصار ایدلمشدر. قدیم ال یازمالاریندا و عرب الفباسی ایله اولان چاپلاردا اثرك املاسی مختلفدر. بو مختلفلیك بزیم نشرده ده اوزینی ساخلاییر. لاکن بعضی حاللاردا دگشیکلیگه ده یول ویرلمشدر.

حمید آراسلی

بسم الله الرحمن الرحیم

رباعی

إی نشأةِ حُسنی عشقه تأثیر قیلن　　عشقیله بناء کونی تعمیر قیلن
لیلی سرِ زلفنی گره گیر قیلن　　مجنونِ حزین بویننه زنجیر قیلن

رباعی

توتسم طلبِ حقیقته راه مجاز　　افسانه بهانه سیله عرض ایتسم راز
لیلی سببیلهٔ وصفنگ ایتسم آغاز　　مجنون دیلی ایله ایتسم اظهار نیاز

رباعی

لطفیله شبِ اُمیدمی روز إیله　　اقبالمی توفیقله فیروز إیله
لیلی کیمی لَفظمی دل افروز إیله　　مجنون کیمی نظممی جگرسوز إیله

دیباچهٔ کتاب مشکین خطاب

الهی لیلی سرای حقیقت، سراپردهٔ وحدتدن اقتضای ظهور ایدوب تجلّی جمالیله فضای صورتی مزین ایتدکده و مجنون روحی سرگشتهٔ بادیهٔ غفلت ایکن اول شعشعهٔ جمالی گؤروب عنان اختیاری الدن گیتدکده اگر علاقهٔ آباء علوی و رابطهٔ امّهات سفلی اول لذت جان فزایه و مسرّت دلگشایه واقف اولمیوب فریب مواعظ گونه و حیلهٔ نصایح نمونه ایله متحرک سلسلهٔ انقطاع پیوند وصال و مدبر وسیلهٔ انفصال عقد اتصال ایتسه‌لر توقّع اولدرکه نه اول لیلی عالم آرایه بو تقدیر رفع حجاب جسمانیده موجب تأخیر اوله. و نه اول مجنون جهان پیمایه بو تقدیر نفی تصورات نفسانیده باعث تقصیر اوله. واگر بهانهٔ فسانه ایله عشق حقیقی و حسن ازلدن فضلای بلاغت پیشه و بلغای فصاحت اندیشه جواهر اسراری سر رشتهٔ اظهاره چکوب ثمرهٔ اعجازی شجرهٔ عبارتده گورینوب نقاب خفا و حجاب عنا رفع ایتمک استسه‌لر ترقّب اولنور که مساعدت عطف معاونت ایله حصول مرتبهٔ وصوله و حضور درجهٔ ظهوره ممدّ اولوب لیلئ تخیلات خاصلرینه و مجنون حسن اخلاصلرینه اهانت تشنیع سفهادن و ذلّت اعتراض بلهادن که طاق تعرّضلری اشعاره و قصور معایبلری گفتاره و مشاغبهٔ طعن بیهودهٔ لیلی و منزلهٔ منع بی‌فائدهٔ مجنونده ممتنع التأثیر اوله واگر بو فقیر مستهام (فضولی) بی سرانجام غایت قلّت بضاعت و نهایهٔ نقص امتعهٔ فصاحت ایله استدعای اندراج سلک ارباب حقایق و تمنای انخراط سلسلهٔ اصحاب دقایق ایدوب خزانهٔ حسن لیلی تسخیرینه و خرابهٔ عشق مجنون تعمیرینه عازم اوله ترصّد اولنور که اول طراز خامه و نقش نامه احسن وجهله میسر اوله، حکایت لیلی کیمی عالمگیر و محنت مجنون کیمی مقام‌پذیر اوله.

بوحضرت عزتدن حمدایله استدعای مطالبدر و آثار شکر ایله استتار معایبدر

الحمد لواهب المکارم — والشکر لصاحب المراحم
و هو الازلی فی البدایه — و هو الابدی فی النهایه
قد شاع بصنعه بیانه — ما اعظم فی البقاء شأنه
سبحان الله زهی خداوند — بی شبه و شریک و مثل و مانند
مشاطهٔ نو عروس عالم — گوهرکش سلک نسل آدم
صراف جواهر حقایق — کشاف غوامض دقایق
پیدا کن هر نهان که باشد — پنهان کن هر عیان که باشد

معمار بنای آفرینش — سیراب کن ریاض بینش

یارب مدد ایت که دردمندم — آشفته و زار و مستمندم

از فیض هنر خبر ندارم — جز بی هنری هنر ندارم

شغلِ عجبی گرفته‌ام پیش — پیش و پس او تمام تشویش

سنگیست براهم اوفتاده — بحریست مرا هراس داده

توفیق توام اگر نباشد — ور لطف تو راهبر نباشد

مشکل که در این گریوهٔ تنگ — لعلی بدر آرم از دل سنگ

مشکل که مراد رخ نماید — زین بحر دُری بدستم آید

آن کن که دلم فروغ گیرد — لوحم رقم صفا پذیرد

آیینهٔ خاطرم شود پاک — روشن گردد چراغ ادراک

قفل در آرزو بتابم — هر چیز طلب کنم بیابم

بخشد بریاض دولتم آب — ابر کرمِ رسول و اصحاب

بو شکوفهٔ گلزار توحید در
و نوباوهٔ بوستان تمجید در

ای، مونسِ اهلِ ذوق یادڭ — ابوابِ أمل کلیدی آدڭ

ای گنجِ عطا طلسمی إسمڭ — سن گنجِ نهانی اول طلسمڭ

ای جوَد وجودی کونه واهب — ذاتی کیمی اعترافی واجب

ای سلسلهٔ وجوده ناظم — رزّاقِ اراذل و اعاظم

ای پرده‌کشِ رموز مبهم — مستحفظِ انتظامِ عالم

ای نقش طرازِ صفحهٔ خاک — صاحب رقمِ خطوطِ افلاک

ای محتسب جهات أرکان — کانِ گهرِ وجوب و امکان

ای مبدأ فیضِ آفرینش   سندن روشن چراغ بینش
ای پردهٔ ماسوا نقابیڭ   سندن اؤزگه یوخ حجابیڭ
ای سرّ وجودڭ امرِ معلوم   موجود همین سن، اؤزگه معدوم
ای یدّی گل و طقوز گلستان   فیض کرمڭله سبز و خندان
ای واری یوخ ایلین یوغی وار   یوخ وارلغڭده ظن و انکار
ای شاهدِ غیب پرده‌داری   فکرڭ گلِ معرفت بهاری
ای عالمه فیض جود سندن   خلقه شرفِ وجود سندن
ای جمله جهان سڭا رضاجو   فیض کرمڭله دهر مملو
ای شمع ازل فتیله سوزی   بزم ابد انجمن فروزی
ای شرک و شریکدن منزّه   سرّ ازل و ابددن آگه
ای بارِ خدای عالم آرای   تحسین ایشڭه همین اولا رأی
احسنت، زهی حکیمِ کامل   نه شکر اوله صنعڭه مقابل
فکرت رقمن چکن زمانده   حقّا که بر امر کن فکانده
حُکم ایتدڭ که، نه اوله احوال   نه وضعله چزگنه مه وسال
دوران نه زمانده اوله آخر   هر دورانده نه اوله ظاهر
نیجه اوله فردِ نسلِ آدم   هر فردی آنڭ نه ایده هر دم
اشیایه چوخ اتمزم تحیّر   سندن بڭادر همین تفکر
اشیاء عجب اولماز اولسه ظاهر   کیم، وار سنڭ کیمی مَظاهر
امّا چو سڭا قدیمدر ذات   ادراک سڭا یترمی هیهات
ادراکمزه کمال حیرت   توحیدڭه بسدُرر دلالت
اندیشهٔ ذات قیلمق اولماز   بیلمک بو یتر که، بیلمک اولماز

اولدم که ایدوب بنایی محکم   چکدڭ رقمِ نظامِ عالم
حقا که، خوش انتظام ویردڭ   آرایشنی تمام ویردڭ
ایتدڭ گرکین گر آز و گرچوخ   برنسنه گرکلویوخ که، اول یوخ
بر نوعله ایلدڭ مهیّا   کیم، گلدی قصوردن مُبرّا
اشیاده اگرچه آز و چوخدر   اول کیم اوله رازڭ آنده یوخدر
اشیا نیجه سندن اولسون آگاه   القدرةُ والبقاءُ لِلّه

بو مناجات دریاسندن برجوهر در
و تضرّع معدننـدن بر گوهر در

یارب کرم ایت که، خوار و زارم   درگاهه بسی اُمید وارم

توپراقدن ایلدگ بر انسان   مستوجب عقل و قابل جان

گرجان ایسه خاکِ درگهگدر   ور عقل ایسه سالک رهگدر

من گلشنِ جان ایچنده خارم   آیینهٔ عقلِ پُرغبارم

نم وار که لاف ایدم اؤزمدن   محو ایله منی، منیم گؤزمدن

اول گون که، یوخ ایدی منده قدرت   قیلدگ بگا غیبتمده رغبت

جان ویردگ و صاحب دل ایتدگ   إدراکِ اموره قابل ایتدگ

گَر، صفحهٔ صورته مثالم   چکمسه قضا نولوردی حالم

حالا که، حواله‌گاه جودم   مقبولِ سعادتِ وجودم

یوز شکر که، یوخ سگا خلافم   انصافم وار، وار اعترافم

اویله دگلم که، بو آراده   سدّ اوله سلوکم اعتقاده

هر لحظه عقیده‌م اوله زائل   توحیدگا استه‌یم دلائل

راه طلبگده بی‌قرارم   امّا طلبمده شرمسارم

دوغری یوله گیتمدم نه حاصل   برمنزله یتمدم نه حاصل

بر عرصه‌ده هر اثر که، گوردم   سنسن دیدم اول اثر، یوگوردُم

چون ویردی خیال آگاخم و پیچ   من منفعل اولدم، اول اثر هیچ

من عقلدن ایسترم دلالت   عقلم بگا گوستررر ضلالت

تحقیق یولنده عقل نتسون   اعمی و غریب، قانده گیتسون

توفیق ایده‌سن مگر رفیقم   تا سهل اوله شدتِ طریقم

گؤر حرصمی استککده ویرکام   سندن اقبال و مندن اقدام

علمگده عیاندر اعتقادم   سنسن، سندن همین مرادم

دنیا ندُر و تعلّقاتی   اندیشهٔ موتدُر حیاتی

امّا دیمزم یلاندر اول هم   سر منزلِ امتحاندر اول هم

باللّه که، بو دلفریب منزل   اویله بگا ویردی راحتِ دل

کیم اسکی مقامِمی اونتدم   صاندم وطنم، مقام دوتدم

مشکل گلور ایندی ترکن ایتمک   بر اؤزگه مقامه دخی گیتمک

من بویله قیلوردم اعتباری   کیم، بونده اولورکوگل قراری

بوندن اؤزگه مقام اولماز   ذوقی بو یرگ تمام اولماز

امّا چو سنکدرُر بو گفتار
کیم، دنیادن اؤزگه آخرت وار

اولدُر که، مقام جاوداندر
کام دل و راحت رواندر

گفتارگه اعتقاد قیلدم
اول داخی یگ اولدیغنی بیلدم

بیلدم بو ایمش سنگ مرادگ
کیم، اهلِ کمال اوله عبادگ

بونده یته رتبۀ کماله
آنده یته دولتِ وصاله

فرض اولدی بر عزمه جزم قیلمق
معراج کماله عزم قیلمق

بو راهدن ایتمک اولماز اکراه
خوش راهدُر سگا گیدن راه

اوّلده چو لطفگ اولدی معلوم
آخر گونده هم ایتمه محروم

چون یادِ وصال ایدوب روانم
عزمِ رهِ قربگ ایده جانم

اول لحظه هم ایتمه شفقتگ کم
توفیقگه قیل رفیق هر دم

چون عقلله جان امانتگدر
منده اثرِ عنایتگدر

بونلری منیمله زار قیلمه
بر نیچه عزیزی خوار قیلمه

تاکیم بو مقامی ترک ایدنده
سندن بگا عزم ایدوب گیدنده

مندن جزعیله گیتمسونلر
درگاهه شکایت ایتمسونلر

شوم اولماسون آنلره وصالم
اولماسون اولاردن انفعالم

بو قصیده حضرت باری تعالی جلّ ذکره شأننده‌در

آفرین ای صانع تن پرور و جان‌آفرین
خالق الاشیاء الّه الخلق رب العالمین

مُبدع آثار قدرت ،عقد پیوند وجود
ضابط ارکان فطرت نقشبند ماء وطین

ای سموم سطوتگ تأثیری‌نیران جحیم
وی‌سحاب رحمتگ سیرانی فردوس برین

قدرتگ گلزارنه بر سبزه سدرالمنتهی
حکمتگ شمعینه بر پروانه جبریل امین

صُنعگ ایوانده بر قندیل دور آسمان
صنعتگ دیباچه‌سندن بر ورق روی زمین

درگه تعظیم و تکریمگده عالم کامجوی
خرمن احسان والطافگده آدم خوشه چین

عرصۀ ادراک فوز رأفتگ دارالامان
رشتۀ امید فیض رحمتگ حبل المتین

خاکدن هر ذره تأییدکله بر جسم لطیف
آبدن هر قطره توفیقکله بر درّ ثمین

اول عمیم الفیض منعمسنکه فیض شاملک
رزق تقسیمنده قلمز امتیاز کفرودین

وادئ درککده‌در سر گشته فهم تندسیر
ملک توحیدکده در محصور عقل دوربین

علم و عرفانکده هر کیم بریقین‌بولمش ولی
هیچ شک یوخدرکیم اول ادراکی حصرایتمزیقین

اقتضای حکمتک اظهار قدرت قیلمغه
اختلاف طبعله اضدادی ایتمش همنشین

حادثات اختلاف دوردن گؤرمز خلل
کیمه کیم معمورهٔ حفظک اوله حصن حصین

هیچکس جرمیله درگاهکدن اولماز ناامید
سندن استر کام گر رسوا و گر خلوت نشین

سنسن اظهار ایلین معشوقه عاشق شوقنی
عاشقی سنسن قیلان معشوق شوقیله حزین

نشأء عشقکله در مجنون سرودی دردناک
پرتو حسنکله‌در لیلی جمالی نازنین

پادشاها اقتضای حکمتک تأثیر ایدوب
گرچه حور و روضهٔ طاعاته قویمشدر جبین

طاعتک ایلر فضولی طاقت اولدقجه ولی
حرصله نه روضهٔ رضوان دیلر نه حور عین

حور عین و روضهٔ رضوان هوای نفسدر
نفسدن چکمشدر اول سندن رضاایسترهمین

بو وجود واجب الاثباته برهان قاطع در و بقای سایر موجوداته دلیل نافع در

ایتمک گرک اهل فیض و بینش
تحقیقِ وجودِ آفرینش

بیلمک گرک آنی کیم جواهر
نه گنج نهاندن اولدی ظاهر

نه دائره‌در بو دورِ افلاک
نه ضابطه‌در بو مرکز خاک

جسمه عرضی کیم ایتدی قائم
ناره ندن اولدی نور لازم

هر خلقته گرچه بر سبب وار
آیا سببی کیم ایتدی اظهار

گر کافله نوندن اولدی عالم
آیا ندن اولدی کاف ونون هم

بیهوده دگل بو کارخانه
بی‌فائده گردشِ زمانه

حاشاکه، بو طرفه نقش غرّا / نقاشندن اوله مبرّا

حاشاکه، بو بارگاه عالی / بر دم ایه سندن اوله خالی

فکر إیله و گور نه‌در بو اسلوب / نه صانعه در بو صنع منسوب

هر ذرهٔ ظاهرکُ ظهوری / بر اۆزگیه باغلودر ضروری

گر غایته إیلسن تأمّل / ظاهر اولور آنده مظهر کل

ویرسن اۆزیکَه فنایِ مطلق / اثبات اولور اول فنا ایله حق

گر وار ایسه معرفت مذاقی / فانی سکّا بس دلیل باقی

حقّا که، همین وجود بر در / بر ذاته وجود منحصر در

عکسیدر آنکُ وجود اغیار / معنیده یوخ اعتبار ایله وار

وار اوله‌نی خلق یوخ صانورلر / یوخ وارلغینه آلدانورلر

یوخدر بو وجودکُ اعتباری / حق آینه‌در، جهان غباری

ای عقل، ادبه رعایت إیله / بو بیلمک ایله کفایت إیله

تحقیق صفاته قانع اولگل / اندیشهٔ ذاته مانع اولگل

اول پرده‌یه کیمسه راه بولماز / تحقیق بیل آنی بیلمک اولماز

گر یتسه ایدی بو سرّه ادراک / دیمزدی رسول «ما عرفناک»

خلق اولدی بو بحر حیرته غرق / تا، خلقدن اوله خالقه فرق

هر رشته که، حقّ عیان ایدوبدر / سررشته‌سنی نهان ایدوبدر

بر کیسمه اگر اولیدی آگاه / کیم، خلقی نیجه یارادر اللّه

ممکن که، ارادتیله اول هم / خلق ایده بیلیدی اۆزگه عالم

ویرمز چو کمالِ حکمت حق / تحقیق رموزه راه مطلق

فاش اولدی که سرّ حق نهان در / عالمده نشانی بی‌نشاندر

بو اظهار اعتراف جهالتدر
و اقرار اسراف معصیتدر

ای حکمته باخمیان نظرسز / احوال زمانه‌دن خبرسز

طعن ایتمه که، چرخ بی‌وفادر / دائم ایشی جورله جفادر

شرح إیله بکّا که چرخ نتدی / آندن نه جفا ظهوره یتدی

نگ وار ایدی کیم الکُدن آلدی / نه مرتبه‌دن اشاغه صالدی

دورانه گتوردی مهر و ماهی / ایچنده سپیدی و سیاهی

گه آتشه زجر آب ویردی / گه باده غم تراب ویردی

شمع املکُ منوّر ایتدی / هرنه دیلدکُ میسّر ایتدی

قیلدی سنی هیچدن بر آدم
اسباب تنعمڭ فراهم

چرخڭ خود ایشی سنڭله بؤیله
سن نیلدڭ آنڭ ایله سؤیله

هردم آنی بی‌وفا اوخورسین
دؤنسین دیوب بد دعا اوخورسین

چون اول سڭا قیلدی مهربانلق
بخشیلغه إیلمه یمانلق

ای روح که، جام جهل ایدوب نوش
حُب وطن ایلدڭ فراموش

کیم صالدی سنی بو تنگ راهه
قاندان دوشدڭ بو دامگاهه

سن ترک قیلوب عدم دیارین
بولدقده وجود اعتبارین

قیلمشدی سنڭله حکمت الله
اجناس حواس و عقلی همراه

تا عالمه گلدیگڭ زمانده
بازار تردّد جهانده

سرمایه‌لرڭدن ایده‌سین سود
اول سود ندر؟ رضای معبود

حالا که، خسارت اولدی واقع
سرمایه‌لرڭ تمام ضایع

حیران و مکدّر و تهی دست
احوالی خراب و رتبه سی پست

دؤنسن ینه گلدیگڭ مقامه
قابلمی دوشرسن احترامه

البته ذلیل و خوار اولورسن
بوفعلله شرمسار اولورسن

ای نفس پرست و جسم پرور
اولمه غم حرصله مکدّر

سعی إیله متاع مور ییغمه
جهد إیله عذاب گور ییغمه

آلمه اله ساغر می ناب
کیم، غرقه ایدر سنی بو گرداب

اولمه نگران سبزهٔ بنگ
کآیینهٔ دینڭه صالور زنگ

دف کیمی گؤکسده لهو قویمه
نی کیمی هوای نفسه اویمه

دامان طریق شرعی دوتغل
هرنه که، خلاف شرع اونوتغل

تحقیق وسیلهٔ وصول ایت
تقلید شریعت رسول ایت

بو سردفتر انبیانڭ کتاب اوصافندن بر ورقدر و سرور اصفیانڭ گلزار لطافتندن بر طبقدر

ای پادشه سریر لولاک
مقصودِ وجودِ خاک و افلاک

اولمش افلاک خاکِ راهڭ
ایرمش عرشه بلند جاهڭ

ای راقم نسخهٔ معانی
معمورهٔ علمِ دینه بانی

شاهنشهِ مسندِ رسالت
رسّامِ قواعدِ عدالت

ای عرش نواز و فرش پرور
دفتردارِ حساب محشر

سردفتر انبیای مرسل
آنلره هم آخر و هم اوّل

ای واضع اصطلاح ایمان
حقدن سبب نزول قرآن

سنسین سلطان و غیر خیلکڭ   سندن اؤزگه سنکڭ طفیلکڭ

ای خلوتِ قدسه شمع محفل   جبریل تردّدینه منزل

حق آدی سنکْله اولدی جاری   قولکْله اول امرکڭ اعتباری

ای قبله‌نمای اهل طاعت   گنجینهٔ گوهر شفاعت

تاج سر عرش خاک پایکڭ   شمع شب قدر نور رأیکڭ

ای واسطهٔ نظام عالم   اعیان وجوده صدر اعظم

عرفان صفات و ذاته عارف   کیفیت کائناته واقف

ای ذاتکڭ ایچون بشر وجودی   آدمده سکْا ملک سجودی

یَسن صدف دُر صفاتکڭ   طه گل بوستان ذاتکڭ

ای مکتب دانشه معلم   محروسهٔ حکم شرعه حاکم

درگاهکْه انبیا رجوعی   تعظیمکْه آسمان رکوعی

تحسین سکْا ای خجسته فرجام   کیم، وضع قیلوب طریق اسلام

کیفیت حالی روشن ایتدکڭ   خیر و شر ایشن معین ایتدکڭ

احوال اوامر و نواهی   معلوم ائلدین بزه کماهی

سن بیلدردکڭ که، کیمدر الله   سنسز کیم اولوردی آندن آگاه

گمراهلری طریقه صالدکڭ   افتاده‌لرکڭ الینی آلدکڭ

فاش اولدی نصیحتکڭ جهانه   سن قویمدکڭ اورتاده بهانه

اما بزه یوخدر اول سعادت   کیم، حفظ طریقکڭ اوله عادت

اهمال ایدرز اطاعتکْده   تقصیر اداء خدمتکْده

هر نیجه که، خود شرمسارز   بو جرم ایله هم امیدوارز

کیم، فیض عواطف عمیمکڭ   شاد ایلیه گوکْلن اهل بیمکڭ

عاصیلرکڭ اوله‌سن پناهی   نومیدلرکڭ امید گاهی

سن سین چو شفیع هر معاصی   نه غم اگر اولسه کیمسه عاصی

گر بنده اوله تمام طاعت   اظهار ندن بولور شفاعت

سن‌سین بو سریر پادشاهی   بو ملکده اولانکڭ پناهی

هر عصرده بر نبی ظهوری   هر دورده بر رسول نوری

فطرت یولنی مزین ایتدی   یوزکڭ شمعیله روشن ایتدی

تا گلمگه روشن اوله راهکڭ   بودر ره و رسمی پادشاهکڭ

خواب عدم ایچره شخص عالم   گورمشدی وجودیکْی مقدّم

کیم، لمعهٔ نوردن بر افسر   گیمش ویرمش اؤزینه زیور

بیدار اولانده اول یوخودن   گتمشیدی قراری آرزودن

چون ایستدی اول منامه تفسیر   سندن آکْا مژده ویردی تقدیر

دنیایه پیام فیض نورکڭ   تنبیه سعادت ظهورکڭ

خلقه ویروب انتظار مقدم   اول دم گلدیکه، گلدی آدم

دنیا طلبکْده اولدی قائم   دوریله سنی دیلردی دائم

بربر باخوب اؤزگه انبیایه   معراجه چیخاردی پایه پایه

گزمزدی سنکْله سایه همراه   گویا که، نهال قدکڭ ای ماه

بو عالمه ویرمشیدی وایه   اول عالمه صالمشیدی سایه

بو شب معراج شأنیدر
وطلوع آفتاب آسمانی داستانیدر

چون فیض وجودک ایله ای پاک | رشک فلک اولدی عرصهٔ خاک
دیدارکی گؤرمگه ملکلر | پابوسکه یتمگه فلکلر
چوخ ایلیوب اضطراب پیدا | الله دن إیتدیلر تمنا
بریخشی زمان شرفلی ساعت | رفع اولدی دعالره اجابت
جبریل یتوب یتوردی فرمان | کای سرو ریاض علم و عرفان
ای قدری بلند پادشه طور | لطف ایت، شب قدر قدرین آرتور
خورشیدکی عرشه سایه قلغل | معراجی بلند پایه قلغل

رفع ایله حجاب ماسوانی | سیر ایله مکان لا مکانی
مشتاق جمالدر ملکلر | محتاج وصالدر فلکلر
ایوان سپهرده سیاره | مین مین گؤز آچوبدر انتظاره
خوشدم که، مینوب براقه خوشحال | بولدک درجات عزّ و اقبال
باصدک ایاغک بوچار طاقه | چیخدک درجات نُه رواقه
نعلینکه سوردی یوز مه نو | خورشید رخکدن آلدی پرتو
گوستردی عطارد احترامک | خط ویردی که، من سنک غلامک
ناهیدک ایدوب فزون نشاطن | بزم طرب ایلدک بساطن
اقبالک اولوب قرینِ خورشید | اوگرتدی مسیحه رسمِ تجرید
تیغکده بولوب نظام ایام | تعلیم شجاعت آلدی بهرام
برجیسه مساعد اولدی اقبال | فیض قدمکدن اولدی خوشحال
کیوان شب قدرین ایلدک روز | اولدک آکا شمع مجلس افروز
رایت صف ثابتاته چکدک | اول مزرعه مهر تخمن اکدک
قلدک فلک اطلسینی رنگین | اول محفله ویردک اؤزگه آیین
لوح و قلمی مزیّن ایتدک | کرسی ایله عرشی روشن ایتدک
جبریلی قویوب، براقی صالدک | توحید یولنده فرد قالدک
رفع اولدی سکا حجاب مابین | نزهتگهک اولدی قاب قوسین
گیتدک اویره که، گیتمک اولماز | یتدک او یره که، یتمک اولماز
بزدن حقّه عرضلر یتوردک | حقدن بزه مژدهلر گتوردک
لطف ایتدی سکا عنایت حق | توفیق نفاذِ امرِ مطلق
هم مخزن معرفت کلیدی | هم نعمت و مرحمت امیدی

دریاده اولوب غنی گهردن / ذوقیله دوننده اول سفردن
گرم ایدی هنوز خوابگاهڭ / جنتده غبارِ خاکِ راهڭ
انصاف همین اوله سیاحت / بویله سفر ایله استراحت
اولدی سڭا بونجه فیض حاصل / بو واقعه‌دن زمانه غافل
عاقللری ایلدڭ خبردار / اسرار نهانی ایتدڭ اظهار
آچدڭ درِ التفات و انعام / ویردک گرگنجه هرکسه کام
چون شفقتِ عامڭ اولدی مقسوم / لطف ایله منی هم ایتمه محروم
بیچاره فضولی‌یم که، زارم / ذلّ گنه ایله خاکسارم
تدبیره ستم و سبک رأی / سن بر مدد ایتمسڭ بڭا وای
ای مشعلهٔ طریقِ تاریک / وی راهنمای راه باریک
احسانڭی هادئ طریق ایت / بر فیض نظر بڭا رفیق ایت
کاَلایش اختلافدن پاک / پیرولگڭ ایلیم طربناک
گلزارِ وجودم ایده سیراب / باران رضایِ آل و اصحاب

بو قصیده حضرت محمّد علیه السلام شأننده‌در

یا منبع المکارم و یا معدن الوفا / یا مجمع المحاسن و یا منبع العطا
انت الذی بعثت الینا مبشرا / و اختارک الاله عن الخلق واصطفا
انت الذی تفضله القرب و القبول / وانت الذی تفرده العز و العلا
من ارتجا بلطفک ماخاب و انتفع / من اقتدی بشرعک ماضاع و اهتدا
یا عون من تفقده عند شدة / یا کهف من تحصّن فی الضر و النجا
عیسی نمی‌رسد بتو در قدر و منزلت / بر چرخ اگر نهد زسر اقتدار پا
معراج یافتی تو و برطور شد کلیم / فرق از تو تا کلیم ز ارضست تاسما

آب تو بود کآتش نمرود را نشاند   روزی که کرده بود در آتش خلیل جا
اقرار کافریست ز شرع تو انحراف   برهان گمرهیست بغیر تو اقتدا
تا منقطع نگردد از آسیب اختلاف   شد بسته بر تو سلسلهٔ سلک انبیا
با انبیاست نسبت ذات تو چون الف   هم ابتدا تویی بحقیقت هم انتها
تقدیر جز رضای تو کاری نمی‌کند   پیوسته طاعت تو ادا میکند قضا
ای آفتاب ذاتنه هر ذرّه بر نبی   مین شرع و دین دیارنه هر ذرّه دن ضیا
سن غایت وجود سن و اؤزگه‌لر طفیل   سن پادشاه ملک سن و اؤزگه‌لر گدا
جاروب گرد رهگذرڭ بال جبرئیل   طاق رواق درگهک ایوان کبریا
دارالشفای حشرده بیمار معصیت   شهد شفاعتڭدن اومر شربت شفا
ای چاریار کاملڭ اعیان ملک دین   ارباب صدق و معدلت و رأفت و حیا
دورڭ بودرت فصلله بر معتدل زمان   شرعڭ بودُرت رکنله بر معتبر بنا
یا مصطفی فضولی محتاجه رحم ایدوب   اظهار التفاتله قیل حاجتن روا

بوعرض عدم قدرتدر وعذر فقد قوتدر

آرایش صحبت ایله ساقی   ویر باده مروت ایله ساقی
بر جامله قیل دماغمی تر   لطف ایله بر إلتفات گوستر
غم مرحله‌سنده قالمشم فرد   نه یار نه همنشین نه همدرد
هم جنسلرم تمام گیتمش   سوز ملکندن نظام گیتمش
بو بزمده سن قالوبسان و من   بو بزمی گل ایده‌لم مزین
سن ویر باده من ایلیم نوش   من نظم‌اوخویم‌سن آگه‌دوت گوش
بر دورده‌ام که نظم اولوب خوار   اشعار بولوب کساد اسعار
اول رتبه‌ده قدر نظمدر دون   کیم کفراوخونور کلام موزون

بر ملکده‌ام که گر یودوب قان ... مضمون عبارته چکوب جان
میك رشته‌یه طرفه لعل چکسم ... میك روضه‌یه نازنین گل اکسم
قیلمز آگا هیچ کیم نظاره ... دیرلر گله خارو لعله خاره
آنجق دیمزم که خاك بغداد ... آلایش نظمدندر آزاد
یوخدر بر ملك بو زمانده ... کیم نظم رواجی اوله آندا
نه هند نه فارس نه خراسان ... نه روم و عجم نه‌شام وشیروان
اولسیدی برنده برسخن سنج ... آلبته عیان اولوردی اول گنج
گنجینهٔ نظم گزلو قالماز ... صانمك گونش اولسه نور صالماز
کانی نیجه کیم نهان دوترداش ... ایلر آنی لعل عالمه فاش
حالا مگر إقتضای دوران ... اولدر که اوله او گنج پنهان
دورانله من نقیض سیرم ... دور اهلندن مگر که غیرم
دوران استر که‌خوار اوله نظم ... بی عزت و اعتبار اوله نظم
من منتظرم ویرم رواجن ... بیمار ایسه ایلیم علاجن
اول نفی کمال حکمت ایلر ... لازم بیلرم خسارت ایلر
تعمیر خرابه طالبم من ... ان شاء الله که غالبم من

ساقی نامه

ساقی مدد ایت که درد مندم ... غم سلسله سینه پای بندم
غم دفعنه جام می دوادر ... تدبیر غم ایلمك روادر
سندن نه عنایت اولسه واقع ... فکر ایتمه که منده اوله ضایع
من بر صدفم سن ابر نیسان ... ویر قطره و آل در غلطان

سنسین خورشیدو من سیه‌خاك ... ویر آتش و آل جواهر پاك
رحم‌ایت که غریب و خاکسارم ... بی مونس و یارو غمگسارم
اول بر نیجه همدم موافق ... یعنی شعراء روز سابق
تدریجله گلدیلر جهانه ... تعظیمله اولدیلر روانه
دوران اولاری معظم ایتدی ... هر دور برین مکرم ایتدی
هر برینه حامی اولدی‌برشاه ... ذوق سخنندن اولدی آگاه
ترك وعرب و عجمده ایام ... هر شاعره ویرمشیدی برکام
شاد ایتمشدی ابی نواسی ... هارون خلیفه‌نك عطاسی
بولمشدی صفای دل نظامی ... شروان شاهه دوشوب گرامی
اولمشدی نوائی سخندان ... منظور شهنشه خراسان
سوز گوهرنه نظر صالانلر ... گنجینه ویروب گهر آلانلر
چون قالمدی قالمدی فصاحت ... آرباب فصاحت ایچره راحت
اول طائفه چکدی خرقه‌یه باش ... حالتلرین ایتمز اولدیلر فاش
تا اولمیه رسم شعر مفقود ... أبواب فنون نظم مسدود
لازم مگا اولدی حفظ قانون ... ضبط نسق کلام موزون
ناچار دوتوب طریق ناموس ... راحتدن اولوب مدام مأیوس
عهدی سوزه استوار قلدم ... اشعار دیمك شعار قلدم
چون خلقه خلاف مدعایم ... آنلر زعمنجه سست رایم
هرسوز که گلور ظهوره مندن ... میك طعنه بولور هر آنجمندن
ایلر حسد أهلی بغلیوب کین ... تحسین عوضینه نفی و نفرین

امید که رفع اولوب کدورت　　تغییر پذیر اوله بو صورت

اول قوم بو گلشنه گیرنده　　بو گلشن ایچنده گل درنده

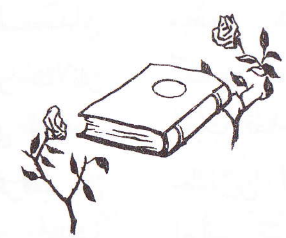
گل تازه ایدی وسبزه نو خیز　　دپرندکجه نسیم گلریز

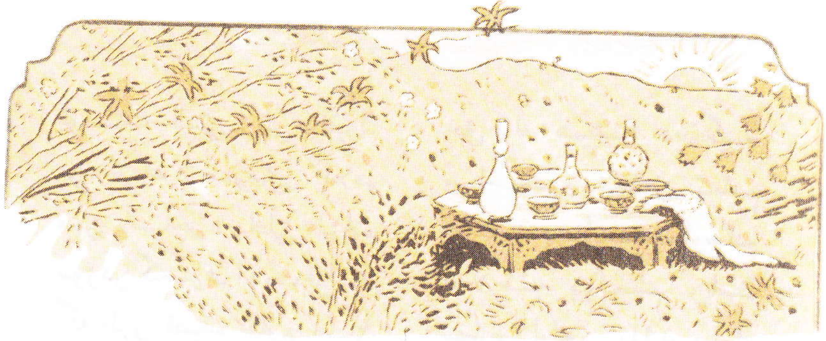
آنلر گلی دردیلر من زار　　حالا دیلرم درم خس وخار

بو بزمه اولار ویرنده تزیین　　می‌صاف ایدی بزم هم نوآیین

می صافی اولاره اولدی روزی　　قالدی مکا داغ و درد سوزی

بودرده من اولمشم هوا خواه　　بر نشئه ویررمی بیلمزم آه

بو ساقی بزمه باده ایچون خطابدر

ساقی کرم ایله جام گزدر　　توتمه قدحی مدام گزدر

دورانه چوخ اعتبار قیلمه　　گزدر قدحی قرار قیلمه

توك آلوب اله گومش صراحی　　زر ساغره روح بخش راحی

صرف ایله رعایتمده ألطاف　　تهالغمی گور ایله إنصاف

شغلم بوبساط ایچنده چوخدر　　سندن اوزگه مددچی یوخدر

همدم لگم ایله عار قیلمه　　مندن نفرت شعار قیلمه

گر بیلمز ایسك كه من نه‌ذانم　　نه ظلمت چشمهٔ حیاتم

فیض هنرم شرابدن صور　　سوز جگرم کبابدن صور

توتسك الني منی فقيرك حق اوله همیشه دستگيرك

من شاعر موسئی کلامم ساحرلره معجز تمامم

من ساحر بابلی نژادم هاروته بو ایشده اوستادم

سوزدر گنه‌صرف ایدوب فراست املا کنه بولمشم ریاست

گه طرز قصیده ایلرم ساز شهبازم اولور بلند پرواز

گه داب غزل اولور شعارم اول دأبه روان ویرر قرارم

گه مثنوی یه اولوب هوسناك اول بحردن ایسترم در پاك

هردلده که وار اهل رازم مجموع فنونه عشق بازم

برکار گرم هزار پیشه جانلر چکوب ایسترم همیشه

دکانم اوله رواج بازار هر ایستدیگن بوله خریدار

بو بر طریق ایله کسر نفسدر و مقدمهٔ مدح پادشاه عصر در

ساقی نه ایدی بو جام گلگون کیم ایلدی حالمی دگرگون

سرمست اولوبم سؤزوم هبادر هر لاف که ایلرم خطا در

تأثیری صالوب دماغه تشویر تشویر مزاجم ایتدی تغییر

من خاندن و لاف لطف گفتار کیم سؤز دیمگه اولام سزاوار

اولسیدی منم سؤزمده بر حال البته اولوردم اهل اقبال

مستوجب عزّ و جاه اولوردم شایستهٔ بارگاه اولوردم

مقبول دوشوردم آستانه منظور شهنشه جهانه

اول پادشه بلند بینش
کیم خاک رهیدر آفرینش

مستحفظ دین، پناه اسلام
مخدوم زمان ملاذ ایّام

ابر استحسان و برق کینه
شاهنشه مکّه و مدینه

مستلزم حق مخلّ باطل
سلطان مراد بخش عادل

ارباب هنر امیدگاهی
تُرک و عرب و عجم پناهی

دریا کیمی ایلین دمادم
اندیشهٔ قرب و بعد عالم

لطفیله ویرن یاخینه لؤلؤ
ابریله ایراغه گؤندرن صو

لؤلؤسنی ایلین جهان تاب
لب تشنه‌لری صو ایله سیراب

گردون کیمی لطف ایدنده ظاهر
دامن دامن تؤکن جواهر

گون کیمی اولانده جوده منظر
خرمن خرمن نثار ایدن زر

طغرای مثال آل عثمان
سلطان سپه شکن سلیمان

برده دوشر اولسه فیضی خاکه
طعن ایلیه خاک روح پاکه

گوگده نظر ایتسه بر همایه
خورشیده صالار همای سایه

گر شرقه اوره سنان سرکش
گون کیمی صاچر سپهره آتش

ور غربه چالرسه تیغ برّان
گردونه یتر شفق کیمی قان

دون چرخ یکّا نگاه قیلدم
نظارهٔ لوح ماه قیلدم

گوردم بوخطی که خامهٔ حور
اول لوحده ایلمشدی مسطور

یارب که مظفر اوله دائم
ذاتیله بنای عدل قائم

شایسته آکّا سریر و افسر
عالمله عدلی سایه گستر

قصیده در مدح سلطان سلیمان علیه الرحمة و الغفران

زهی کامل که عقل نکته‌دان درکنده حیراندر
وجود بی‌مثالی انتخاب نوع انساندر

فلک بر درج آنکْ ذات شریفی گوهر یکتا
جهان بر جسم آنکْ حکم روانی فی المثل جاندر

اساس حکمتی معنیده بر سدّ سکندر در
آنکْ یأجوجدر بریانی و بریانی انساندر

بنای قدر در معنیده بر عالی عمارت کیم
مقرنس طاق گردون اول عمارتدن بر ایواندر

مظفر دائماً سلطان سلیمان خان عادل دل
که هر کیم تابع فرمانی اولمز نامسلماندر

جهانگیری که گون تک ملک تسخیرینه عزم ایتسه
محقر جلوه‌گاهی عرصهٔ ایران و توراندر

سخن طبع و مروت پیشه در کیم بحر الطافی
تموج قیلسه موجی قعر بنیادینه طوفاندر

كمينه كيمسيه كمتر عطاسى حاصل دريا   محقر مجلسه بذل حقيرى بهرهٔ كاندر

وجود پاكله حق رحمتيدر عالمه نازل   اطاعت اهلنه گوستردیگی عدليله احساندر

سليمان بارگاهيدر يقين هيبتلو درگاهى   كيم آنده ديولر تابع، پريلر بنده فرماندر

معظم لشكريدر بر بولوت كيم دشمنه آندن   فرنكير صداسى رعد طويله طاشى اراندر

سمندى سكردنده لامع اولمش اختر ثاقب   سپاهى ديرننده موجه گلمش بحر عماندر

سفرده چكمك ايچون حشمت و اقبالى اسبابن   عرابه عرش لوحى روى گردون گرداندر

زماننده يتوب جمعيّت اسبابه عارفلر   اولوب درهم همين محبوبلر زلفى پريشاندر

خلايق صبحه تك خندان اولوب مهر جمالندن   دل سوزان ايله دورنده آنجق شمع گرياندر

حوادثدن مزاج ملكنه تغيير امكان يوخ   كمال عدلله تا ملكه عثمان اوغلى سلطاندر

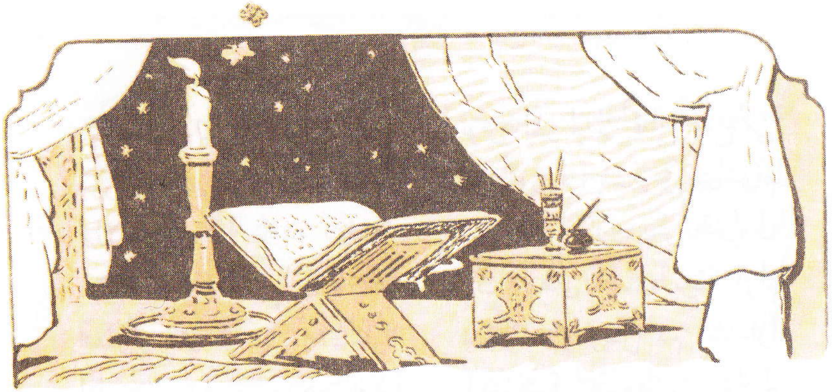
بحمدالله بوگون خوف و خطادن شرع ناموسن   بولوب توفيق نصرت صاحلين سلطان سليماندر

نشان فيضدر اول نصرت و اقبال كيم حالا   نه يانه عزم قيلسه رهبرى تأييد يزداندر

دل و جاندن فضولى عزّ و اقبالينه اول شاهڭ   رضاى حق ايچون دائم دعاگوى و ثناخواندر

چو اولدر حامئ اسلام، واجبدر آنڭ مدحى   نه كيم مدحندن اوْزگه سؤيلمش آندن پشيماندر

الهى باقى اولسون دائم انسان پرور اقبالى   جهانِ فانى ايچره تا بقاى نوع انساندر

بو سبب نظم كتابدر
و باعث ارتكاب عذابدر

ساقى دوت اليم كه خسته حالم   غم رهگذرنده پايمالم

سنسن من مبتلايه غمخوار   سندن اوزگه دخى كيمم وار

مشكل ايشه دوشمشم مدد قيل   مى حرزى ايله بلامى رد قيل

حل ايليه گور بو مشكلاتى   كم ايتمه قولگدن التفاتى

برگون كه مى سهيل تأثير   ويرمشدى مزاج پاكه تغيير

همرنگ بهار اولوب خزانم   دونمشدى عقيقه زعفرانم

جمع ايدى يانمده اتفاقى   سازو مزه و شراب و ساقى

پیوسته لبالب و پیاپی   نوش ایلر ایدم قدح قدح می
ذوق اوزره‌می آرتورردی ذوقم   شوق اوزره زیاد اولوردی‌شوقم
اول بزم ایدی عافیت بهاری   من بلبل زارو بی قراری
برحده ایرشدی نشئهٔ جام   کم قالمدی أهل بزمه آرام
اسرار دل اولدی آشکارا   مسدود اولوبان دم مدارا
اولمشدی رفیق و همزبانم   آیینهٔ طوطی روانم
بر نیجه ظریف خطهٔ روم   رومی که دیدك قضیه معلوم
یعنی که قمو دقایق اهلی   هر مسئله‌ده حقایق اهلی
هم علم فنده نکته دانلر   هم سوز روشنده درفشانلر
کیم ایلر ایدی حقایق راز   شیخیدن واحمدیدن آغاز
کیم‌سویلرایدی او گوب کلامی   اوصاف جایلی و نظامی
بیلمشلر ایدی که حسن گفتار   قدرم قدرنجه منده هم وار
چون وار ایدی مستلکده لافم   تا آگلنه صدقم و خلافم
من خسته‌یی ایتدیلر نشانه   بر رنگیله تیر امتحانه
لطف ایله دیدیلر ای سخن سنج   فاش ایله جهانه بر نهان گنج
لیلی مجنون عجمده چوخدر   اترا کده اول فسانه یوخدر
تقریره گتور بو داستانی   قیل تازه بو اسکی بوستانی
بیلدم بو قضیه إمتحاندر   زیرا که بو بر بلای جاندر
سوداسی دراز و بحری کوتاه   مضمونی فغان و ناله وآه
بر بزم مصیبت و بلادر   کیم اوّلی غم صوگی فنادر

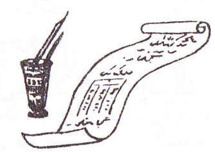
نه باده‌سنه نشاطدن رنگ   نه نغمه‌سنه فرحدن آهنگ
إدراکی ویرر خیاله آزار   افکاری ایدر ملالی افکار
اولسیدی توجهی مناسب   توجیهنه چوخ اولوردی راغب
اولسیدی تصرفنده راحت   چوخ کامل آگا قیلوردی رغبت
بالله که نه خوش دیمش نظامی   بو بابده ختم ایدوب کلامی
«اسباب سخن نشاط و نازست   زین هر دو سخن بهانه سازست
میدان سخن فراخ باید   تا طبع در او هنر نماید
در گرمی ریك و سختی کوه   تا چند سخن رود بانبوه» *
برایش که قلور شکایت استاد   شاگرده اولور رجوعی بیداد
گرچه بیلورم بو بر ستمدر   تکلیفی بونك غم اوزره غمدر
اما نیجه ایتمك اولور اکراه   بر واقعه‌در که دوشدی ناگاه
یگدر نه عذردن شروعم   بو ایشده توکله رجوعم
ای طبع لطیف و عقل والا   إدراك بلند و نطق گویا
دوشدی سفرم دیار درده   کیمدر مگا یار بو سفرده

---

* شادلقدر ایهامدر سوزك آرغاجی
بونلارلا دوزلیر سوز إحتیاجی
گرك سوز میدانی گن اولسون مدام
آتنی دورت یانا سگرتسین إلهام
قومسالا داشلیغا إلهام گیدرمی
گتسه‌ده تورپاغا تأثیر ایدرمی.
ترجمه: صمد وورغونوندر

هر کیمده که واردر إستطاعت … درد و غم و محنت و قناعت
أولدر بو مسافرتده یارم … ذوق أهلنه یوخدر اعتبارم
مر کب گرك اولسه عزم راهه … بسدر بزه خامه و سیاهه
ورتوشهٔ راه اولورسه مطلوب … مضمون خوش و عبارت خوب
عزم ایلیه‌لم تعلل ایتمك* … منزل کسه‌لم تغافل ایتمك
ای بخت وفاسز اولمه‌سن هم … همراه‌لق ایت بزمله بر دم

* ایتمه‌یك

بوسعادتلو بگ حضرتلرینگ مدحیدر

ای خامهٔ سرکش سبک خیز … وقت اولدی که اوله سن گهرریز
من عاجزم و بو امر مشکل … امداد دمیدر اولمه غافل
آثار مروت ایله اظهار … بر دیرن اگر مروتگ وار
سن قیل هنری من آله‌یم آد … سن چک المی من اوله‌یم شاد
چون نخل حدیقهٔ هنرسن … مفتاح خزانهٔ گهرسن
جهد ایله چیقر جواهر پاک … فکر ایتمه که یوخدر اهل ادراک
دیمه که بولوب کساد بازار … بولمز بو متاعمز خریدار

یتمزمی سکّا امیر کامل | سردار زمانه ویس عادل
اول بحر عطا و کان الطاف | کیم شأننه گلدی عدل و انصاف
سردار معظم و مکرم | جانانهٔ ملک و جان عالم
ذاتنده آنگ همیشه موجود | علم و ادب و شجاعت و جود
عدلندن اگر ترانهٔ چنگ | فاش ایلسه بزمده بر آهنگ
یل شمعه دخی تعرض ایتمز | پروانه‌یه شمع ظلمی یتمز
حسن ادب ایله إیله معتاد | یانگده نه وقت قیلسه‌لر یاد
اول سؤزی دیمز که اوله تکرار | تا یتمیه سایه‌سنده آزار
اسلوب شجاعت اوزره ماهر | خورشید صفت جهانده ظاهر
هم خاص آنی سؤیلمکده هم عام | هم روم طلو آدیله هم شام
گر جودینه کیمسه اولسه طالب | ممکن اوله لطفی قهره غالب
یعنی منه اوگره‌دوب سخاوت | برحاجتی ایستمک نه حاجت
اولمش آکّا خانهٔ امارت | بو دُرت بنا ایله عمارت
ای دوست نواز و دشمن انداز | شاهین روش و بلند پرواز
دوزدم سکّا طرفه آشیانه | یعنی ابدی نشاط خانه
معمور ایدوبم بنای عالی | جنت صفتی ارم مثالی
تا روز ابد بونی مقام ایت | بو باغده عشرت مدام ایت
باللّه که دگل یمان اثر بو | گر آد ایسه مدعا یتر بو
من کیم سکّا اولمشم ثناخوان | سلطان ویسه نته که سلمان
بودر غرضم که جاودانی | آدگ دوته عرصهٔ جهانی
تا باقی اوله بو سبز گلشن | هم من اولم اهل ذکر هم سن

بوطغرای مثال مجبتدر ودیباچهٔ دیوان محنتدر

دهقان حدیقهٔ حکایت | صراف جواهر روایت
معنی چمننده گل دیکنده | سوز رشته‌سنه گهر چکنده
قیلمش بوروشده نکته دانلق | گل ریزلق و گهر فشانلق
کیم خیل عربده بر جوان مرد | جمعیت وعزو جاهله فرد
مستجمع جملهٔ فضائل | بولمشدی ریاست قبائل
امرینه عرب مطیع ومنقاد | گه بصره مقامی گاه بغداد
بر بقعه‌ده اولمیوب قراری | گزمکده کچردی روز گاری
هرلحظه اورردی اول یگانه | سر چشمه‌لره سیاه خانه

سیر ایلر ایدی سوروب تنعم — گوزلر اوزر مثال مردم
اوضاع خیام مشك فامی — خاقه شب قدر تك گرامی
هر منزله کیم گذار ایدردی — صحرایی بنفشه زار ایدردی
گلزارلر ایچره لاله چاغی — بگزردی ایوینه لاله داغی
اموالی جمیع جنسدن چوخ — اما بو جهانده وارثی یوخ
گر قیلسه آنی تلف حوادث — یوخ بر خلفی که اوله وارث
فرزندسز آدمی تلفدر — باقی ایدن آدمی خلفدر
نسلیله اولور بقای انسان — نظم بشرو نظام دوران
جان جوهرنه بدلدر اولاد — اولاد قوپان قویار همین آد
خوش اولکه خلفدن اوله خوشدل — دنیاده بیر اوغلی اوله قابل
پیرایه‌سی اوله دستگاهه — سرمایه‌سی اوله عز و جاهه
آه‌ار* اوله بر سفیه وسر کش — اطواری کریه و خلقی ناخوش
تشنیع اوخونا اولوب نشانه — بیزار اوله آندن آته آنه
القصه اول افضل قبائل — اول پیر حمیدة الخصائل
فرزنده اولوب همیشه طالب — تحصیل بقای نسله راغب
چوخ ماه لقا صنملر آلدی — چوخ طرفه زمینه تخم صالدی
چوخ نذرلر ایتدی هر مزاره — چوخ قیلدی نیاز گرد گاره
تأثیر قیلوب فغان وآهی — عون ایتدی عنایت إلهی
بر گیجه آچیلدی باب رحمت — بولدی اثر دعا إجابت

---

* اگر

مقصد شمعی منور اولدی — صندوق امل در ایله دولدی
تدریج ایله قیلدی کلك تقدیر — نقش غرضی رحمده تصویر
بر ویردی نهال باغ مقصود — آچیلدی گل حدیقهٔ جود
چون وعده‌ایرشدی دوغدی بر آی — خورشید رخیله عالم آرای
شاد اولدیلر آندن آته آنه — شکرانه ویرلدی چوخ خزانه
القصه عدمدن اولدی پیدا — بر طفل مذکرو مذکا
خورشید کیمی کماله قابل — عیسی کیمی طفل ایکن ده کامل
اولدمکه بو خاکدانه دوشدی — حالینی بیلوب فغانه دوشدی
آخر گونن اول ایلیوب یاد — آخندی سرشك وقیلدی فریاد
یعنی که وجود دام غمدر — آزاده‌لرك یری عدمدر
هر کیم که اسیر اولور بودامه — صبر ایتسه گرك غم مدامه
اولمشدی زبان حالی گویا — سویلردیکه ای جفاچی دنیا
بیلدم غمکی سنك که چوخدر — غم چکمگه بر حریف یوخدر
گلدمکه اولم غمك حریفی — گل تجربه ایله من ضعیفی
هر قانده غم اوله قیلما اهمال — جمع ایله دل حزینمه صال
هم ویر مکا غم یمك کمالی — هم عالمی غمدن ایله خالی
پیوسته منی اسیر غم قیل — کم قیلمه نصیبمی کرم قیل
ذوق ایله کچورمه روز گارم — فانی اولنه یوخ إعتبارم
ای عشق غریب عالم اولدم — آوارهٔ وادی غم اولدم
تدبیر غم ایتمك اولماز اولدی — گلدم گیرو گیتمك اولماز اولدی
سندن دیلرم مدد که دائم — تمکینم اوله سنکله قائم

بو بزمده کیم شرابی قاندر   ساقی جلاد بی آماندر
برمی مکاصونکه مست و مدهوش   دائم اوزومی قیلم فراموش
نه گلدیگمی بیلیم جهانه   نه آنیکه نیجه در زمانه
عالم گوزیمه گورونمیه هیچ   بو رشته‌ده بولمیم خم و پیچ
دایه آنی پاك قیلدی قاندان   قالدردی بوتیره خاکداندان
غسلین ویروب آب چشم تردن   سودیرینه ویردی قان جگردن
اقوام و قبائل اولدیلر شاد   اول نورسه قیس قویدیلر آد
جانیله قیلوردی دایه اعزاز   اسباب کمال تربیت ساز
لیکن اول ایدوب همیشه ناله   خشنود دگلدی هیچ بو حاله
اعضاسین ایدوب الیله افکار   ایلردی مدام ناله و زار
سودایچسه صانوردی کیم ایچرقان   امجك گورینوردی آکا پیکان
یوخ ایدی فریب ایله قراری   یاننده فریبك اعتباری
بر گون آنی گزدیرردی دایه   دردینی یتورمکه دوایه
بر ایوده مگر که برپری وش   اول طفلی بسی گوروب مشوش
رحم ایتدی الینه آلدی بردم   طفل آنی گورنجه اولدی خرم
حسنینه باخوب قرار توتدی   فریاد و فغانتی اونوتدی
اولدقجه النده اولدی خندان   دوشدکجه الندن اولدی گریان
ماهیتنی چو دایه بیلدی   اول ماهی آکا انیس قیلدی
اولدی بوداخی آنکله معتاد   نه دایه نه آنه ایلدی یاد
ذاتنده چو وار ایدی محبت   محبوبی گورنجه توتدی الفت
عشق ایدی کی اولدی حسنه مائل   حسنی نه بیلوردی طفل غافل

معلوم ایدی اهل حاله اول حال   کیم نسخهٔ عشقدر بو تمثال
البته بو طفلی زار ایدر عشق   آشفتهٔ روزگار ایدر عشق
البته قیلور بو صبح تأثیر   خورشید چیقوب اولور جهان گیر
چون تربیت أدیب و دایه   ویردی اثر تمام اول آیه
گون گوندن ایدوب کمال حاصل   اول ماه نو اولدی بدر کامل
گلدکجه می وفادن أیام   هردورده صوندی آکه برجام
تا قیلدی آنی تمام سرمست   تدریج ایله دام عشقه پابست
چون سرعت ایله دونوب زمانه   اون یاشنه یتدی اول یگانه
باباسنه مقتضای عادت   فرض اولدیکه آنی ایده سنت
جمع ایتدی اهالی دیاری   هر صاحب عزو اعتباری
بذل ایلدی اولقدر زرو سیم   کیم یتدی قیاسه فقردن بیم
خلق آنده گورنده کثرت مال   بیم اولدیکه منعکس اوله حال
اول صاف ضمیر پاك مشرب   بر بزمگه ایلدی مرتب
کیم گورمدی آنی چشم ساغر   جمشیددن اوزگه‌یه میسر
اتمامه یتوب طریق سنت   تعلیم علومه یتدی نوبت
اسباب آکا ایلیوب مرتب   ویردیلر آنکله زیب مکتب

بو بنیاد بنای بلادر و مقدمهٔ الم وابتلادر

مکتبده آنگله اولـدی همدم　　بر نیجه ملك مثال قیزهم
برصف‌قیزاوتوردی‌برصف‌اوغلان　　جمع‌اولدی بهشته حورو غلمان
اوغلانلره قیزلر اولسه‌لر یار　　عشقه بولنور رواج بازار
قیزنر گس‌مست‌ایدوب‌فسون‌ساز　　اوغلانـه صـاتاندا عشوه‌و ناز
اوغلان نیجه صبر پیشه قیلسون　　ورصبری هم اولسا نیشه قیلسون
اول قیزلر ایچنده بر پری زاد　　قیس ایله محبت ایتدی بنیاد
برطرفه صنم که عقل کامل　　گورد کده‌آنی اولوردی زائل
زلفین مسلسلی گره گیر　　جان بوینه بر بلالی زنجیر

ابروسی خمی بلای عشاق　　هم جفت لطافت ایچره هم‌طاق
هر کربکی‌برخدنگ خونریز　　پیکان خدنـگی غمزهٔ تیز
دریای بـلا جبین پاکـی　　چین جنبش موج سهمناکی
چشم سیهینه سرمه‌دن عار　　هندوسنه سرمه هم گرفتار
رخسارنه رنگ غازه‌دن تنگ　　هر گز آڭا غازه‌ویرممش‌رنگ
گوز مردمگندن اولسه خالی　　گوز مردمگی اولوردی‌خالی
لعل ودری گوستردی هردم　　اوراق گل ایچره عقد شبنم
ابواب تکلم ایتسه مفتوح　　امواته ویردی مژدهٔ روح
شمشاد لـطیفنه مرکب　　سیب زنخ و ترنج غبغب
اندامی لـطیفهٔ الهی　　دریای لطافت ایچره ماهی
شـهباز باقشـلو آهو گوزلو　　شیرین حرکتلو شهد سوزلو
راه و روشی مدام غمزه　　باشـدن آیاغه تمام غمزه
آیروقچه شکل وخوشچه‌پیکر　　یخشیچه صنم گوزلچه دلبر
عالم سر موینك طفیلی　　محبوبهٔ عالم آدی لیلی
قیس آنی گوروب هلاك اولدی　　میك شوقله دردناك اولدی
اول نادره هم که قیسی گوردی　　میك‌ذوق‌بولوب اوزین ایتوردی
گوردیکه بر آفت زمانه　　مثلی دخی گلمه‌مش جهانه

بو صفت مجنوندر و ابتدای محنت فزوندر

بر دلبر سر وقد و گل روی   سروخوش و گل‌رخ وسمن بوی
شیرین لبی منشاء لطافت   رعنا قدی دوردوغیله آفت
اوصاف لطافتنده سوز چوخ   الطاف ملاحتنده سوز یوخ
شهلا گوزی نرگس پرافسون   زیباقاشی نرگس اوزره کی‌نون
حسنی گلی لالهٔ شفق فام   زلفی خمی لاله اوزره کی‌لام
آغزی‌صفتن خود ایتمك اولماز   اسرار نهانه یتمك اولماز
زلفی‌سوزی ذکر حلقهٔ راز   لعل لبی آب چشمهٔ ناز
دور مه رویی چشمهٔ نور   خاك كف پایی سرمهٔ حور

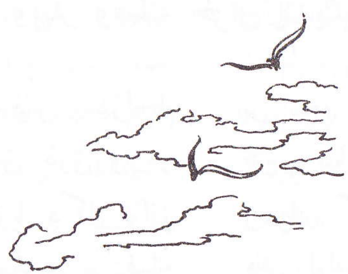
بر غایت ایله شمائلی خوب   کیم لیلی اولنده آکا مطلوب
بر گوز گویه گرآچوب گوزینی   گوز گوده گوریدی‌اوز اوزینی
اوز عارضنه اولوردی میلی   قیلمازدی هوای حسن لیلی
اول ایکی سمنبرو سهی قد   بر برینه اولدیلر مقید
اول ایکی خراب بادهٔ شوق   بر جامدن ایچدیلر می ذوق
گرداب بلایه اولدیلر غرق   قالمادی آرالرنده بر فرق
اوضاع مخالف اولدی یکسان   گویا ایکی تنده ایدی بر جان
هر کیم‌صورار اولسه قیسه بر راز   لیلیدن آکا یتردی آواز
کیم لیلیه قیلسه بر خطابی   قیس ایدی آکا ویرن جوابی
ایلرار ایدی خط وفا مشق   آرتاردی دمادم آنلره عشق
لیلیده اوخومق إضطرابی   اولسه رخ قیس ایدی کتابی
مشق ایتمگه قیس آلسه بر خط   لیلی قاشی ایدی آکا سر خط
خط اوزره قیلوردی اول گوزللر   میك ناز ایله بحثلر جدللر
اما نه جدل کمال الفت   نه بحث نهایت محبت
چون بر نیجه مدت‌اول ایکی‌پاك   اوقات کچوردیلر طربناك
عشق اولدیغی پرده مخفی اولماز   عشق ایچره اولان قرار بولماز
عشق آتشنه بودر علامت   کیم باش چکه شعلهٔ ملامت
حسن آفت عشق اولوب دمادم   گلد کجه إرادت اولدی محکم
بر غایته یتدی نشئهٔ حال   کیم اولدی حواس و عقل پامال
قالمدی زبانه تاب گفتار   کیم ایلیه‌لر محبت إظهار
کیفیت حالی قیلماغا فاش   گلمشدی تکلمه گوز و قاش

ایلردی گوزیله بو خطابی — قاشیله ویرردی اول جوابی
قاش و گوز ایله اولان تکلم — هم قیلمدی دفع ظن مردم
مردم‌دن اولام دیمه کناره — مردم گوز ایچینده‌در نه چاره
همراز ایکن اول ایکی وفادار — دمساز ایکن اول ایکی جگرخوار
رفع اولدی حجاب شاهد راز — عشق اولدی ملامت ایله دمساز
عاشقلره گیزلو قالمدی حال — معلوم اولدی جمیع أحوال
گرد آینهٔ نشاطه دوشدی — من بعد ایش إحتیاطه دوشدی
سویلشمکه اول ایکی یگانه — قالمدی سبب مگر بهانه
تا اولمیه راز آشکارا — دوران ایله قیلدیلر مدارا
بر نوع بهانه ایله هردم — کوکلینی قیلوردی قیس خرم
قصدا اونودوردی درسین اول زار — لیلی‌یه دیه‌ردی ای وفادار
حفظ سبق ایتدی باغرمی خون — مندن بیلورم بیلورسن افزون
من بیلمدیگم مکا اوخوت گل — درسم اوخویام قولاق توت گل
چون لوحه‌لراوزره خط یازاردی — عمداً خطنی غلط یازاردی
یعنی که خطا توهم ایده — اول گل آچیلوب تبسم ایده
گفتاره گله که بو غلطدر — ترك ایت که خلاف رسم خطدر
اوله سبب تکلم یار — فهم ایتمیه مدعایی اغیار
اطفال قیلنده دور بنیاد — واری* بیله ایلینده فریاد
اول یارینه عرض حال ایدردی — اوزگه دورین خیال ایدردی
قیلمزلر ایدی سوزینی معلوم — بیلمزلر ایدی سوزینه مفهوم

* هاموسی

مکتبدن اولان زمانلر آزاد — وصل ایچون ایدردی حیله‌بنیاد
قصد ایله نهان ایدوب کتابن — حددن آشوریردی إضطرابن
لیلی یولنی توتوب دوراردی — سن گوردن اوله‌دیوب صوراردی
یعنی بو بهانه ایله بر دم — یارین گوره اوله شاد و خرم
علم خطه عمرین ایلیوب صرف — مشق ایتمش ایدی همین ایکی حرف
بر صفحه‌ده لام و یا مکرر* — یازاردی آنی قیلوردی ازبر
کیم بو ایکی حرفدر مرادم — روشن بولر ایله‌در سوادم

* «ل» حرفی ایله «ی» حرفینی تکرارایدنده «لیلی» اولور

بو لیلی‌یه آناسی عتاب ایتدیگیدر
وبهار وصلنه خزان یتدیگیدر

چون مکریله قیس بدسرانجام
بر نیچه زمان کچوردی ایام

تدبیر ایله عشق ذوق ویرمز
تدبیر دیار عـشقه گـیرمز

عـشق ایله ریا دگل موافق
رسوای گرك همیشه عاشق

دلدن دله دوشدی بو فسانه
فاش اولدی بو ماجرا جهانه

کیم قیس اولوبن أسیر لیلی
لیلی دخی سالمش آڭا میلی

تدریج مبـادی ایـله ناگاه
لیلینك آناسی اولدی آگاه

اودلاره توتوشدی یأسه باتدی
اول غنچه دهانه دل اوزاتدی

یانر اود اولوب چکوب زبانه
اول گل رخه دیدی یانه یانه

کای شوخ ندر بو گفت و گولر
قیلمق سڭا طعنه عیب جولر

نیچون اوزڭه زیان ایدرسن
یخشی آدوڭی یمان ایدرسن

نیچون سڭا طعنه ایده بدگو
ناموسڭا لایق ایـشمیدر بو

نازك بدنیله برگ گل سـن
امانه‌دیم‌ایکـن* یو گـل سن

لاله کیمی سنده لطف چوخدر
اما نه دیم یوزك آچوخدر

تمـکینی جنونه قیلمه تبدیل
قزسن اوجوز اولمه قدریڭی بیل

هر صورته عکس کیمی باخمه
هر گوردیگیڭه‌صو کیمی آخمه

می گرچه صفا ویرر دماغه
آخدوغیچون دوشـر اایاغـه

گز گو کیمی‌قاتی یوزلو اولمه
نرگس کیمی‌خیره گوزلواولمه

گوزدن گرك اوله‌سن نهان سن
تا دیمك اوله‌سڭا که جان‌سن

سن شمعسن اویمه گل هوایه
کیم شمعی هوا ویرر فنایه

لعبت کیمی اوزڭی بزتمه
روزن کیمی کوچه‌لر گوزتمه

ساغر کیمی گزمکی‌حرام ایت
نغمه کیمی پرده‌ده مقام ایت

سایه کیمی هریره یوز اورما
هیچ کیمسه ایله اوتورما دورما

سن‌ساده‌سن‌اوزگه‌أهل‌نیرنگ
جهدایله ویرلمسون سڭارنگ

دیرلر سـنی‌عشقه مبتلاسـن
بیگـانه‌لـر ایله آشـناسـن

سن قندن**وعشق ذوقی‌قندن
سن‌قندن ودوست شوقی قندن

اوغلان عجب‌اولماز اولسا عاشق
عاشـق لغ ایشی قزه نه‌لایق

---

* ایکن، ایین ـ جوخ معناسنه‌در
** هارادان

ای ایکی گوزوم یمان اولورعار — ناموسمزی ایتورمه زینهار
بز عالم ایچنده نیك نامز — معروف تمام خاص و عامز
نه تنگ ایله داخی ایده‌لم لاف — بز دیمیه‌لم سن ایله إنصاف
توت کیم سکا قیمزم من زار — مندن اولو بر مدبرك وار
نیلرسن اگر آتاك ایشتسه — قهر ایله سکا سیاست ایتسه
من بعد گل ایله ترك مکتب — بیل ابجدگی همین جدوأب
ایتمه قلم ایله مشقدن یاد — سوزن توت و نقش ایله بنیاد
أطفالدن ایله قطع الفت — همراز یتر یانگده لعبت
بت کیمی بر ایوده ایله منزل — اولمه دخی هریگایه مایل
عنقا کیمی عزلت ایله پیشه — اویله روش ایله کیم همیشه
گرچه آدك اوله دیلده مذکور — گورمك سنی اوله غیر مقدور
خوش اول که قزی همیشه گیزلر — خود گیزلو گرك همیشه قزلر

بو انکار ایله لیلی آناسنه جواب ویردگیدر
و فضای عشرتدن چیقوب سرای محنته گیردگیدر

لیلی بو عتابی چون ایشتدی — اوز گوکلنده مقرر ایتدی
کیم شعبدهٔ سپهر ظالم — طرح ایلدی نقش نا ملایم
ایام وصاله یتدی هجران — وقت‌اولدی جگرلر اوله بریان
اما نه‌دیسون نه‌چاره قیلسون — تدبیر نه اولدیغن نه بیلسون
ناچار توتوب طریق إنکار — آثار تجاهل ایتدی إظهار
گلزار عتابه آب ویردی — گریان گریان جواب ویردی
کای مونس روزگارم آنا — درج در شاهوارم آنا

سوزلر دیرسن که بیلمزم من   مضمونی فهم قیلمزم من

دیرسن معشوق و عشق وعاشق   من ساده ضمیر طفل صادق

بیلمن ندراول حدیثه مضمون   سویله نیجه اولمیم دگرگون

عشقك قیلمزدی کیمسه یادن   ها سندن ایشتدم ایندی آدن

بالله ندر آنا عشقه مفهوم   بو سر نهانی ایله معلوم

هادی ره مرادم اولغل   بو شیوه‌ده اوستادم اولغل

من مکتبه رأیمیله گیتمن   بر شغلی خلاف رایك ایتمن

هم سن دیرسنکه مکتبه وار   هم‌دیرسن سن که گیتمه زنهار

قانغی* سوزه إعتقادم اولسون   سنگا نیجه اعتمادم اولسون

من هم دگلم بو زجره قائل   کیم‌هردم‌اواوب چراغ محفل

ناجنسلر ایله همدم اولام   بر یرده مقید غم اولام

هر دیده‌دن ایده ایده پرهیز   اوقات کچه کدورت آمیز

پیوسته معلم ایلیوب جور   گاهی سبق اوقوده گهی دور

بالله منگا هم بو ایدی مقصود   مکتبده اولورمی طفل خشنود

آیرق بو سوزی مکرر ایتمه   لطف ایله منی مکدر ایتمه

چون آنا ایشتدی بو جوابی   ترك ایتدی شکایت وعتابی

شکسزآ‌آشکار و‌شن اولدی کاول‌مه   عاشقلقدن دگلدر آگه

بیهوده‌در اول قمو** فسانه   کیم عاشقدر فلان فلانه

چون واقعه شك محلی اولدی   اول واقعه‌دن تسلی اولدی

---

*هانسی

**هامو، هامی

لیلی هم اوتوردی ایوده ناچار   دوزدی صدفینه در شهوار

بر برجده ثابت اولدی أختر   محبوس خزانه اولدی گوهر

لعل اولدی اَسیر سینهٔ سنگ   حبس اولدی گلابه شیشهٔ تنگ

غمدن سیه اولدی روزگاری   نومید دل امید واری

آه ایلر ایدی ولی نه حاصل   اول یل آچه مزدی غنچهٔ دل

گوز یاشی تو کردی لیك نه‌سود   بتمزدی آنگله نخل مقصود

زلفی کیمی پیچ وتابه دوشدی   حیران قالوب إضطرابه دوشدی

آغزی کیمی خلقن ایتدی غم دار   چشمی کیمی جسمی اولدی بیمار

نه دردنی صاقلسه قراری   نه شرح غم ایتسه غمگساری

فانوس خیاله دوندی اول شمع   گوگلینی قیلوب خیال ایله جمع

هردم‌چکوب‌اول‌غم‌ایچره‌میك‌آه   صبر ایتدی ضرورتیله اول ماه

دردیله دوزوب ترانهٔ غم   بو بر غزلی اوخوردی هردم

غزل لیلی

فلك آیردی منی جور ایله جانانمدان
حذر ایتمزمی عجب ناله و أفغانمدان

اوده یاندرماسا گر شعله ایله نه‌فلکی
نه‌بتر آتش آه دل سوزانمدان

غم‌پنهان‌منی اولدردی بو هم برغم کیم
گلر خم اولمادی آگه غم پنهانمدان

آه‌ایدی هم نفسم آه که اول هم آخر
چیقدی اکر اه قیلوب کلبهٔ احزانمدان

من نه‌حاجت که قیلم داغ نهانم شرحن
عاقبت ظاهر اولور چاك گریبانمدان

حق بیلور یار دکل‌جان و دلمدن غائب
نوله گر غائب ایسه دیدهٔ گریانمدان

جان اگر چخسه تمدن اثر مهری ایله
اثرمهرنی صانماك که چیخار جانمدان

لطف‌ایدوبسن‌مگر ای‌بادبو گوندن بویله
ویره‌سن برخبراول سروخرامانمدان

ای فضولی غم هجر ایله پریشاندر حال
کیمسه آگاه دکل حال پریشانمدان

تمامی سخن

ساقی گتور اول می مغانی
کیم اونوده‌لم غم جهانی

رحم ایله که قصدجان ایدرغم
باغرم‌ستمیله قان ایدر غم

قیل عقلمی باده ایله زائل
چرخك ستمندن ایله غافل

فریاد که چرخ بی وفادر
دائم ایشی جور ایله جفادر

بر عادت ایله مداری یوخدر
دورانندك إعتباری یوخدر

گرهم نفس‌ایتسه ایکی‌یاری
بر یره گتورسه آب و ناری

البته سبب صالار آرایه
آنلری أسیر ایدر بلایه

بالله نه یماندر آشنالق
چون واقع اولور ینه جدالق

گذارش حال مجنون

گلزار کلام باغبانی
بویله بزه‌مش بو بوستانی

کم‌سروریاض محنت ودرد
سودازده قیس درد پرورد

هر صبح گیدیردی مکتبه شاد
مکتبده اولوردی غمدن آزاد

مشق خط حسن یار ایدردی
دفع غم روزگار ایدردی

ذوقیله توتوب طریق سابق
عادت اوزرینه صبح صادق

گلدی ینه مکتبه فرحناك
تا کیم قیله ذوق وصل إدراك

گوردیکه بهشته حور گلمز
گون چیقدی هنوز نور گلمز

خورشیدسز اولدی روز تا شب
اولدی باشنه قرانقو مکتب

بیلدیکه سپهر شعبده باز   بر شعبده ایلیوبدر آغاز
البته جفای طعن اغیار   اول گل یولنه براخدی برخار
نومید اولوب ایتدی ناله بنیاد   دیدی ندر ای فلك بو بیداد
نیتدم سكا قصد جانم ایتدك   قطع ره دلستانم ایتدك
كسدك طلب غرضده راهم   بیلدر مكا كیم ندر گناهم
اوّل منی ایلدك مكرم   وصل صنم ایله شاد و خرم
دوندك نیه بویله جور ایدرسین   اول دوره نقیض دور ایدرسین
وهم ایلمدكمی كیم چكوب آه   سوز جگریله بر سحر گاه
یاندیرم اوده دوقوز رواقك   سوزین سكا بیلدیرم فراقك
تدبیر قیل ای معلم پیر   ایت سحر ایله اول پری یی تسخیر
آنجق مكا صانما یتدی بوغم   كیم یتدی مكا یتن سكاهم
دوش ای الف إستقامتكدن   شرم ایله بوقد و قامتكدن
قدی هوسیله دم اوررسن   اول گیتدی عجب كه سن دوررسن
ای نون چونهاندر أبروی یار   سن داخی نظرده دورمه زنهار
ای میم چو آغزی اولدی غائب   اولدی سكا هم عدم مناسب
اولسن نوله ای دوات دلتنگ   آیینۀ خاطرك توتوب زنگ
اول طرۀ مشكبودن آیرو   هجران قره بغرك ایلمش صو
ای خامه سرشكبار اولوبسان   سر گشته وبی قرار اولوبسان
گویا بو گون ایتمامش میسر   دوران سكا دست بوس دلبر
ای لوح او خطینك ایله یادن   قیل سینه‌ده نقش غم سوادن
بر نیجه گون اول أسیر هجران   مكتبده گزوب قیلوردی أفغان

هر روز فغانی ایله تاشب   تعذیب چكردی اهل مكتب
شب هم قیلوبن فغان وزاری   ایلردی مخاطب اول نگاری
كای گوزنوری گوكل سروری   سنسز گوزومك یوخ اولدی نوری
اوّل نه ایدی بو آشنالق   آخر نیه ایلدك جدالق
اوّل نیه ایله‌دك منی مست   إظهار محبت ایله پابست
آخر نه ایچون خماره صالدك   بو محنت إنتظاره صالدك
صالدك دل زاره نار فرقت   قیلدك گوزیمی پر آب حسرت
گوگلم اودی قیلدی یانه یانه   آهنك شفق تك آسمانه
یاشم صویی اولدی واره واره   بر بحر كه یوخ آكا كناره
من ایستمزم بو گونده همدم   یانمدن ایلت خیالكی هم
اولمایه دوشوب خیالك ای مه   اوده یانه صویه باته ناگه
سر مست شراب إشتیاقم   مدهوش تحیر فراقم
قویمه غمكی منمله همراه   فاش ایلرم آنی خلقه ناگاه
سرمستده إختیار اولماز   مدهوشده اعتبار اولماز
جان اولدی غمك یولنده برباد   تشویش فنادن اولدم آزاد
گوستردی مكا غمك مذاقی   عیش ابدی نشاط باقی
گر گلسه أجل منم نم آله   جان خود یوخدر مگر غم آله
شمع شب محنت وبلایم   آشفتۀ جنبش هوایم
سوز دل ایله توكولسه یاشم   تیغ غم ایله كسلسه باشم
جاندن چیقاروب هوای عشقی   ترك ایلمزم بلای عشقی
بو گونلری كیم غم ایچره زارم   هجران ألمیله بی قرارم

گر نامهٔ عمره کلك تقدیر / گوندر دیوبن قیلورسه تحریر
ایلر منی اول حساب مغبون / کیم صورت حالدر دگرگون
گون شرطی دیمشلر آفتابی / بالله که بو نکته‌در حسابی
هر گون که گورونمز آفتابم / من گون دیمزم بودر حسابم
یوخ کیمسه بودرد دلدن آگاه / بو درد دل ایله نیلیم آه
دردم سوزه گلدیکنجه آرتار / اودر یل ایله زبانه دارتار
ایام وصالی ایلیوب یاد / اول خسته‌بوشعری ایتدی بنیاد

غزل مجنون

ای خوش اول گونلر که من همرازایدم جانانله
نعمت وصلن گوروب نازین چکردم جانله
گورمه‌مشدی گلشن عیشم خزان تفرقه
اولمامشدی تیره أیامم شب هجرانله
مهوشمدن دوستلر دوران جدا ایستر منی
دشمنمدر هیچ بیلمن تمشم دورانله
یتسه گر عاشقلرك أفلاکه افغانی نه سود
یتمك اولماز ماهوشلر وصلنه أفغانله
یاشیروب صاقلردم ایلدن داغ هجرانك اگر
ایتمك اولسیدی مدارا دیدهٔ گریانله
ذوقدن دیباچه باغلاندی کتاب عمرمه
قویمدی دوران کیچه اوقاتم اول عنوانله

ای فضولی اختر بختم مساعد اولمدی
کیم اولم بر دم مقارن اول ماه تابانله

تمامی سخن

سوز مختصر اول اسیر سودا / برنوعیله اولدی خلقه رسوا
کیم‌قیس ایکن‌اولدی‌آدی‌مجنون / احوالنی ایتدی غم دگرگون

بو لیلی‌یه مجنون گذرده مقابل اولدیغیدر
و گون مقابلینده هلال مهری بدر کامل اولدیغیدر

بر گون که بهار عالم افروز
ویرمشدی جهانه فیض نوروز

صالمشدی نقابی چهره‌دن گل
چکمشدی سرود ناله بلبل

شبنم می‌نابی ایله لاله
دولدرمش ایدی قزل پیاله

اولمشدی گل ایله سبزهٔ تر
فیروزه فروز لعل پرور

بر نیچه مصاحب وفا دار
مجنون شکسته‌یی گوروب زار

هریان دیدیلر که ای بلا کش
گل چاغیدر اولمغل مشوش

بو فصلده آدمی گرك شاد
اندوه بلا و غمدن آزاد

چون ابر د گلسن اولمه گریان
چون سیل د گلسن ایتمه افغان

گل کیمی براقمه سینه گه چاك
سبزه کیمی ایتمه بسترك خاك

صحرا توته‌لم می ایچه‌لم شاد
اندوه ایله اولمه بویله معتاد

لطف ایله خرامه گل کرم‌قیل
کمتر اوزگی اسیر غم قیل

ای غنچه دهان سرو قامت
گول اوینا زمانی ایت فراغت

پاکیزه وجوده حیفدر غم
بویله دخی قالمیه بو عالم

شاید آچیله گل مرادك
محکم قیل اساس اعتقادك

سیر اوزره بو نوبهار فصلی
شاید بوله نگار وصلی

مجنون حزین آیاغه دوردی
صحرالره سیر ایچون یوز اوردی

گریان گریان قیلوردی سیران
حیران حیران گزردی هریان

گه سبزه‌یه عرض راز ایدردی
گه لاله‌یه میك نیاز ایدردی

سویلردی بنفشه‌یه غم دل
کیم سویلیه یاره اولسه واصل

چشمینه سورردی لاله داغن
عاشق صانوبن اوپوب آیاغن

نرگس گوزینه نگاه ایدردی
یارك گوزین آکوب آه ایدردی

بلبللره شرح ایدردی حالن
قمریلره محنت وملالن

هر طرفه چیچك گوروب چکوب آه
منزل منزل گزردی ناگاه

بر منزله دوشدی رهگذاری
کیم سیرده ایدی آندا یاری

بر نیچه پری رخیله همدم
مجنون شکسته‌دن مقدم

لیلی گذر ایتمش اول فضایه
صالمش گل ولاله اوزره سایه

بر سبزه‌یه سبز خرگه اورمش
مه صحن چمنده هاله قورمش

غنچه کیمی اول لطیف خرگاه
گل برگی کیمی ایچنده اول ماه

مجنونه مقابل اولدی لیلی   بحر غمه یتدی درد سیلی
لیلی دیمه شمع مجلس افروز   مجنون دیمه آتش جگرسوز
لیلی دیمه جنت ایچره برحور   مجنون دیمه ظلمت ایچره برنور
لیلی دیمه اوج حسنه بر ماه   مجنون دیمه ملك عشقه برشاه
لیلی دیمه بر یگانهٔ دهر   مجنون دیمه بر فسانهٔ شهر
لیلی چمن بلا نهالی   مجنون فلك وفا هلالی
لیلی مه آسمان حشمت   مجنون شه کشور ملامت
لیلی صف اهل حسن امیری   مجنون سر کوی غم فقیری
لیلی ایشی عشوه و کرشمه   مجنون گوزی یاشی چشمه چشمه
لیلی و نشاط حسن کامی   مجنون و بلای عشق دامی
لیلی و لطافت دل آرای   مجنون وملامت غم افزای
لیلی صدف حیایه بر در   مجنونه آنکله میك تفاخر
لیلی ده کمال حسنله ذوق   مجنونده جمال لیلیه شوق
لیلی ده وصال دوست میلی   مجنونده هم آرزوی لیلی
اول ایکی سهی قدو سمن بر   بر برینه اولدیلر برابر
فولاده صاتاشدی سنگ خاره   اود دوشدی قرار و اختیاره
بر سازه دوزلدی اول ایکی تار   گرم اولدی رواج نالهٔ زار
اول باخدی بوگا نشاط بولدی   بو گوردی آنی مقید اولدی
مجنونده قرار توتمیوب هوش   دریای تحیر ایلدی جوش
بر دم باقه بیلمدی اول آیه   دوشندی یر اوزره مثل سایه
لیلی هم ایتوردی اختیارن   بر دم گوره بیلمدی نگارن

حیرانلغی اولمقامه یتدی   کیم دوشدی آیاقدان اوصی* گیتدی
گل صوبی سپوب روان یوزینه   لیلی یی گتوردیلر اوزینه
هریان دیدیلر آگاکه ای ماه   ناگه اولور آناك آناك آگاه
کیم غیریله آشنا اولوب سن   بر دلبره مبتلا اولوب سن
ویرمز بو روش نتیجهٔ خوب   شایسته دگل سگا بو اسلوب
یخشی نظر ایلسك یماندر   هم بزه و هم سگا زیاندر
آندن گوتوروب بساط و خرگاه   اول ماه لقایی خواه و ناخواه
اوز برجنه قیلدیلر روانه   تا اولمیه واقف آته آنه
سوز دیمدیلر بو ماجرادن   نه گنجدن و نه اژدهادن
مجنونی هم ایتدی چشم خونبار   صولر صاچوبن یوزینه بیدار
گوردیکه نگاردن نشان یوخ   بر جسم فسرده وار جان یوخ
دیوانه قالوب پری گیدوبدر   صالوب آنی دلبری گیدوبدر
چاك ایلدی جامه چکدی ناله   حالی بدل اولدی اوزگه حاله
ترك ایتدی لباس لاله گونی   رخت اولدی تنینه اشك خونی
گر ماتم ایچون مثال خامه   صارمشدی باشه سیه عمامه
چیز گتدی باشنه دود آهی   یاندردی عمامهٔ سیاهی
اکراهله چیخدی پیرهندن   عار ایتدی شهید غم کفندن
نعلینی براخدی اول بلا جو   کیم عاشقه پای بندر بو
همدملره عذر قیلدی آغاز   کای برنیجه همنشین و همراز

* اوصی ـ عقل

سیلاب هجوم عشق یتدی　　من شیفته حالی غرق ایتدی
اولماك* من خسته ایله همدم　　تا یانمیه‌سز بو سوزه سز هم
من رنك ملامته بویاندم　　سودا زده‌لك اودینا یاندم
البته بو اود که دوشدی جانه　　آخر توتوشوب چکر زبانه
دشوار بلامی سهل صانمك　　سیز داخی منیم اودیمه یانمك
مندن سیزه دوشمسون براخگر　　چون دگمدی خیرد گمسون شر
سودا سیه ایتدی روزگارم　　عشق آلدی عنان إختیارم
من بر قوشم اوچدم آشیاندن　　من قندن و میل خانه قندن
قیلمك بگا ابو حکایتین چوخ　　دخی منم آنده گتمگیم یوخ
سیزدن صورر اولسه آته حالم　　کیفیت محنت و ملالم
سویلك که فنایه ویردی رختن　　ایام سیاه قیلدی بختن
ای پیر شکسته حال ناشاد　　تکریچون ألمدن ایلمه داد
دیمه که ندر بو ماجرالر　　سندن مگا یتدی بو بلالر
من بیلمز ایدیم غم جهانی　　تشویش زمین و آسمانی
آسوده سراچهٔ عدمده　　نه غصه‌ده ایدم و نه غمده
بیلمزلگیله خوش ایدی حالم　　نه حسن ونه عشق ایدی خیالم
سن واسطهٔ وجودم اولدك　　سن مانع فیض جودم اولدك
اومدك که منمله اوله‌سین شاد　　دردا که امیدك اولدی برباد
من یوخ اولوبم سن ایسدی وار اول　　اوزگه خلفه امیدوار اول

* اولمایك

معذور توت ای عزیز معذور　　من قصدله سندن اولمدم دور
چوخ صدقله ایلدم آگا عزم　　کیم دولت وصلگه ایدم جزم
صو صالدی یولیمه اشك حسرت　　دامانمی توندی خار محنت
تحریر قیلوب مناسب حال　　بو شعری هم ایتدی آگا ارسال

غزل

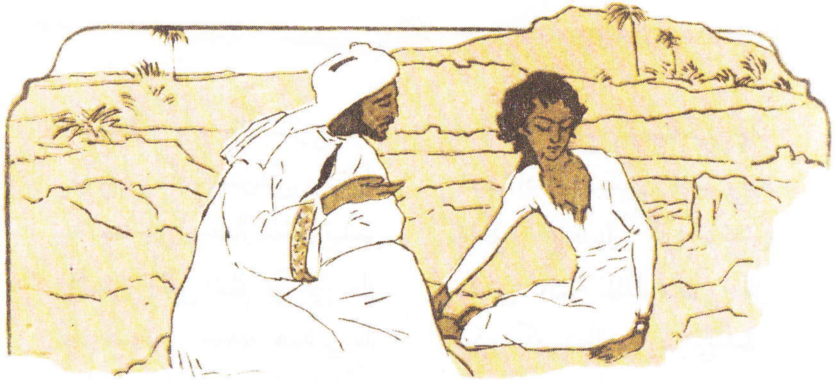
فضای عشقی چون گوردم صلاح عقلدن دورم
منی رسوا گوروب عیب ایتمه ای ناصح که معذورم
اگر چاك گریبان ایلسم منع ایلمك چون من
متاع ننگدن عاری لباس عاردن عورم
من و صحرای وحشت منزل ایتمم عافیت کنجن
اسیر دام ظلمت اولمزم چون طالب نورم
تمرد عقل فرماندن ایتسم دوستلر بالله
منی رأیمله صانمك عشق سلطانینه مأمورم
نه کیم طعنه ایلر کیم نصیحت أهل عالمدن
خوشم کیم إعتبار عشق ایله هر دلده مذکورم
بلای عشق و درد دوست ترکن قیلمزم زاهد
نه مشتاق بهشتم سن کیمی نه طالب حورم
خیال چین زلف و طاق ابروسیله ذوقم گور
صناسن حشمتیله کسریم قدریله فغفورم

غرض .بر آد ایمش عالمده من هم ایلرم بر آد
بحمدالله فضولی رند ورسوالقده مشهورم

بو مجنونڭ جنوننڭ صفتیدر
و وادی عشق سوداسنڭ کیفیتیدر

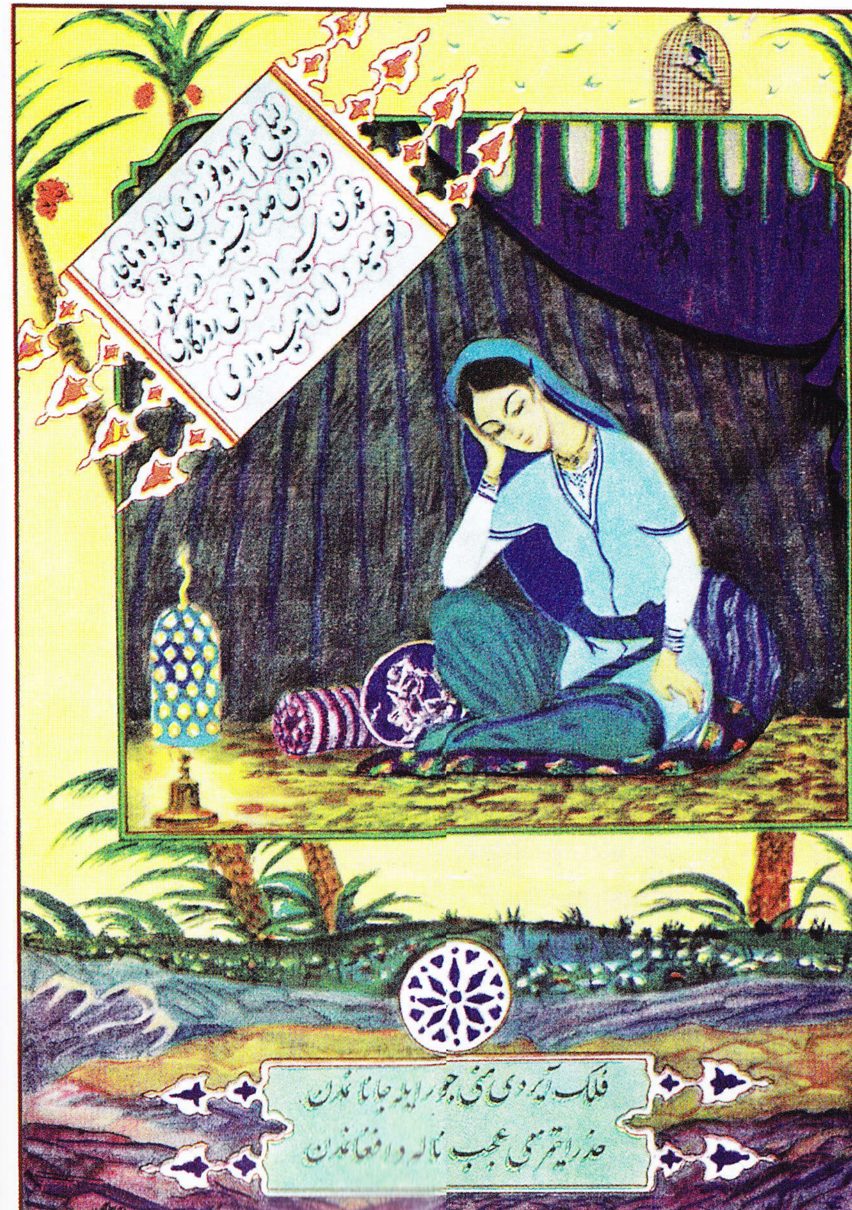
اول شیوۀ عشق ایچنده ماهر　　قیلدقده وصیتی آخر
توتدی گوزه‌دوب طریق وحشت　　أصحابدن إنقطاع الفت
صحرایه دوشوب گونش مثالی　　تنها یورور اولدی لا ابالی
هر داشه که یتدی توکدی یاشن　　لعل ایله‌دی کوه‌ودشت داشن
گوزیاشنی بس که توکدی هرسو　　هر مرحله‌دن آختدی بر جو
بر ابر بلا ایدی گواهی　　باران سرشك وبرق آهی
بارانله برق جسم و جاندان　　بر مرتبه‌ده که بوندن آندان
دریالره یتسه لمعۀ تاب　　صحرالره دوشسه قطرۀ آب
دریالر اولوردی جمله صحرا　　صحرالر اولوردی جمله دریا
فریادله دولدیروب بو دیری　　فریاده گتوردی وحش وطیری
أفغانی یتوردی آسمانه　　آتش صالوب آهله جهانه

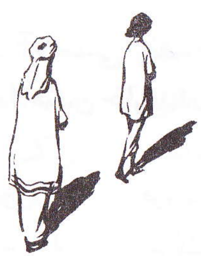
بو مجنونڭ آتاسی واقف حال اولدیغیدر و آنی بیابان محنتده بولدیغیدر

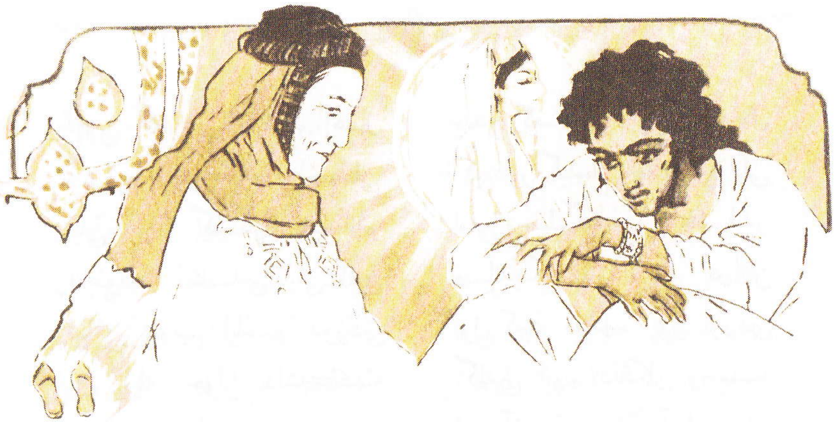
گنجینه گشای گنج گفتار — اولمش بو أدا ایله گهربار
کاول برنیچه بیقرار ومحزون — ناچار قیلوب وداع مجنون
نومید دونوب شکسته وخوار — قیلدیلر آتاسنی خبردار
اول پیرچو واقف اولدی حاله — مجنون کیمی ایتدی آه وناله
صحراره توتدی سیلتك یوز — وادیلره آچدی چشمه‌تك گوز
چوخ آرادی گزدی هرمکانی — بولونمدی اوغلنڭ نشانی
تا عاقبت اول شکسته حالی — بر گوشه‌ده گوردی لاابالی

دوشمش یره خاکسار وغمناك   احوالی خراب وسینه‌سی چاك
دونمش گل سرخی زعفرانه   شمشاد لطیفی خیزرانه
آیینه‌سنی غبار توتمش   زنگ غم روزگار توتمش
ایتمش آلفن ستم یوکی دال   قیلمش قلمن فلك غمی نال
هم صحبتی مورو همدمی مار   تکیه گهی خاكو بستری خار
خار اوزره آڭا دلوك دلوك تن   آچمش غم اوینه درلو روزن
اول پیر چو گوردی صورت‌حال   صورت کیمی قالدی بر زمان لال
بیر لحظه آنی تحیر آلدی   حیرت گوزی ایله باخا قالدی
صکره یخا یرتوب ایتدی فریاد   کای بلبل بوستان بیداد
حال دلڭی مڭا بیان ایت   اسرار نهانڭی عیان ایت
کیم آلدی الڭدن إختیارڭ   کیم ایلدی تیره روزگارڭ
بالله نته بیقرار اولوبساڭ   آشفتهٔ روزگار اولوبساڭ
نه سیرده‌سن سڭا طلب نه   بو ناله و زارڭا سبب نه
دریاده ایسه سڭا درکام   سن سویله من ایلیم سرانجام
ظلماتده ایسه شمع مقصود   روشن قیل مندن ایسته موجود
مجنون دیدی ای مڭا ویرن بند   دانای سخنور و خردمند
کیمسن نه درر بو گفتگولر   بسی فائده باطل آرزولر
گیت دردیمه سن دوا دگل‌سن   بیگانه‌سن آشنا دگل‌سن
من بویله کلامه توتمزم گوش   لیلی سوزی سویله‌یوخسه‌خاموش
دیدی منم آتاڭ ای بلاکش   من سنك ملامتم‌سن آتش
دیدی ندر آته یوخسه آنه   لیلی گرك اوزگه‌در فسانه

چون گوردی إطاعتنده إهمال   بیلدی که فقیر اوزگه‌در حال
ویردی بو فریبله تسلی   کیم‌دور گیده‌لم چاغیردی لیلی
لیلی بزه گلدی میهماندر   لعلی طلبگده درفشاندر
مجنونکه ایشتدی لیلی آدن   صاندیکه فلك ویرر مرادن
لبیك دیوب اباغه دوردی   اول کعبهٔ مقصده یوز اوردی
پیر ایله جوان دلشکسته   گلدی ایوه دلفکار وخسته
باشنده هوای وصل لیلی   نه آتا غمی نه آنا میلی
گه آتا نصیحت ایتدی آغاز   گه آناسی اولدی بند پرداز

بو مجنونه آناسی پند ویردیگیدر و بوستان ملامتدن خارندامت دردیگیدر

کای راحت جان و نوردیده — فرزند یگانهٔ گزیده
شأنکده ریاست عرب وار — میراث شجاعت و ادب وار
اطوار ملوکی توت همیشه — آیین شجاعت ایله پیشه
ابروی خم ایسه گر مرادك — سست ایتمه کمانه اعتقادك
مژگان سیاهدن گوتور دل — اول ناوك جان ستانه مایل
اولساك نگران قد و قامت — قیل نیزهٔ خونفشانه رغبت
گرزلف ایله گورمك ایستسن خال — گور هیأت نقطه پیکر دال

کوکلك گوزوقاشه اولسه مفتون — گور دیدهٔ عین وابروی نون
سن سروسن اولمه گل گران بار — آزاد اوله گور نه کیم گرفتار
سن لعل سن اولمه گل سبك سنك — دوندرمه گونش گوروب روان رنگ
ایتمه اوزیکی حباب مانند — باشکده اولان هوایه خرسند
کیم یوخدرر اول هوایه بنیاد — باشك اولور اول هواده برباد
سر گر ملك ایتمه شمع نسبت — سوز غم عشقله مروت
گور شمعی نیجه دوشر بلایه — باشینه گیدن گیدر فنایه
ذوق دل و دیده قیلمه عادت — صالمه‌می و شاهده ارادت
محبوب ومی ایله بسلین جان — صانمه اولور اهل عقل و ایمان
عقلی می اولور مدام مستك — ایمانی اولورمی بت پرستك
شعره هوس ایتمه کیم یماندر — یخشی دیسه‌لر آنی یلاندر
حالا قیله گور کمال حاصل — فوت ایتمه مجال گزمه غافل
ای باغ امیدمز نهالی — قیلمه بزی تنك پایمالی
محبوب هم ایستسك کم اولماز — بز کیم سنگز سگا غم اولماز
واردر بو حشمده میك قبیله — هر طائفه ایچره میك جمیله
بربر قیله‌لم قمو سگا عرض — یتسون یرینه بزه اولان فرض
بر سرو سهی قدوسمن بر — تزویجنی ایده‌لم مقرر
تعیین ایده‌لم سگا مه و سال — صرف ایلیه بلدو گکجه اموال
سن توتمه همین طریق وحشت — قطع نسب ایلمه آمانت
بزدن بو نصیحتی قبول ایت — هرلحظه بزی یتر ملول ایت
عشاق سفاهتن قیلوب یاد — بوشعری نه‌خوش دیمش براستاد

غزل استاد

جان ویرمه غم عشقه که عشق آفت جاندر
عشق آفت جان اولدیغی مشهور جهاندر

سود ایستمه سودای غم عشقده هرگز
کیم حاصل سودای غم عشق زیاندر

هر ابروی خم قتلگه بر خنجر خونریز
هر زلف سیه قصدیگه براغعی یلاندر

یخشی گورینور صورتی مهوشلرك اما
یخشی نظر ایتدکده سر انجامی یماندر

عشق ایچره عذاب اولدیغن آندن بیلورم کیم
هر کمسه که عاشقدر ایشی آه و فغاندر

یاد ایتمه قره گوزلولرك مردم چشمن
مردم دیبوب آلدانمه کیم ایچد کلری قاندر

گر دیرسه فضولی که گوزلارده وفا وار
آلدانمه که شاعر سوزی البته یلاندر

بو مجنونك نصیحت قبول ایتمدیگیدر و آتاسنك دردی درمانه یتمدیگیدر

مجنون که ایشتدی بو خطابی — ویردی بوأدا ایله جوابی
کای روح روانم آته آنه — کام دل و جانم آته آنه
تحقیق ایدوبم ایشم خطادر — هر نه دیسه گز مگاروادر
آلودهٔ رنك دود آهم — ذل گنه ایله روسیاهم
من هم اولوبم بو ایشدن آگاه — اما نه دیم نه سویلیم آه
یوخدر بو ایشمده إختیارم — ضبطمده عنان إقتدارم
عقل اولدی ضعیف وعشق غالب — خاطر نگران نگار جاذب

تونتدی تن وجانمی غم یار | غیر المحبوب لیس فی‌الدار *
منده دخی نیجه منلك اولسون | مندن منی ایستین نه بولسون
تقدیر چو بویله در نه تدبیر | تقدیری ایدرمی کیمسه تغییر
اولسیدی مکا نشاط روزی | ایسترمی ایدم بو درد وسوزی
گر صحته قادر اولسه بیمار | دردہ اوزین ایلمز گرفتار
آلویرسه گدایه پادشالق | صانمك که قیلور داخی گدالق
فطرتده نه حالت اولسه مقسوم | دفع اولمدیغیدر امر معلوم
إصلاحمه ایلمك ** تأمل | کیم گل دیکن اولمازودیکن گل
کیفیت آب وجوهر خاك | دونمك اولەمی قبول إدراك
صو سفله‌لگندن آیریلورمی | اود یانده بیلمیه بیلورمی
اول گونکه رحمده کلك قدرت | ایجادمه ویردی زیب صورت
دولدردی هوا ایله دماغم | سودا ایله باغلدی ایاغم
دولدی بدنمده کی رگ وپوست | باشدن ایاغه محبت دوست
ملك ایلدی گوگلمی بلایه | وقف ایلدی جانمی جفایه
یوخ منده بو حکمدن تخلف | اول مالك وقفه در تصرف
درد أزلی دوا بولورمی | مهر أبدی فنا بولورمی
من شمع سراچهٔ فراقم | سوز جگر ایله خوش مذاقم
مندن دیلین بو سوزی زائل | بیدادمه اولمش اوله مائل

* سوگیلی‌دن باشقا ایوده کیمسه یوخدر
** ایله‌میك

شمعك که حیاتی اولدی آتش | حالی آنك آتشیله در خوش
اوددن دیلسین آنك نجاتن | فانی دیلمش اوله حیاتن
دشمنلغه دوستلق قیلوب آد | تدبیر نجاتم ایلمك یاد
من غرقهٔ بحر شوق یارم | برهم زدهٔ غم نگارم
آنجق سبب قرارم اولدر | آرام دل فکارم اولدر
آنکله ایدك بودرده مرهم | اورمالك دخی اوزگه کمسه‌دن دم
دیرسز مکا وار دلربالر | لیلی کیمی چوخ پری لقالر
باللهدیمه گز بو حرفی زنهار | عالمده برآندن اوزگه کیم وار
بلبل گل ایچون قیلنده ناله | دردینه دوا اولورمی لاله
خسرو دگیلم که مکا دلبر | شیرین اوله گاه گاه شکر
من یك جهتم طریقتمده | تغییر ایشی یوخ جبلتمده
عذرینی بیان ایدوب هم اول دم | تقریره گتوردی برغزل هم

بو غزل مجنون دلپذیرندر

عشق دردی ای معالج قابل درمان دگل
جوهرندن ایلمك جسمی جدا آسان دگل

دور جورندن شکایت ایدنه عاشق دیمك
عشق مستی واقف کیفیت دوران دگل

شهردن صحرایه برفرق اولدوغن هر کیم بیلور
بیلمش اول کیم عشق صحراسنده سرگردان دگل

هر کیم إدراك ایلر اوز کیفیت حالن هنوز
دوست رخسارینه عین شوق ایله حیران دگل

جانی جانان إتحادی فارغ ایلر جسمدن
جسمدن آگاه اولان جان واصل جانان دگل

دیرایمش دشمن که همدمدر فضولی یار ایله
هر سوزی بهتان ایسه حقا بوسوز بهتان دگل

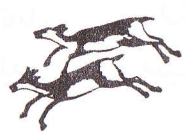
بو مجنونك آتاسی لیلی‌یه خواستگارلیغیدر و لیلی آتاسنك مجنوندن بیزارلغیدر

ساقی گتور اول شراب نابی — کیم یتدی نصابه غم حسابی
غم دشمن جان مبتلادر — دفع ایلیه گورکه بر بلادر
سوز جوهرنه اولن خریدار — بو نوعله قیلدی گرم بازار
کیم عاجز اولوب غم ایچره اول پیر — مجنونته قیلدی فکر زنجیر
بیلدیکه گر اولماز اوله لیلی — ممکن دگل اولماغی تسلی
قیلدی طلبن اوزینه لازم — جمع ایتدی اعالی واعاظم
امیدله باغلدی اوموب کام — اول کعبهٔ آرزویه احرام

چون لیلی آتاسی بیلدی حالی　　اویدردی اکابر واعالی
قارشولرینه اولوب روانه　　قیلدی اولار ایله عزم خانه
اهلا وسهلا دییوب دمادم　　میك گزدیدی اوله خیرمقدم
چون شمع صفت اولار اوتوردی　　اول سرو کیمی ایاغه دوردی
اورتایه براخدی طرفه خوانلر　　تا کام دل آلـه میهمانلر
اولمشدی دولوب کبابله خوان　　جدی وحمليله آسمان سان
اما عجب آر* قیله خردمند　　اول خوانلری آسمانه مانند
هر کیم غرضین بولوردی خواندن　　بوممکن اولورمی آسماندن
خوانلر گتورلدیگنده اول پیر　　تقریبله دردن ایتدی تقریر
کای قدرله قبلهٔ قبائل　　سندن قمونك مرادی حاصل
اصل نسبم سگا عیاندر　　حکمم نیجه میك ایوه رواندر
مشهور قبائلم سخاده　　معروف طوائفم عطاده
هم وار محبتمده تأثیر　　هم وار عداوتمده تشویر
سر دفتر اهل روزگارم　　هر نیجه دیسم یوز اونجه وارم
نخل املم ثمر ویروبدر　　ایزد مگا بر گهر ویروبدر
حالا دیلرم بو طرفه لؤلؤ　　بر لعلله اوله هم ترازو
تا لؤلؤ اولانده لعله واصل　　ترکیب قیلم مفرح دل
چوخ کانلره تیشه‌وش یوز اوردم　　چوخ لعل حقیقتنی صوردم
هر کانده اگرچه لعل چوخدر　　بر لعل که لایق اوله یوخدر
بر لعلك ایشتمشم سنك وار　　کم لؤلؤمه اودر سزاوار

* اگر

لطف ایله عنایت و کرم قیل　　اول لعلله دری محترم قیل
قیلسون گلی سرو سایه پرور　　اولسون گله سرو سایه گستر
فهم ایت سوزیمی تغافل ایتمه　　بر خیر ایشدر تعلل ایتمه
گر حاصل اولور بو کام سندن　　هر نه که دیلرسك ایسته مندن
اونجه قیله‌ین سگا روان گنج　　کیم یر یوزین ایلیه نهان گنج
اونجه گهر ایلیم روانه　　کیم بولمیه‌سن آگا خزانه
اول سرو سمنبرك آتاسی　　اول گنج نهانك اژدهاسی
اطفیله دیدیکه ای خردمند　　من کیمی اسیر دام فرزند
سن خوش گلدك صفا گتوردك　　توپراقلردن بزی گوتوردك
مشکلجه خطابدر خطابك　　بیلمن نیجه ویره‌ین جوابك
قربك بیلورم مگا شرفدر　　أما خلفك عجب خلفدر
مجنون دیه طعن ایدر خلایق　　مجنونه منم قیزیم نه لایق
لیلی دیمیم که نازنیندر　　بر تیره کنیز کمترینددر
اولمزمی کنیز جنس مردم　　یوخدرمی کنیزه هم ترحم
دیوله پری اولورمی همدم　　اولمز سوزی آچمه ابسم ابسم
دیوانه‌یه ضایع ایلمه رنج　　ویرانه گرك آگا ندر گنج
تدبیر ایله دوندروب مزاجن　　سوداسنك ایلسن علاجن
لیلی آنك اولسون ایلدم عهد　　وار ایمدی سن ایت علاجنه جهد

بو مجنونڭ آتاسنڭ حرمانیدر
و غیر بابدن تدبیر درمانیدر

اول صاحب تاك ونام و ناموس — دوندی ایوه گلدی خوار ومأیوس

مجنونه دیدیکه ای جفاکش — حاجت یتر اولمه گل مشوش

عقلیله آچیلور اول معمّا — لیلی‌یی سکا ویررلر آما

شرطی بو که اوله‌سن خردمند — ارباب خرددن آله‌سن پند

رفع اوله علامت جنونڭ — عقل اوله همیشه رهنمونڭ

مجنون دیدی ای ادیب کامل — دیوانهٔ عشق اولورمی عاقل

گرمنده بر اختیار اولیدی — تدبیرمه اعتبار اولیدی

اولدن ادب شعار ایدردم — تمکینمی استوار ایدردم

اولمازدی بو حاله إحتیاجم — کیم اولـه عذابله علاجم

مندن بو علاجه یوخ مدارا — میك گز غمم ایتمن آشکارا

یوخدر روشمده إنقلابم — اولکه جوابدر جوابم

سن اهل خردسن ایله تدبیر — تدبیرڭ ایده مگر که تأثیر

لیلی‌یی دخی من ایتمیم یاد — من عاقل وقت اولم سن آزاد

اول پیر شکسته حال حیران — تدبیر علاج ایدوب فراوان

هرقنده ایشیتدی بر طبیبی — گلزارینڭ اولدی عندلیبی

إظهار ایدوب آکه إحتیاجن — بیمارینڭ ایستدی علاجن

بیمارنه میك طبیب حاذق — بر شربت اچورمدی موافق

هر یرده که بیلدی برنذرگاه — واروب آکا اولدی خاك درگاه

چوخ ال گوتوروب دعالر ایتدی — چوخ نذر ویروب عطالر ایتدی

رأیله ملولن ایتمگه شاد — میك پیردن آلمدی بر إرشاد

چوخ سحر اولنوب یازلدی تعوید — چوخ مکرلره توتولدی امید

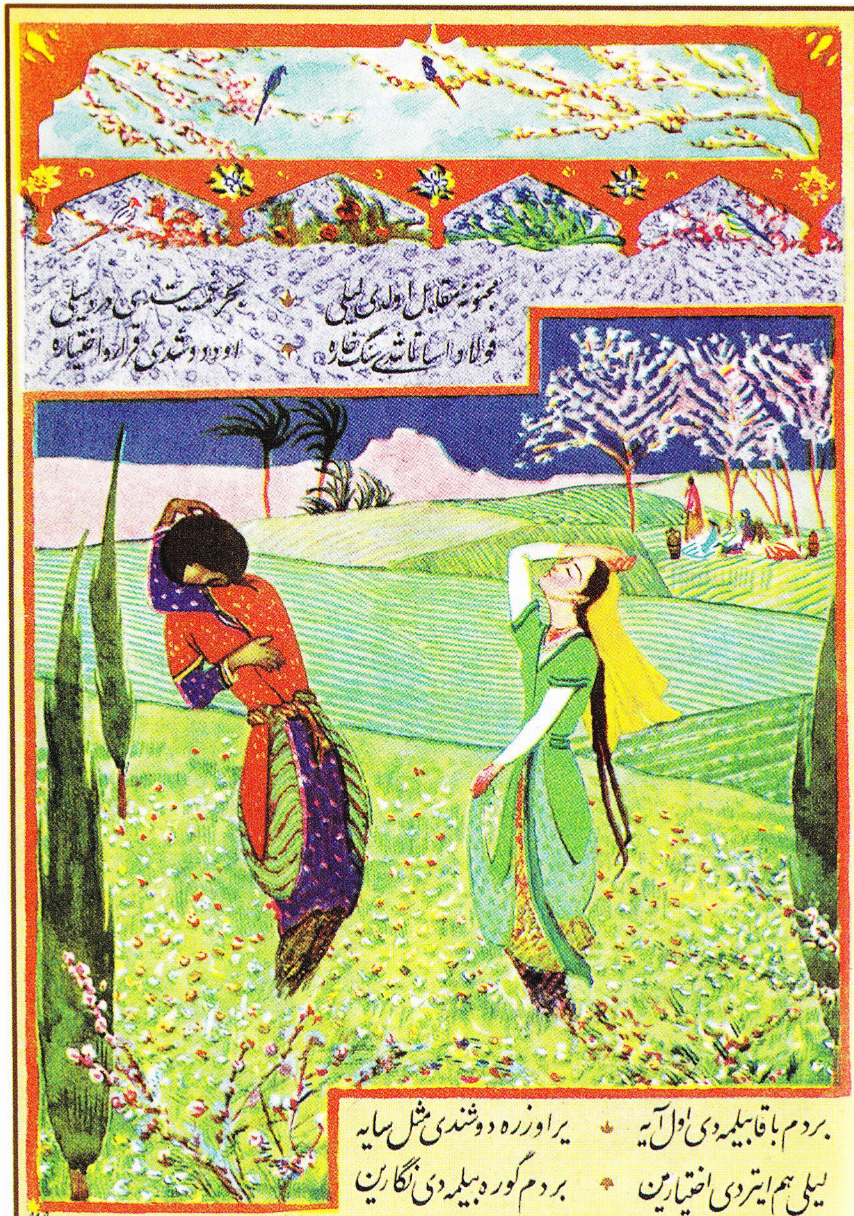
ایدلمدی هیچ بریله چاره — نه چاره قضای کردگاره

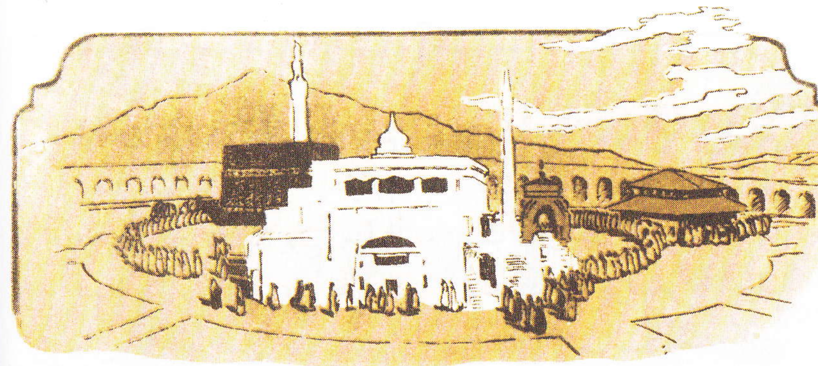
برگون دیدیلر آکا که‌ای پیر — عالمده سکا بو قالدی تدبیر

کیم کعبه‌یه ایلته‌سن أسیرڭ — اوله که حق اوله دستگیرڭ

طوف حرم اولسه آکه حاصل — سرگشته‌لك آندن اوله زائل

اورسه حجر مبارکه باش — یومشایه اگر اوله قره داش

بو مجنون بیچاره‌نڭ کعبه‌یه یوز اوردیغیدر و مناجاتله سوداسی آرتدیغیدر

اول پیر بوخیرایشه قیلوب جهد ◆ مجنونه مرتب ایتدی بر مهد
آلدی آنی عزم راه قیلدی ◆ عزم حرم آله قیلدی
چون کعبه‌یه ایردی اول نکوخوی ◆ مجنونه دیدیکه ای بلا جوی
توت کعبه‌یه روی طاعت ایله ◆ تمکین و ادب رعایت ایله
تعظیم شرائطن ادا قیل ◆ اخلاصی درست ایدوب دعا قیل
اوله که قبول اوله نیازڭ ◆ حق شفقتی اوله چاره سازڭ
بو یرده قبول اولور دعالر ◆ بو بقعه‌ده بخش اولور عطالر

قیل توبه که أحسن عملدر	جهد ایله نجاته کیم محلدر
مجنون بولوب اول مقامدن ذوق	صالدی اونی* چرخه نشئهٔ شوق
سوزیله چکوب جگردن آواز	عرض ایتدی بنای کعبه‌یه راز
کای سقفی بلند وقدری عالی	محراب اعاظم و اعالی
ای قبلهٔ اهل عزو اقبال	رخسار زمینه عنبرین خال
ای مغز وفایه کسوتك پوست	همرنك پلاس خانهٔ دوست
ای گلبن غنچهٔ عبادت	صندوق جواهر سعادت
ای دائم اولان منمله همدرد	اما نه منیم کیمی جهان گرد
گو کسینه‌اورن حجر کیمی‌داش	زمزم کیمی گوزدن آخیدان یاش
پیوسته سیه قیلان لباسن	کو کلنده نهان توتان هواسن
بالله کیمه سن بو یرده عاشق	سویله که أنیسکم موافق
اولمش سکا عشق فیضی حاصل	قیلمش سنی قبلهٔ قبائل
یارب بو حرم سرا حقیچون	بو معبد پر صفا حقیچون
قیل منده بنای عشقی دائم	مانند اساس کعبه قائم
صال کو کلومه درد عشقدن غم	هر لحظه و هر زمان و هردم
عشق ایچره مدام شوقم آرتور	شوقیله همیشه ذوقم آرتور
هر قانده که عالم ایچره غم وار	قیل کو کلمی اول غمه گرفتار
اندیشهٔ عقلدن جدا قیل	عشقیله همیشه آشنا قیل
آرتور مکا ذوق و شوق لیلی	دائم مکا آنده قیل تجلی
چوخدر بنی آدم ایچره بیداد	ایت کو کلمی وحشتیله معتاد

---

* YHY سسی

بر ملکده ویر مکٗا قراری / کیم یتمیه آدمی غباری
اول زائر کعبهٔ انابت / ایستردی دعا قیلوب اجابت
طغیان بلادن ایتمیوب فکر / بو شعر ایدی هردم ایتدیگی ذکر

بو غزل مجنون دلپذیرندر

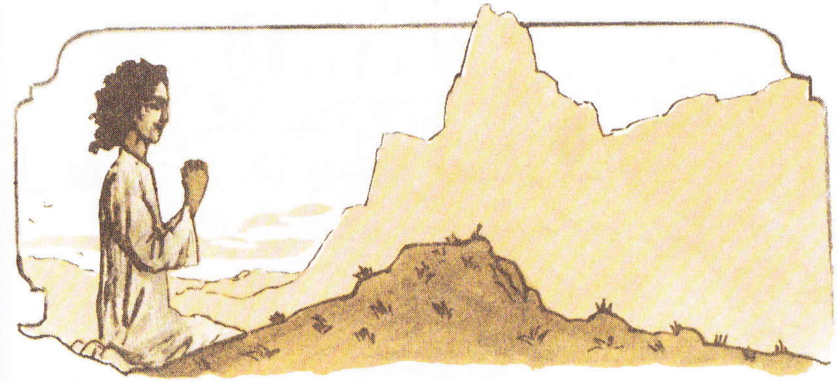
یارب بلای عشقله قیل آشنا منی / بر دم بلای عشقدن ایتمه جدا منی
آز ایلمه عنایتنگی اهل درددن / یعنی که چوخ بلالره قیل مبتلا منی
اولدقجه من گتورمه بلادن ارادتم / من ایسترم بلایی چو ایستر بلا منی
تمکینمی بلای محبتده قیلمه سست / تا دوست طعن ایدوب دیمیه بی وفا منی
گیتدکجه حسن ایله زیاده نگارمک / گلدکجه دردنه بتر ایت مبتلا منی
من قاندن وملازمت اعتبار وجاه / قیل قابل سعادت فقرو فنا منی
اویله ضعیف قیل تنمی فرقتنده کیم / وصلینه ممکن اوله یتورمک صبا منی
نخوت قیلوب نصیب فضولی کیمی مکٗا / یا رب مقید ایلمه مطلق مکٗا منی

بو کعبه‌دن مجنونك مراجعتیدر
و وحوش ایله مصاحبتیدر

بر بر ایشیدوب سوزن آتاسی / بیلدیکه قبول اولور دعاسی
افزون اولور اول غم و ملامت / ممکن دگل اوغلنه سلامت
چوخ قیلدی فغان و ناله وزار / اوغلندن امیدی کسدی ناچار
اول پیر قالوب اوراده حیران / مجنون توتوبن ره بیابان
تنها سفر اختیار قیلدی / عزم سر کوی یار قیلدی
گوندز گوزی یاشی هادی راه / گیجه یولی شمعی شعلهٔ آه
گه درد ایله یار یار ایدردی / گه اوتورا گه دورا گیدردی

بو مجنونك داغ ایله مصاحبتیدر
وجاری اولان چشمه ایله مناسبتیدر

بر داغه ایرشدی یولده ناگاه   قدینه لباس وهم کوتاه
تیغینده عقاب چرخ قانی   مضمر کمرنده لعل کانی
منعم صفتی لباسی فاخر   جیب و بغلی دولو جواهر
دریا قیلوبن آکا تضرع   ایلردی ذخیره سن توقع
صحرا ایدوبن آکا تولا   ایلردی معیشتن تمنا
اول چشمه‌لر ایلیوب روانه   اولمشدی اولاره آته آنه
تعظیم ایله قیلمش آنی حق یاد   قرآنده الجبال اوتاد

مجنون آکا ایلیوب تماشا   بر اودلو سرود قیلدی إنشا
اولدقده سرود ایله نواساز   آندن هم ایشتدی عکس آواز
صاندیکه اوزیله هم نفسدر   دیدی مکا بر رفیق بسدر
یوز شکرکه یارغار بولدم   گزدم بو جهانی یار بولدم
عشق اودین آکاهم ایتدی روشن   کای گوشه نشین پاك دامن
سوز جگرمدن اولدك آگاه   احسنت احسنت بارك الله
بر عاشق مبتلا ایمشسن   درد اهلنه آشنا ایمشسن
سنسن منه همدم موافق   داغیله اولور همیشه عاشق
بیدادیله کوکسکه اوروب داش   دردیله گوزگدن آقیدوب یاش
نولدی سکا بویله مست اولوبسن   غم دامنه پای بست اولوبسن
قان ایله دولو بدرر کنارك   نه گلدن اوله بو لاله‌زارك
باغرك گورورم اولوبدرر صو   نه سرو قدك هواسیدر بو
گل آغلیه‌لم بو ماجرایه   بر دم قوشه‌لم صدا صدایه
چون بردم آنکله آغلدی زار   درددل زارن ایتدی إظهار
عزم ایلدی خاك کوی یاره   لیلینك ایوی اولان دیاره

بو مجنونك غزال ایله مقالاتیدر
و عشق باینده آنگله اولان حالاتیدر

کوردیکه بر آوچی دام قورمش — دامینه غزاللر یوز اورمش
اول دامه جفای چرخ غدار — بیر آهونی ایلمش گرفتار
بوینو بوریلو آیاغی باغلو — شهلا گوزی نملو جانی داغلو
احوالنه رحم قیلدی مجنون — باخدی آکاتو کدی اشك گلگون
کوکلینه قتی کلوب بو بیداد — یومشق یومشق دیدی که صیاد
رحم ایله بو مشکبو غزاله — رحم ایتمزمی کشی بو حاله
صیاد بو ناتوانه قیما — قیل جانینا رحم جانه قیما

صیاد صقن جفا یماندر — بیلمز سنمی که قانه قاندر
صیاد مکا باغشله قانن — یاندرمه جفا اودینه جانن
صیاد دیدی بودر معاشم — آچمن ایاغن گیدرسه باشم
قلمنده بو صیدك ایتسم إهمال — اطفال و عیالمه نولور حال
مجنون آکا ویردی جمله رختن — پاك ایلدی بر گدن درختن
اول طرفه غزالك آچدی بندن — شاد ایلدی جان دردمندن
یوز اوردی یوزینه قیلدی افغان — گوزسوردی گوزینه اولدی گریان
کای بادیه گرد و باد ناورد — نازك بدنیله ناز پرورد
سن زینت هر گل زمین سن — گل کیمی لطیف و نازنین سن
ای سبزهٔ جویبار وحشت — رعنا سمن بهار وحشت
تنها قویمه من زبونی — اولغل مکا دشت رهنمونی
گز بر نیچه گون منمله همراه — إنسان دیوب ایتمه مندن اکراه
یاشم کیمی گیتمه چشم تردن — کسمه ایاغك بو رهگذردن
سر چشمهٔ چشمم ایله منزل — سر منزلمزدن اولمه غافل
اولسون بیگم قرار گاهك — اشك و مژه آبله گیاهك
ای چشم نگار یادگاری — سهل ایله مکا غم نگاری
قیلدقده خیال چشم لیلی — سن ویر من خسته‌یه تسلی
چون اول بشریتن اونوتدی — آهو هم آنکله انس توتدی
آنك سبیله هم چوخ آهو — صحراده آنکله توتدیلر خو

بو مجنون دردمندنك کبوتر ایله شرح حالیدر و آندن التماس تدارك مافی البالیدر

بر منزله یتدی زار ومضطر   بر دامده گوردی بر کبوتر
هر روزن دامی بر درغم   میك غم متوجه آگا هردم
مجنون آگا باخدی یاندی جانی   یاشی کیمی جوشه گلدی قانی
صیادنه ایلدی تضرع   قورترمغن ایلدی توقع
صیاد دیدیکه من فقیرم   فقره بو حمامه تك اسیرم
حاشا که بو مرغ تیز رفتار   آزاد اوله من قالم گرفتار
گر وار ایسه قیمتن ادا قیل   آندن بونی دامدن رها قیل

اوّل منی ایله غصه‌دن شاد   آندن بونی دام غمدن آزاد
وار ایدی قولنده بر درتر   شفاف چو دیدهٔ کبوتر
ویردی آنی آلدی اول آسیری   افتاده‌نك اولدی دستگیری
سوردی قدمینه چشم پرخون   آنجه که ایاغن ایتدی گلگون
هردم آگا عرض راز ایدردی   میك نغمهٔ شوق ساز ایدردی
کای تیز پرو بلند پرواز   ارباب وفایه محرم راز
بو رنك لباس نیل فامك   اندوه ملامت مدامك
إظهار قیلور نشانهٔ غم   کیم قیلدی سنی أسیر ماتم
گر عاشق ایسك سن ای جهان گرد   قاچمه که منم سنکله هم درد
بر لحظه منمله همنشین اول   گنجینهٔ رازمه امین اول
باشم تو کن آشیانه قلغل   گوز یاشمی آب ودانه قلغل
سن قاصد ایمش سن ای حمامه   مندن هم ایلت نگاره نامه
گور هجر رخنده إضطرابم   پیغامم ایلت گتور جوابم
بالله سر کوینه گیدنده   هر چز گنوبن طواف ایدنده
یاد ایله منی ثوابمه گیر   بر طوف ثوابنی مگا ویر
قون خاك درینه ایسته دانه   قیل اوزیگا دانه‌یی بهانه
اولدقجه مجالك ایتمه ناموس   مندن یتور اول یره زمین بوس
آنجه آگا دیدی هم غم دل   کیم قیلدی آنی هم انسه مائل
باشنده اولوب شب آشیانی   گوندوز اولور اولدی پاسبانی
ذاتنده گوروب نشانهٔ خیر   هم وحش مطیع اولدی هم طیر

رام اولدی بهایم اول فکاره / بر فوج یغلدی واره واره
اول زارایدی ملك دردشاهی / خیل دد ودام آنك سپاهی
اولمشدی بشردن اویله بیزار / کیم اوزعکسن صانوردی اغیار
دارتوب گوگه دود شعلهٔ آه / اوزسایه‌سن ایسته مزدی همراه

بو لیلی أحوالندن بر خبردر ومعشوق وعاشق أطوارندن بر اثردر

ساقی متألم خمارم / مشتاق شراب خوشگوارم
افتاده لگم گور ایتمه إهمال / رحم ایت بر اياغله ألم آل
إظهار قیلوب صفای مشرب / بو بزمی چون ایلدك مرتب
بزم اهلنه نوبت ایله ویر جام / هم خاص رعایت ایله هم عام
مجنونه همین شراب توتمه / لیلی یی که اصلدر اونوتمه
دهقان فصیح فارسی زاد / بو گلشنه بویله دیکدی شمشاد
کیم اول چمن وفا بهاری / داغ غم عشق لاله زاری

یعنی روش وفاده محکم　　لیلی صدف جواهر غم
گیرمشدی حصاره گنج مانند　　اورمشدی اياغه بندن بند
نه بر فرحی نه بر نشاطی　　نه کیمسه ایله بر إختلاطی
بیزار آتادن و آنادن　　بیگانه جمیع آشنادن
یانتـه اولوردی خوبلر جمع　　پروانه صفت حوالی شمع
شـاد اولمغه خاطر حزینی　　اگلنمکه طبع نازنینی
میك طرفه‌جه طرفه جه فسانه　　شیرین سوز ایله چکوب بیانه
ایلرلر ایدی زمان زمان یاد　　تقریب ایله لحظه لحظه بنیاد
اول ترك قیلوب نشاط وراحت　　بر عضوینی ایلیوب جراحت
ایلردی بهانه ایله ناله　　دوشمزدی اولار دوشن خیاله
قیزلر قاشه ویرسه‌وسمه‌دن رنك　　جان گوز گوسنه‌صالوردی‌اول‌زنگ
قیزلر یوزه قویسه‌نیلدن خال　　اول نیله‌چکردی رخت‌فی‌الحال
قیزلرده خیال نقش دیبا　　اول نقش خیالله شکیبا
قیزلارك الی حناده گلگون　　آنك الی اشگی ایله پرخون
نه ایگنه‌ده نه ایپکده میلی　　مژگانه تو کردی اشك سیلی
قیزلر قیلوب آرزوی زیور　　گررشته‌یه چکسه‌لردی گوهر
اولدخی‌چکردی ایلیوب رشك　　تار بدنینه گوهر اشگ
مجنوندن ایدی جنونی افزون　　لیلی دیه نه دیردی مجنون
دونلر که گیدوب یاتندن اول‌جمع　　بر گوشه‌ده اول‌قالوردی وشمع
شمعه غم دل بیان ایدردی　　سوز جگرین عیان ایدردی

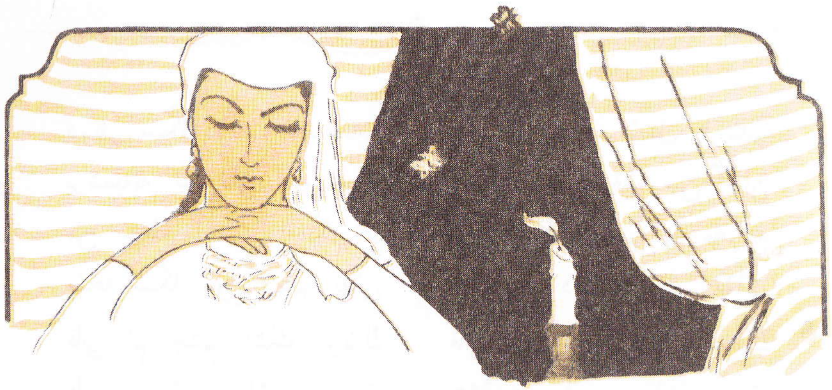

بو لیلی‌نك چراغله ماجراسیدر
و آندن چاره درد دل تمناسیدر

گل ای گوزی‌باغلو‌بغری‌داغلو　　باشی قرالو اياغی باغلو
گل اوله‌لیم‌هم نفس من‌وسن　　راز دل زارك ایله روشن
نه درد سنی تزار ایدوبدر　　آلفته وزرد وزار ایدوبدر
باشدن اياغه ندر بو یانمق　　دود دله دمبدم بویانمق
نه‌جنسدر اصلك ای بلا کش　　کیم آب حیاتك اولدی آتش
شرح دل گرم وچشم‌تر ویر　　سر رشتهٔ رازدن خبر ویر
هرلحظه دوشرسن اضطرابه　　هم آتشه غرقه سن هم آبه

نه سحرقیلورسن ای سحرخیز   کیم آتشك آبدن اولور تیز
من سوختەدن هم اولمه غافل   سندە دخی وار برغم دل
من هم سکا بکزەرم وفاده   بلکه نیچه مرتبه زیاده
سن گیجەهمین یانارسن‌ای زار   من گیجه و گوندوزم گرفتار
سنده اثر هوا زیاندر   نسبت سکا راحت رواندر
خوشدرسکاسرکی‌تو کوب‌یاش   مجلسلر ایچنده ایلمك فاش
گوگلك چو دگل وفاده قائم   گوگلکده کیدر دلکده دائم
من ثابت عرصهٔ بلایم   نی کیمی خزانهٔ هوایم
اولمم اولور اولمز ایله دمساز   باشم کسیلورسه سویلمم راز
دیردم سکا سویلیم غم دل   سنده دخی تاب یوخ نه حاصل
دویمز* جگرم بوشرح رازه   آهم گتورر سنی گدازه
برپاره بو دردی ایلدم فاش   اولمادی سکا بو یولده یولداش
صبر ایلمدی بودرد وداغه   قاتلانمادی دوشدی داشەداغه
یانگده سنك هم اورمیم‌دم   تاقاچمیەسین ایراغه سن هم
شمعك چو گورردی‌یوخ زبانی   دم اورمغه یوخ یاتنده جانی
پروانەیه شرح ایدردی رازن   عرض ایلر ایدی اولان نیازن

*دوزمز

بولیلی‌نك پروانەیه کشف رازیدر
وآنگله فی‌الجمله اظهار نیازیدر

کای طائر آشیانهٔ عشق   سرگشتهٔ آب ودانهٔ عشق
سنسن رەعشق ایچنده صادق   عاشقسن اما تمام عاشق
برگورمگه‌یاری جان ویررسن   برذوقه ایکی جهان ویررسن
خوشدر طلب وفاده حالك   گویاکه قناده در وصالك
هر نیجه که شهرهٔ جهانسن   عشق ایچره سر آمد زمانسن
مشکل کەمنم کیمی‌اولوب زار   منجه اوله سنده شوق دیدار
سن سیردەسن همیشه سرمست   من دام بلاده دردە پابست

دونلر سڭا دوست همنشیندر   هجران منڭا متصل قریندر

برشعله‌یه سن‌تار ایدوب‌جان   دشوار غمڭ قیلورسن آسان

من جانله ایسترم چکم غم   میڭ جان دیلرم غم ایچره‌هردم

منجه سڭا یوخ غم نهانی   گر وار دیسڭ قانی نشانی

قانی نم چشم اشك ریزڭ   قانی دم سردو گرم خیزڭ

قانی ستم و بلایه دورمق   عشقه دوریشوب جفایه دورمق

پروانه‌ده هم گورردی نقصان   بوالمزدی آنڭله درده درمان

ناچار قیلوب تحمل و صبر   اول کسره‌دیلردی غیدن جبر

یاری گیجه‌لر که چشمهٔ خواب   گوزلر چمنن قیلوردی سیراب

ظلماته دوشردی نور بینش   آرام بولوردی آفرینش

یوخویه گیدردی یار و اغیار   درد اهلی همین قالوردی بیدار

صحرایه چیقردی ایودن اول‌ماه   کامنجه قیلوردی ناله‌و آه

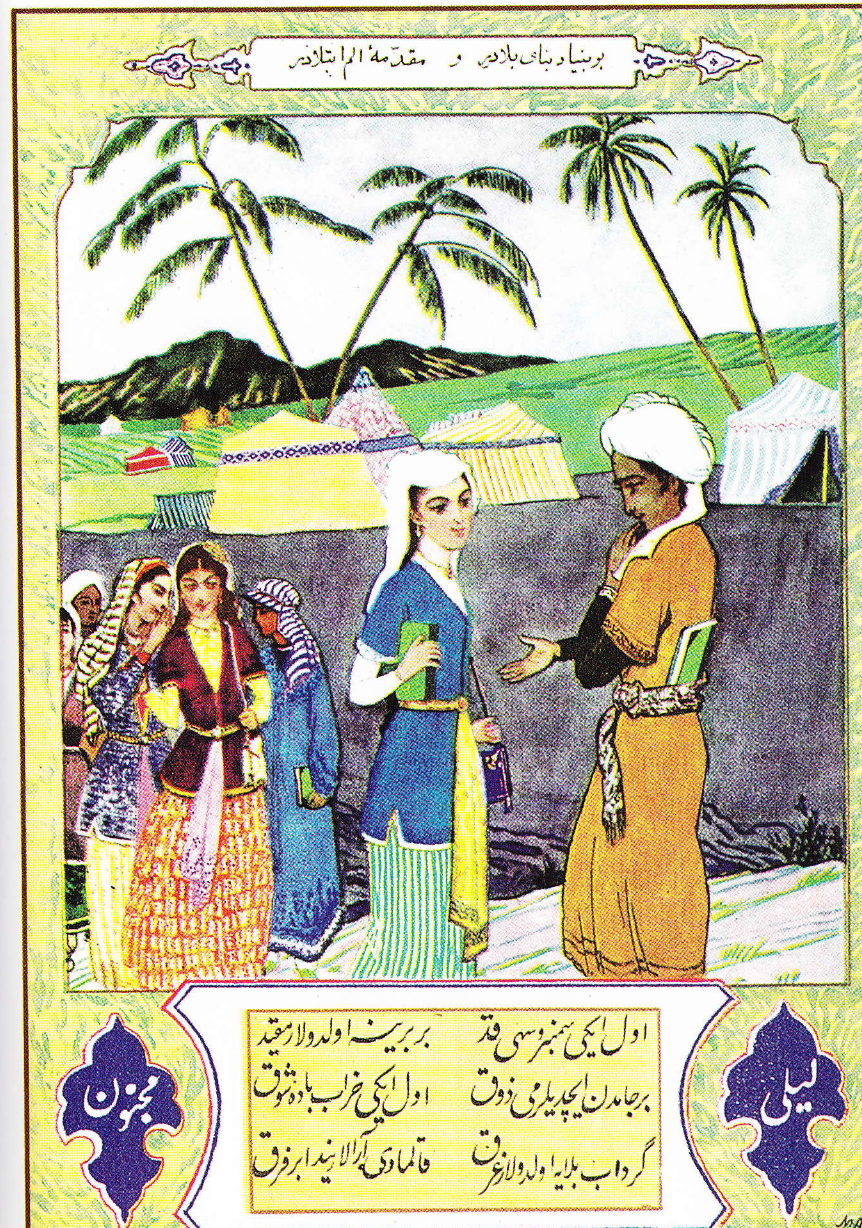
فریادن ایدوب بلند پایه   راز دلنی آچردی آیه

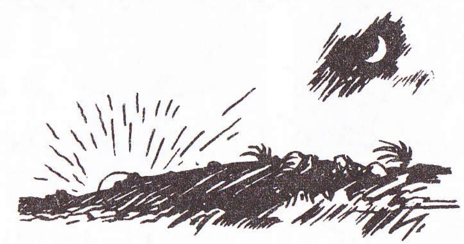

بو لیلی‌نك آی ایله مناظره قیلدوغیدر
وخورشید کیمی شوق اودینه یاقیلدوغیدر

کاہی گاه قدم کیمی خمیده	گاهی بر اولن مثال دیده
گه ظاهر اولان مکا غمم تك	گه غائب انیس وهمدمم تك
شاهددر آکا بو انقلابك	کیم عاشقیسین بر آفتابك
هجرانی ایله نزار اولوبسن	سر گشتهٔ روزگار اولوبسن
ای محنت عشقدن خبردار	گورتگری ایچون نه محنتم وار
قیل شعلهٔ آهمه نظاره	گر وار ایسه رحمك ایله‌چاره
سیر ایله فضای هر دیاری	گز جملهٔ دشت و کوهساری

گور قنده‌در اول منم پناهم — شاهم ماهم امید گاهم
حال دلم آکا عرض ایله — بالله نیجه گوردك ایسه سویله
تا وقت سحر بو ایدی حالی — تشویشدن اولمز ایدی خالی
مرغ سحری چکنده آواز — ایلردی براوز گه نوحه آغاز
کای وای تو کندی مایهٔ عمر — خورشیده ایرشدی سایهٔ عمر
دمدر در فرصت اوله مسدود — مشکل گورینه بیان مقصود
دمدر اویانا یوخودن اغیار — شرح غم دردم اوله دشوار
من اختر برج إشتیاقم — من شمع سراچهٔ فراقم
گوندز جبسم گیجه نجاتم — گوندز میتم گیجه حیاتم
اولمش دونمه گونم مطابق — گون گورمزایمش بلااوعاشق

بو لیلی‌نك صبایه پیام احوالیدر
و بو امید ایله دفع ملالیدر

ایلردی صبایه دردن إظهار — کای بادصبا دور ایمدی زنهار
ایل غافل ایکن بو ماجرادن — سلطانه تنا یتیر گدادن
گورمونس‌وغمگساری کیمدر — بزدن که او صاندی یاری کیمدر
کوکلی کیمك ایله‌در تسلی — یادینه گلورمی هیچ لیلی
عرض ایله که ای گوزل شهنشاه — حقدر سکا بنده‌دن بو اکراه
اوّل که بو دلفکاری گوردك — بر تازه و تر بهاری گوردك
حالا که اسیر دام دردم — مانند خزان ضعیف و زردم

میل ایلمسین من نزاره — دوندیسه ارادتڭ نه چاره
من برگ خزانم اولمشم خوار — سن تازه بهارسین طلبکار
هر نیجه که خوارو خاکسارم — هم شفقتکه امیدوارم
ترك ایتمه عواطف عمیمی — یاد ایله مودت قدیمی
شب تا سحر اول بت سمنبر — بیدار قالوب مثال اختر
ایلردی بو سوزش ایله شیون — اولدمکه اولوردی روزروشن
غنچه کیمی پرده‌دار اولوردی — بر پرده ایچنده زار اولوردی
دائم کچورردی اول جگرسوز — اوقاتنی بو رسمله شب وروز
پیوسته چکردی اول گل اندام — اندیشهٔ صبح و محنت شام

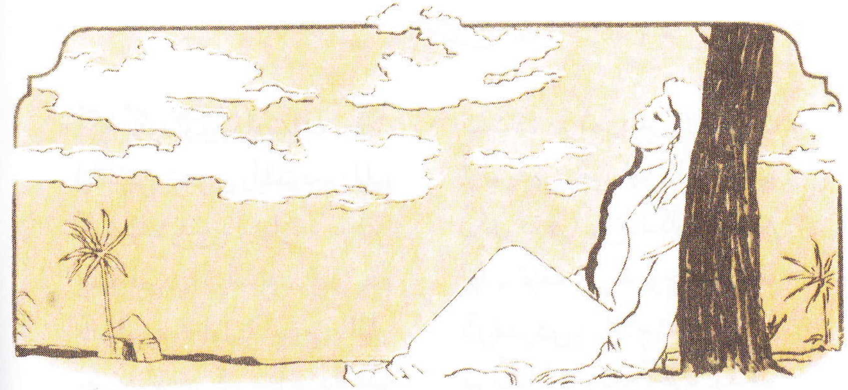
بو لیلی‌نڭ بهار ایامی سیر گلزار ایتدیگیدر
و گلزارده مرادنه یتدوگیدر

بر گون که بهار عالم آرای — ذوق اهلنه اولدی راحت افزای
آیینهٔ دوردن گیدوب زنگ — دور ایتدی زمینی آسمان رنگ
فیض شب کیمیا اثردن — تأثیر شمامهٔ سحردن
آچیلدی خم بنفشه‌دن تاب — شبنم گله صاچدی لؤلؤی ناب
گلزاره هوا عبیر توکدی — صحرایه غبار مشك چوکدی
یاغدردی سحاب ژاله داشن — اول داشله یاردی غنچه باشن
زخمینه اوروب شکوفه مرهم — پنبوق یشگیلەر آکا دمادم

سبزه گله ویردی مشك باجن | گل سبزیه ملکنك خراجن
خوش رنگله بیغدیلر تجمل | فیروزه و لعل و سبزه و گل
درك ایلدی غنچه رمز و ایما | گل آدینه آچدی میك معما
مضمون رباعی عناصر | فیض اولدیغی خلقه اولدی ظاهر
سوسن ورقی اوچوب هوایه | هر سبزه‌یه کیم صالاردی سایه
اول سبزه‌یه اوغرایوب آخان جو | فولاده اگر ویریدی بر صو
فولاد دمنده جان بولوردی | شمشیر صفت زبان بولوردی
آرایش سبزه‌دن زمانه | بکزتدی زمینی آسمانه
خورشید چراغ چشم عالم | گوگدن یره‌دوشدو گنده هردم
تحقیق ایدوبن چیخوب کماندن | بیلمزدی زمینی آسماندن
گلزارلر اولدی عشرت آباد | هر یرده اولدی بزم بنیاد
هر گوشه‌ده هر کیم آلدی بر کام | هربقعه‌ده هر کیم ایچدی برجام
لیلینك آناسی گوردی مطلق | یوخ لیلی ناتوانده رونق
میلی گل و سرو سبزه قیلمز | میك غنچه آچلدی اول آچلمز
صرف ایتدی شکوفه تك درملر | جمع ایلدی نازنین صنملر
صحرایه چخاردی اول نگاری | قیلدی گله عرض نوبهاری
تا غصه و غمدن اوله آزاد | بر دم گوله اوینایه اوله شاد
اول برنیچه بکر پاك دامان | همراه اولوب اولدیلر خرامان
یوزدن گوتوروب ادب نقابن | رفع ایلدیلر حیا حجابن
هر کیم نه بیلورسه لعب یا لهو | إظهاره گتوردی ایتمیوب سهو
گاه ایلیوبن سرودلر ساز | بلبللره اولدیلر هم آواز

که گوستروب اوینمقده حالت | شمشاده یتوردیلر خجالت
لیکن هوس ایلمزدی لیلی | اولمزدی بو لهو لعبه میلی
آرتورمشیدی بهار دردین | گل ذوقی رخ نگار دردین
ایستردی فراغتیله بر دم | تنها توته بر بوجاقده ماتم
آیرلمیوب اول پری لقالر | آرتوردی بلاسنه بلالر
چون ایلدی کثرت آنی دلتنگ | نیرنگیله ویردی آنلره رنگ
کای سرولر ایلمك إقامت | تا ایوده چکلمیه ندامت
دورك قیله‌لم طرف طرف گشت | سیر ایلیه‌لم حوالی دشت
سانجوب باله نازنین اتکلر | جمع ایلیه‌لم گوزل چیچکلر
چوخ درمگه‌هر کیم اولسه قادر | اولدر بو صنملر ایچره نادر
بر یا نیه گیتدی هر پریوش | داغلدی شرر توتشدی آتش
تنها قالوب ایتدی ناله و زار | قیلدی گوزن ابروش گهربار

بو لیلی نك ابر ایله اظهار نیازیدر
و عشق بابنده کشف رازیدر

اَبر ایله تکلم ایتدی آغاز　　کای آهم ایله همیشه همراز
گوز یاشك ایله گوگه یترسن　　صانمه من زاردن بترسن
عرض ایلمه رعدو برق و باران　　بحث ایتمه منمله روز هجران
فریاد قیلوب دم سحر گاه　　افلاکه چکنده شعلهٔ آه
سیلاب سرشك ایدنده جاری　　گل گور من زار بی قراری
ای ابر هر اکسلنده صویك　　دریالره توکمه آب رویك
آل صویی بو چشم خونفشاندن　　دریالره هم باغشله آندن

ای ابر مکا دمی وفا قیل　　دوشدی سکا حاجتم روا قیل
وار اول یوزی گل‌نگاره مندن　　زار آغله و سویله یاره مندن
کای طرفه نگار نازنینم　　وی آرزوی دل حزینم
گل گور که غمکده نیجه زارم　　سنسز نیجه زار و بیقرارم
گل گور که ندر غمکده حالم　　رنگ رخ زردو اشك آلم
جان باربدن گوتورمز اولدی　　گوزرنگ وجودی گورمز اولدی
جانم جانی گوزوم چراغی　　رحم ایله که گلدی رحم چاغی
من بیلمز ایدم بلا ایمش عشق　　بر دردلو ماجرا ایمش عشق
دیردك که بلا یولنده فردم　　عشق ایچره سکا شریك دردم
صالدك من خسته‌یی بو حاله　　درده منی ایلدك حواله
هر درد که وار لیلی آلدی　　معلومدرر سکا نه قالدی
ای مردمنم دییه اوران لاف　　إنصافمیدر بو قانی إنصاف
توت کیم خس وخار رهگذارم　　طپراق کیمی یولگده خوارم
خورشید جمالك ای مه نو　　طپراغه نوله براخه پرتو
باران وصالك ای درناب　　قیلسه خس وخاری نوله سیراب
اولما می غفلتیله مدهوش　　هم صحبتك ایلمه فراموش
ای یار موافق وفادار　　ای من کیمی و مکا سزاوار
گل یانمه کسمه آشنالق　　یاخشیمی اولور بو بی وفالق
دیرلر سنی عاشق ای‌نکوروی　　عاشقلره بویله‌می اولور خوی
هر کیم گرك اوز ایشینده کامل　　عاشق نه روا که اوله کاهل
عاشق گرك اولمیوب قراری　　طوف ایده مدام کوی یاری

دوشمز بو یـکا سنك گذارك | وار اوله مکر بر اوزگه یارك
یارك من ایسم مـکا نظر قیل | گاهی بو یـکایه بر گنر قیل
گر سنده اولان فراغت دل | بردم مـکا اولسا ایدی حاصل
گیسوی مسلسل و گره گیر | بوینمده گر اولمیدی زنجیر
ور باغلمیدی بند خلخال | قید ایله آیاغمی مه و سال
عیبله چکلمسیدی آدم | بالله بو ایدی همین مرادم
کیم سایه مثالی سندن ای نور | اولدقجه وجودم اولمیم دور
اما نه ایدیم اسیر قیدم | بـر بوینی ایاغی باغلو صیدم
یلدیرمگه محنت و ملالم | بـو شعر یتر بیان حالم

بو غزل لیلی دلپذیرندر

عشق دامینه گرفتار اولهلی زار اولوبم
نه بلادر که آ کا بویله گرفتار اولوبم

دل دیمـکدن کسیلوب تن حر کمدن وه کیم
کنج غمخانهیه بر صورت دیوار اولوبم

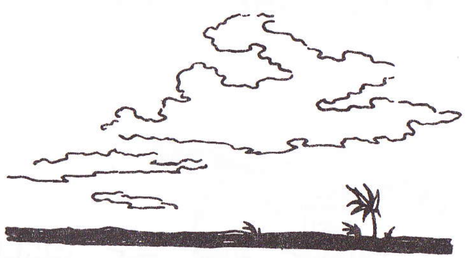
قدرتم یوخ که قیلم کیمسهیه شرح غم دل
اویله کیم عارضهٔ هجرله بیمار اولوبم

حذرم طعنهدن اول غایته یتمشدر کیم
یاره آغیار اولوب اغیارم ایله یار اولوبم

دیمزم دخی سـکا عاشقم ای گل زیرا
سـکا عاشقلغم اظهارایدهلی خوار اولوبم

عقل و صبر و دل ودین گیتدی بحمدالله کیم
سفر ساحل دریایه سبکبار اولوبم

یوخ فضولی خبرم مطلق اوزومدن بس کیم
واله نقش خیال رخ دلدار اولوبم

بو لیلینڭ کنج غمده گریانلغیدر
و مجنونڭ وادی عشقده سرگردانلغیدر

زار آغلار ایکن بو رسمه اول ماه — بر طرفه صدا ایشتدی ناگاه

بر کیمسه اوخوردی شعر مجنون — بونکته عبارتنده مضمون

کای نشئهٔ عشقدن اورن دم — مجنونی ساغینما لیلیدن کم

مجنونله لیلی‌یی برابر — گر کیمسه دیرسه قیلما باور

لیلیده اگر چه درد چوخدر — مجنون حزینجه دردی یوخدر

لیلی الی إگنه‌دندر افکار — مجنونه قلیجلر ایلمز کار

لیلی ایستر که اکسیله غم — مجنون غمین آرتیریر دمادم

لیلی‌یی ایدر حریر دلگیر — مجنونه ویرور نشاط زنجیر

مجنوندر اولان غمه گرفتار — لیلی کیمه اولمش اوله غم خوار

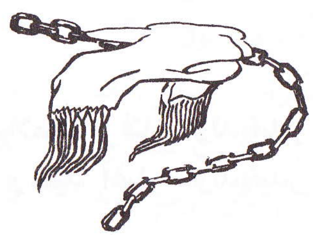
مجنونه یتر شکنجهٔ تب — لیلی کیمه‌در طبیب یارب

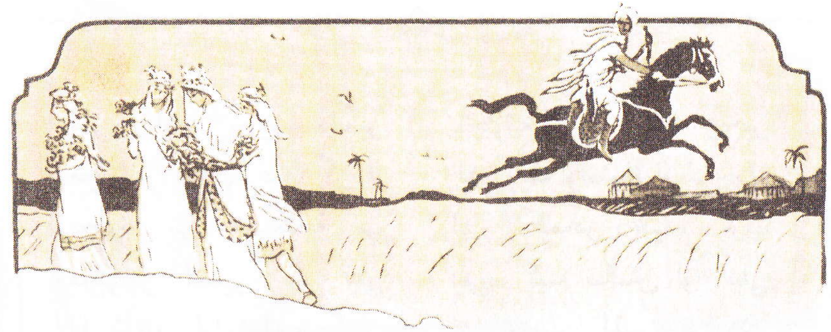
مجنوندر اسیر دام لیلی — لیلی کیمه صالمش اوله میلی

لیلی توتوب اول ترانه‌یه گوش — اوز نغمه‌سن ایلدی فراموش

تحقیقله بیلدی بو حسابی — کیم یوخ شررنده شعله تلبی

البته بلا و دردی گردون — مجنونه ویروبدر آندن افزون

بو لیلی‌نڭ ابن سلامه گرفتار اولدیغیدر و یاردن محروم و مقید أغیار اولدیغیدر

معمار سراچهٔ عبارت   بویله بو ایوی قیلور عمارت

کیم سیردن اولمیوب تسلی   اوز منزلنه دونده لیلی

ویرمشدی اوزینه درلو زیور   هر زیوره بر تیجه مضمر

تامحواوله گوزدن آخیدن‌خون   هم گوملگی‌هم‌دونیدی گلگون

تا کیم اوله دود آهه ماتند   باغلنمش ایدی بنفشه سربند

تا کیم اوله صوت ناله پامال   قوللانمش ایدی صدالو خلخال

تا اولمیه اشك یوزده معلوم   رخسارنه لؤلؤ ایدی منظوم

رعنا باشه سرپوبن لچکلر   نازك بله سانجوبن اتکلر

پروانه‌سز ایلمزدی شمعین   ایلردی در سرشك جمعین

وعنا رعنا یورردی اول ماه   بر شکل ایله کیم تبارك‌الله

اول عصرده وار ایدی عربده   بر معتبر اصلده نسبده

منظور اعاظم و اعالی   مقبول اکابر اهالی

إدراکی بلندو حسنی دلکش   اطواری خجسته سیرتی خوش

ویرمش حق آنڭ اولن‌مرادن   بخت ابن سلام قیلمش آدن

اول طرفه همای اوج اقبال   آسوده ضمیر و فارغ البال

آو قصدینه ایلمشدی پرواز   آلتنده عقاب الده شهباز

بر راهگذرده اول نگاره   اوغراشدی و قیلدی برنظاره

جان وجگرنده قالمدی تاب   محو اولدی‌نه کیم اودده سیماب

ترك ایتدی عزیمت شکاری   گلدی ایوه گتدی إختیاری

طرح ایتدی بنای رسم پیوند   تدبیرله بولدی بر خردمند

کم لطفله سوز قیلنده تقریر   تقریری ویردی داشه تغییر

انعام ایدوبن آڭا بسی مال   لیلی طلبینه قیلدی إرسال

شرط ایلدی اول بلند اختر   کیم اولسه بو کام دل میسر

صرف ایلیه گنج و مال عالم   جانانه یولنده بلکه جان هم

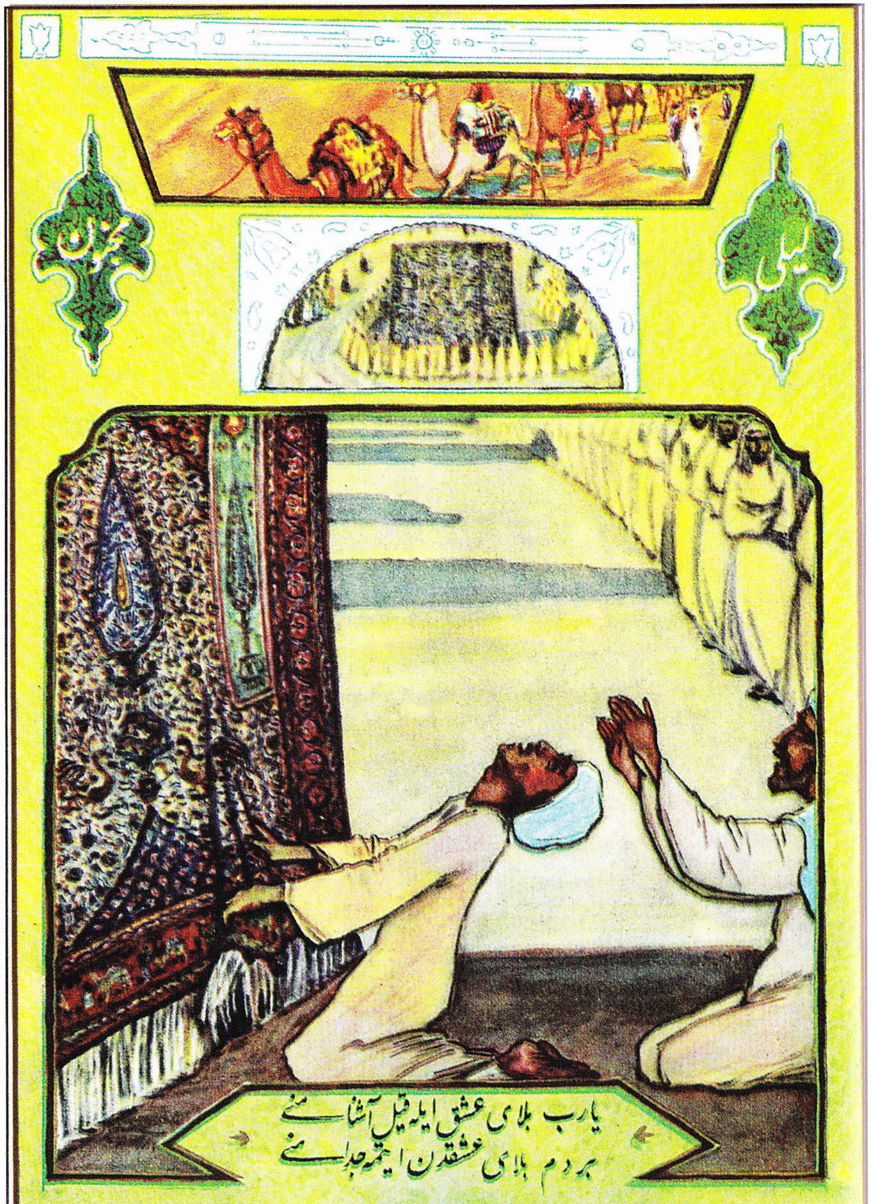
چون گلدی بوراز دل بیانه   اولدی آڭا راضی آته آنه

اول مشتری‌یه ویریلدی زهره   شایسته گورلدی ماه مهره

چون ابن سلامه یتدی پیغام   تبیه نشاط و مژدهٔ کام

دریای نشاطی گلدی موجه   باش چکدی نهال بختی اوجه
مخزن مخزن جواهر آچدی   خرمن خرمن نثار صاچدی
آچدی در گنج گوهر وزر   فقر اهلنی ایلدی توانگر
اول سروك ایاغی باغلو اولدی   آزاده ایکن آداغلو اولدی

بو نوفلك مجنونله مقدمهٔ اختلاطیدر
و اول جواهر پاکدن انبساطیدر

ساقی ینه قصد جان ایدر غم — ویـر جام لبالب و دمادم

بیکس قالوبم من سبك رای — سن ایلمسن مڭا مدد وای

من شیفته‌نڭ پناهی اولغل — بیکسلر امیدگاهی اولغل

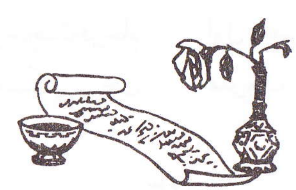
جهد ایله و قیلما بر ایشه عهد — ورعهد ایلسك وفایه قیل جهد

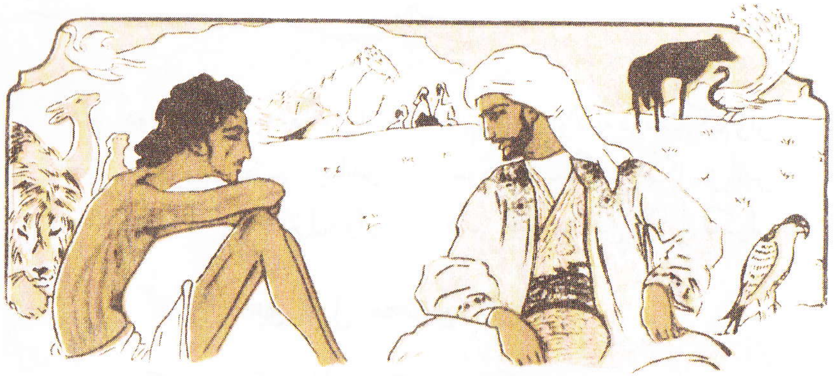
شـمشیر مبارز فسـانـه — بو رزمده بویله باتدی قانه

کیم وار ایدی برخجسته‌فرجام — اول عصرده عادل ونکو نام

تیغیله مصاف مشکلی حل — معروف زمانه آدی نوفل

هم‌عشق‌یولنده‌چوخ یو گورمش   هم چوخ ستم زمانه گورمش
بزمنده مثال در مکنون   بر گون‌اوخونوردی‌شعر مجنون
غایتده بکندی طرز پاکن   مضمون کلام سوزناکن
صوردی صفتن دیدیلرای شاه   آشفته قیلوبدر آنی برماه
رسوالق ایدوب اوزینه پیشه   دام و دد ایله گزر همیشه
نوفل قیلوب آرزوی مجنون   اصحابله قیلدی عزم هامون
بر گوشه‌ده گوردی‌زارومهجور   حالی نسق صلاحدن دور
اطرافنی طیرو وحش آلمش   وحشت‌آنی بر حصاره‌صالمش
چون دائرۀ سباع هائل   قطع ایتدی سپه گوروب‌سلاسل
مجنونه یتشدی اول وفادار   آثار تلطف ایتدی إظهار
کای‌خسته‌ندر بوچکدیگك‌رنج   ویرانه‌ده ضایع ایتدیگك گنج
وحشی نه بلور سنك مقامك   هم جنسلریندن ایسته کامك
حال اهلی‌سن ایسته اهل حالی   صحراره دوشمه لاابالی
دولت دیلسن همادن ایسته   گنج ایسته‌سن اژدهادن ایسته
غم‌چکمه که‌من اولنجه‌غمخوار   یارك سکا عن قریب اولوریار
گراولسه زرایله ایش‌سرانجام   یوك یوك تو که‌لم زرآله‌لم کام
ور اولسه غرض مصافه‌محتاج   بز قان توکه‌لم سن ایله تاراج
آنجق اوله گور مینمله همدم   من کیم سنکم سنکدر اول‌هم

بومجنونك نوفل ایله درد دل اداسیدر و شرح تفصیل ماجراسیدر

مجنون دیدی ای یگانۀ عهد   تدبیرمه چوخلر ایتدیلر جهد
چوخ اهل عزایم ایتدی‌تدبیر   اولمادی پری بو دیوه تسخیر
طپراقلره توکلدی چوخ زر   اولمادی بوکیمیا میسر
سرمه بیلورم که آرتورر نور   نه فائده گوز اگر اوله کور
سنده بیلورم که لطف چوخدر   نه سود که منده بخت یوخدر
إقبالمه یوخدر اعتمادم   مشکل گورینور منم مرادم
آه ار قیله‌سن بوشغله اقدام   وایکجه ایش اولمیه سرانجام

هم دوستم اولمیه مگا یار	هم دشمن اولا نه دوست کیم وار
بختم بیلورم منیم یماندر	سود ایستدیگك مگا زیاندر
بختم صفتنده بر غزل وار	دائم قیلورم من آنی تکرار

بو غزل مجنون زارندر

وفا هر کیمسه‌دن کیم ایستدم آندن جفا گوردم
کیمی کیم بی وفا دنیاده گوردم بیوفا گوردم

کیمه کیم دردیمی إظهارقیلدم ایستیوب درمان
اوزیمدن هم بتر بر درده آنی مبتلا گوردم

مکدر خاطرمدن قیلمدی بر کیمسه غم دفعن
صفادن دم اورن همدملری اهل ریا گوردم

اگر سودامنی توتدم روان دوندردی یوزمندن
وگر گوز گودن اومدم صدق عکس مدعا گوردم

آیاق باصدیم درامیده سرگردانلق ال ویردی
هنر سر رشته‌سن توتدم الیمده اژدها گوردم

مگا گوستردی گردون تیره بختم کو کبن یوز گز
من بدبخت آگا هر گاه کیم باخدم قرا گوردم

فضولی عیب قیلمه یوز چورسم اهل عالمدن
ندن کیم هر کیمه یوز توتدم آندن یوز بلا گوردم

بو نوفلك مجنونه امیدوارلق ویردیگیدر
وحسن مصاحبتله رضاسنا گیردیگیدر

نوفل دیدی ای ادیب کامل	فیض نظرمدن اولمه غافل
لله الحمد غیرتم وار	غیرت قدرنجه قدرتم وار
سن جهد ایله که یار اوله اهل	چون یاردر اهل کار در سهل
مجنون هم امیدله اولوب شاد	ترك ایتدی طریق طبع معتاد
هم سیلدی غبار فرق گیسو	هم ایلدی قطع ناخن و مو
هم جسمنه ویردی زیب‌جامه	هم باشنه زیور عمامه
نوفل هم اولوب ملازم عهد	إمدادینه قیلدی جانله جهد

آلدی اله مشکبار خامه / لیلی حشمینه یازدی نامه
کای طائفهٔ بلند پایه / بیگانه‌لك ایتمك آشنایه
ایدوب منی إلتفاته ممنون / لیلی‌یی ایدك رفیق مجنون
اول لاله ایسه بو نسترندر / شمشاد ایسه اول بوناروندر
اول بو کا بو آکادر سزاور / ای اهل غرض نه‌در بو آزار
کام اولسه نزاعسز میسر / ها گنج درو خزانهٔ زر
وراولسه بو خیرایشده تأخیر / هاطعن سنان و ضرب شمشیر
اول قومه‌چوروشن‌اولدی‌احوال / اولدی بو جواب اولاردن ارسال
کیم بزده‌جنون علاجی یوخدر / دیوانه‌لر احتیاجی یوخدر
گنج دره ایلمه تفاخر / بسدر بزه گنجمزده کی در
لافیله قیلجدن اورمغل دم / کیم وار قلیجمیز بزیم هم

بو نوفلك لیلی حشمیله رزم ایتدوگیدر
ورزمده غالب اولمایوب صلحه عزم‌ایتدوگیدر

نوفل که ایشتدی بو جوابی / ترك ایلدی شاهد و شرابی
جمع ایتدی سپاه بی‌نهایت / چالدردی نفیرو چکدی رایت
اول قوم هم اولدیلر خبردار / جمع ایلدیلر سپاه خونخوار
رفع اولدی ایکی‌طرفدن آزرم / هنگامهٔ رزمی ایتدیلر گرم
بر صبح که قیلدی‌خسرو روم / شام اهلنه هند فتحنی شوم
سیاره‌دن آلدی مهر میدان / چالدی‌قیلیجین گوتوردی‌قالخان
گون خنجری اولدی آشکاره / گردون زرهینی ایتدی پاره

شطرنج صفت اول ایکی لشکر   بر برینه دوردیلر برابر
گه نیزه قیلوردی جان ستانلق   گه‌ناوك ایدردی خونفشانلق
اول بکزر ایدی قد نگاره   بو غمزهٔ دلفریب یاره
ایلردی زبان طعن شمشیر   احوال عدم وجوده تقریر
احوالنه خلقك آغلیوب زار   چشم زره اولمشیدی خونبار
گرزیله اولوردی خرده‌هرسو   جوشنلره استخوان پهلو
رزم اولدی بلایاغشلو برمیغ   رعد و برقی تفنگله تیغ
گوستردی گذار گرزو پیکان   قالخانده زره زرهده قالخان
مجنون اولاره قیلوب نظاره   چکمشدی اوزینی بر کناره
دورمشدی علم مثال بی باک   بر عرصه‌ده شرمسار وغمناك
چکمشدی بولشگرایچره رایت   اول‌لشگرایچون دیلردی نصرت
بونلاریله های وهوی ایدردی   فتح آنلره جست‌وجوی ایدردی
بولشکر آکامعین وغم خوار   اول طالب فتح لشکر یار
گر اوز سپهنده گورسه مقتول   شکر ایلمگه اولوردی مشغول
ور گورسه قتیل قوم دلدار   دردیله قیلوردی ناله وزار
سبزه کیمی اولسه گر میسر   اوز لشکرینه اورردی خنجر
بر کیمسه دیدیکه ای سیه‌روز   خصمینی‌دیلرمی کیمسه فیروز
بزجان قیلورز یولگده پامال   سن دشمن‌ایچون دیلرسن‌اقبال
عقله بو ایش ایلمز دلالت   گر عاقل ایسه‌ك ندر بوحالت
مجنون دیدی من فدای یارم   وصلینه آنك امید وارم
چون لشگر یاردر قلن رزم   اول رزمه نه‌لایق ایلمك عزم

چون دوست سپاهیدر ایدن جنگ   دشمنلیگه‌خوش دگلدر آهنگ
خوشدر که بولم وصاله‌فرصت   یارم طرفنده اوله نصرت
جانم اوله دوست دل پذیری   یاکشته‌سی اوله یا اسیری
بو معرکه‌ده نشاط مندم   اول سلسله‌ده اسیر بندم
مشکل ایشه اولمشم گرفتار   اغیارم یار ویارم اغیار
گر قتلمه دوست چکسه‌شمشیر   یوخ منده رضادن اوزگه‌تدبیر
خوشنود دگلمیم بو حاله   کیم جانی ویرم یتم وصاله
چون‌بویله جواب ایشتدی سائل   اول فضل وکماله اولدی قائل
گلد کجه اولوب زیاده آشوب   آز قالدی که نوفل اوله مغلوب
ألقصه میسر اولمیوب کام   اول گون جدل اولدی صبح‌تاشام
چون اولدی عیان طلیعهٔ شب   میدان سپهری توتدی کوکب
آسایشه حاصل اولدی فرصت   جان آلمغه ویردی مرك مهلت
هرصف برآراده توتدی منزل   بر برینه قوندیلر مقابل
همدملره رازن آچدی نوفل   کیم مشکل حالمی قیلك حل
من اشجع اهل روزگارم   خورشید سپهر کارزارم
یوخ کیمسه‌ده تاب تیغ تیزم   اندیشهٔ طاقت ستیزم
بو رزمده بیلمزم نه‌در حال   کیم فتحمه نصرت ایلر إهمال
البته که حق رضاسیدر بو   بر اهل حقك دعاسیدر بو
عرض ایلدیلر که ای جهاندار   مجنوندن اولوبموسن خبردار
بز جان قیلورز آنك فداسی   اعدامزه‌در آنك دعاسی
بز قصد ایده‌رز آنك مرادن   اول دشمنه باغلر اعتقادن

نوفل که ایشتدی اول کلامی — قالمادی اول امره اهتمامی

بیلمشدی که صاحب نظردر — البتـه دعـاسی معتبردر

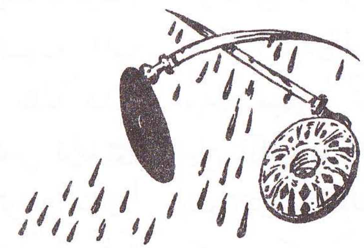
بیلدیکه میسر اولماز اول کام — تأثیر قیلور دعا سر انجام

چون وصل دگلدی حکم تقدیر — مشکل که اثر ویریدی تدبیر

وهم ایتدیکه منعکس اوله حال — رزمنده مبارك اولمیه فال

کردارنی گورمدی مناسب — نذر ایتدی که گر اولورسه غالب

ذکر ایشمیه دخی لیلی آدن — ترك ایده بو امر ایچون عنادن

بو نوفلك ایکنجی نوبت رزم ایدوب غالب اولدیغیدر و وفای عهده کاذب اولدیغیدر

چون تیغ چکوب مبارز روم — شام اهلنی ایتدی امره محکوم

فتح اولدی سپاه ترکه منسوب — اولدی عربك سپاهی مغلوب

عادتجه بنه اول ایکی لشگر — رزم ایتمگی ایتدیلر مقرر

تیغ آلدی الینه پهلوانلر — باشلر کسلوب توکلدی قانلر

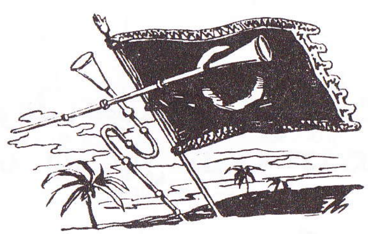
جان ایلدی ترك خانهٔ تن — اول چیقمغه آچدی تیرروزن

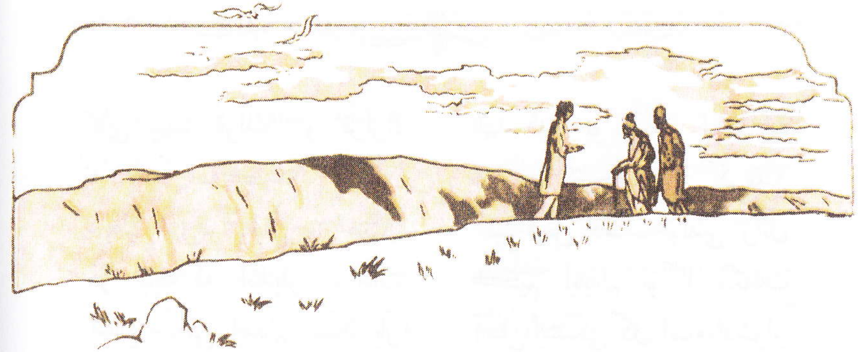
باشلارده بلایی چوق گوروب عقل — بر اوزگه مقامه ایلدی نقل

پیکان زره ایچره اولدی پیوند — گل شاخلرنده غنچه مانند

القصه خلاف رزم اوّل   اعدایه مظفر اولدی نوفل
خصم ایتدی قبول حکم طاعت   باشلندی تضرع و شفاعت
لیلانك آتاسی آچدی باشن   دولدردی گوزینه قانلو یاشن
عجزیله دیدیکه ای خداوند   شاهنشه عادل وخردمند
گر لیلی ایچون دراضطرابك   اکراهله ویرمزم جوابك
اما ره ورسمدر مقرر   بر عورته عیدر ایکی ار
لیلی بو حشمده نامزددر   عقد ایله مقید اَبدر
چون حکمك ایدر بورسمی پامال   باری آنی ویرمه غیره‌سن آل
گلبرگمزی هوایه ویرمه   ناموسمزی فنایه ویرمه
نوفل دیدی ای گزیده اشراف   یوخ منده خلاف عدل و إنصاف
من محض مروت و وفایم   گنجینهٔ گوهر عطایم
بیداد وستم دگل شعارم   عدل ایچره تمامدر عیارم
من هم خجلم بو ماجرادن   عاجزلره قیلدیغم جفادن
حقا بو دگلدی اعتقادم   کیم حاصل ایدم من اوز مرادم
بر صینمشه مومیا دیلردم   بر خسته ایچون شفا دیلردم
گوردم گورینور بو أمر مشکل   بیمار دگل علاجه قابل
بیداددن اولمشم پشیمان   عفو ایده‌مگر بو سهوی سبحان
گلمز گوزمه عیال و مالك   مالك سنك اولسون و عیالك
وارایمدی‌سن ایمن اول خطردن   من بعد توهم ایتمه شردن
بونی دیدی آچدی آلت رزم   اوز مملکتینه ایلدی عزم
مجنون در اعتراض ایدوب باز   اول سروره طعنه ایتدی آغاز

کای بیهده قولك و قرارك   عهدکده بو میدر اعتبارك
نه فائده سکه‌سز درمدن   نه سود نتیجه‌سز کرمدن
سایه‌ك اولودر ولی نه حاصل   کیم فیض دمنده اولدی زائل
هر نیجه که ایتدیلر مراعات   کیم ایلیه‌لم بوگا مکافات
آندن یگین ایده‌لم سگا یار   آسان ایشگی گل ایتمه دشوار
مطلق اثر ایتمدی آکا پند   زنجیر هوا قچن توتر بند
افغان ایدوب ایتدی خرقه‌سن چاك   صحراره دوشدی زارو غمناك

بو مجنونڭ زنجیره اوزین بند ایتدیگیدر و بهانه ایله لیلی طرفنه گتدیگیدر

بر گون سحر اول مجاور دشت   ایلردی گروه وحشله گشت
بر پیر حزین گورندی ناگاه   زنجیراو بر اسیر همراه
مجنونڭ اسیره یاندی جانی   اول پیر حزینه صوردی آنی
کیم بو نه اسیردر بیان ایت   جرمن من مجرمه عیان ایت
سر دلن ایتدی پیر روشن   کیم دوستدر دگل بو دشمن
من خسته و بستهٔ عیالم   فقریله ایکن شکسته حالم
بو هم من زاردن بتردر   آواره و خوارو دربدردر

بر روزی ایچون اولوب فسون ساز   هردم قیلورز فسونلر آغاز
تا حاصل اوله معاش اطفال   بر شعبده‌در بو گوردیگڭ حال
بو قانلواغه قیلوبدر إقرار   من ایلمشم بونی گرفتار
صاحب دیتم من و بو خونی   گوروجه معاش ایچون فسونی
تا کیم گزوب ایلیه گدالق   بندینه قیله گره گشالق
هرنه قزانور گزنده او او   تقسیم ایدرز آراده جو جو
قسمتده هم ایتمشوز قراری   من یاری‌یم و بو شخص یاری
مجنون دیدی سهو ایدوبسن ای پیر   دیوانه‌لره گرك بو زنجیر
گل حاجتمی منم روا قیل   بند ایله منی بونی رها قیل
سایه‌تك اولوب سنگله همسیر   من اهل کرمدن ایستیم خیر
هرنه یغیلورسه بیش یا کم   وارن سگا ایلیم مسلم
قصدم بو که ایلیم من زار   ایودن ایوه سیر مشتری وار
شاید که برایوده اوله ممکن   اول زهره‌یه اولمغم مقارن
پیر اولدی امید نفعله شاد   اولکی اسیری ایتدی آزاد
زنجیره گیروب رمیده مجنون   ارباب جنونه ویردی قانون

بومجنونك زنجيره شرح غميدر
و بيان سلسلهٔ الميدر

اول سلسله‌يه اولوب هم‌آواز — آغلردی كه ای منمله همراز
سن كنج بلاده اژدهاسن — سر رشتهٔ محنت و بلاسن
شرح غمه وار ميك دهانك — ديرنـد كجه چقير فغـانك
باشدن آياغه دليك دليك تن — كوكلكده كی رازی ايتدی روشن
ای منتظـر نظـارهٔ يار — نظارهٔ ياره ميك گوزك وار
گزمك هوسيله خانه خانه — اول پير ايله اولديلر روانه
توفيق اولوب آنلر گله همراه — ليلی حشمی گورندی ناگاه

مجنون رسنی الده اول پیر ایو ایو حشمی گزردی بربر
لیلی ایونه ایرشدی نوبت اول خسته‌یه غالب اولدی حیرت
سر گشتهٔ عالم اولدی پابست میخانه او گنده دوشدی سرمست
چون چکدی بر اختیارسز آه لیلی ایو ایچنده اولدی آگاه
بر آهله قیلدی خیمه‌سن چاك مظلومنه آچدی چشم نمناك
گوردیکه گورنمز اولموش اول زار اولمش غمیله ضعیف و بیمار
قاشی کیمی قامتی بوکلمش یاشی کیمی پیکری توکلمش
جسمی غم ایچنده جان شبیهی در کی نظری غمی بدیهی
دیدار ایله اول شه لطافت مهماننه ایلدی ضیافت
رازدل زارن ایتدی افشا بو شعری بدیهی قیلدی انشا

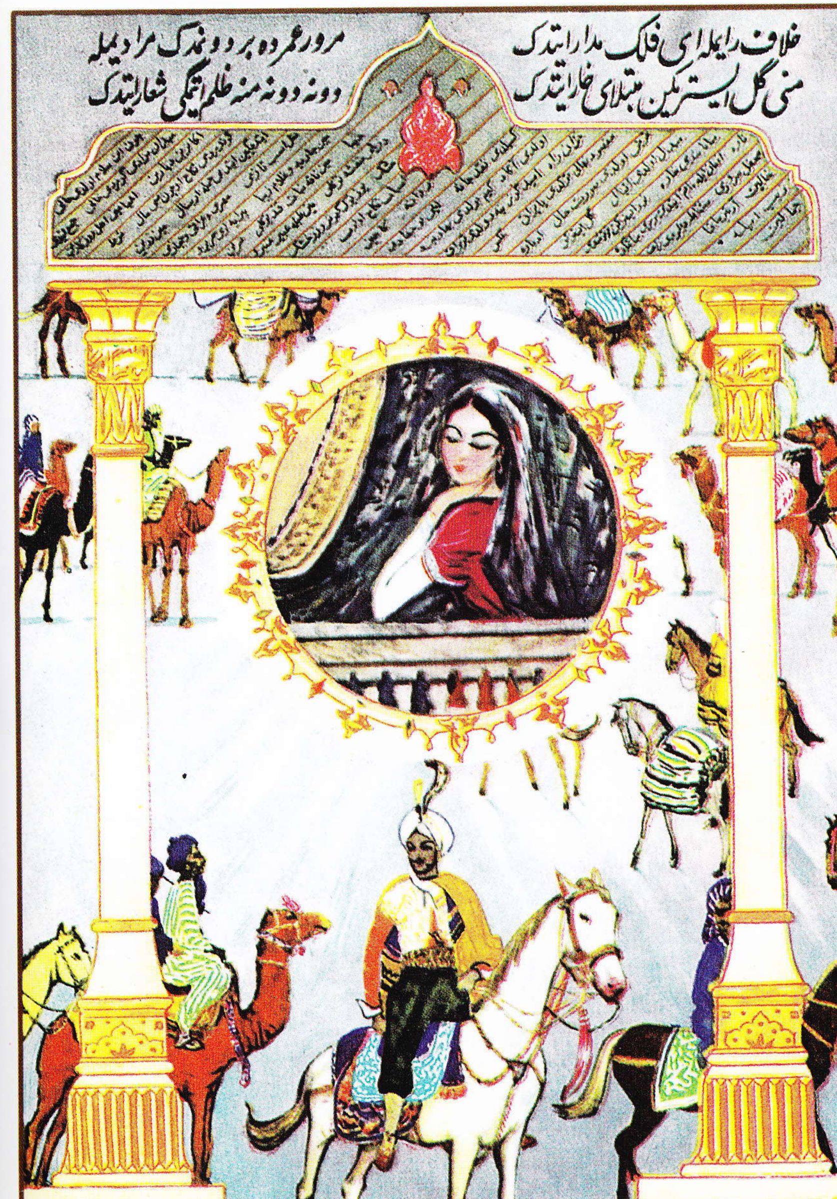
بو غزل لیلی دلندندر

یار رحم ایتدی مگر ناله و افغانمزه
که قدم باصدی بو گون کلبهٔ احزانمزه

اشك بارانی مگر قیلدی اثر کیم ناگه
بتدی بر شاخ گل تازه گلستانمزه

بزه آه آتشنك یاندیغی آندن بلنور
که چراغ ایلدی روشن شب هجرانمزه

بو وصاله یوخی احوالی دیمك ممكن ایدی
اگر اولسیدی یوخو دیدهٔ گریانمزه

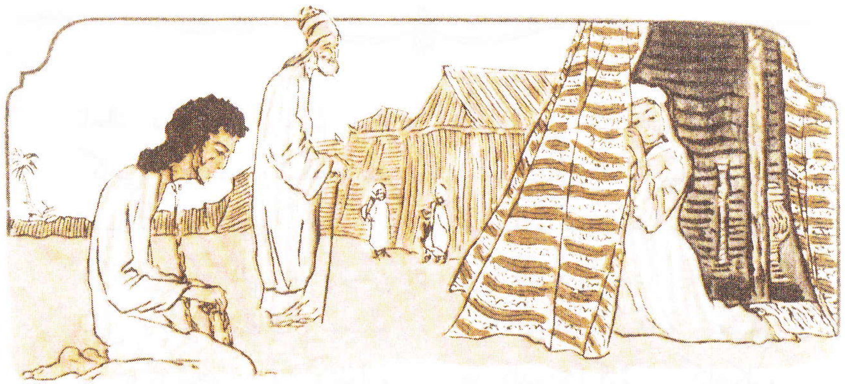

بر خیال اوله مگر گوردیگمز یوخسه نگار
مطلقا خاطره گلمزکه گله یانمزه

یارمهمانمز اولدی گلك ای جان و کوکل
قیله‌لم صرف نمز وار ایسه مهمانمزه

دلبرك جانه ایمش قصدی فضولی گل کیم
جان ویروب دلبره منت قویه‌لم جانمزه

بو مجنونك لیلی‌یه مقابل اولوب احوالن بیلدردیگیدر و فرصتله راز پنهانن عیان ایتدیگیدر

مجنون که آکا نظاره قیلدی — راز دلن آشکاره قیلدی
چکدی فلکه فغان و آهی — سلطانك اولدی دادخواهی
کای قدری بلند پادشاهم — بیلدر مکا کیم نه‌در گناهم
فرمانه مخالفت می قیلدم — اعدایه موافقت می قیلدم
بدخواهلرك میدر بو تدبیر — غمازلرك میدر بو تزویر
من معتقدم بو آستانه — یارب نوله ردمه بهانه
کیمدندر اوله بو مکروحیله — کیم اولدی اوله بوکا وسیله

تاخاك در گدن اولمشم دور   آشفته و خسته حال و رنجور
گاهی چکرم شکنجهٔ غم   گاهی اولورم بلایه همدم
تنها کجر اولدی روز گارم   صحراده نه مونس و نه یارم
سن خود گوزەلم غمم یمزسن   اول شیفته قندەدر دیمزسن
مندن بو تغافلك عجبدر   گویا که نشانهٔ غضبدر
من بویله نیچون زبون وخوارم   ها گلدم اگر گناهکارم
چو کلدم یره گردنمده زنجیر   بسم‌الله اگر اولورسه تعذیر
فرمان سندن قبول مندن   اولمه گوزەلم ملول مندن
زلف‌ومژه خنجرورسن بس   حکمگی‌یرت‌هم‌آس‌وهم کس
گل آرەده بر غبار قویما   اولدر منی شرمسار قویما
تعذیرمه ایلسك تعلل   لازم منی اولدرر تغافل
ای لاله عذار وعنبرین موی   گنجینه جمال و مار گیسوی
تازلفکه اولمشم گرفتار   زنجیر جنونه رغبتم وار
غم سلسله سینه پای بندم   دیوانەلر ایچره سر بلندم
سوداده دونوب زیانه سودم   پیوسته بو شعردر سرودم

بو غزل مجنون دیلندندر

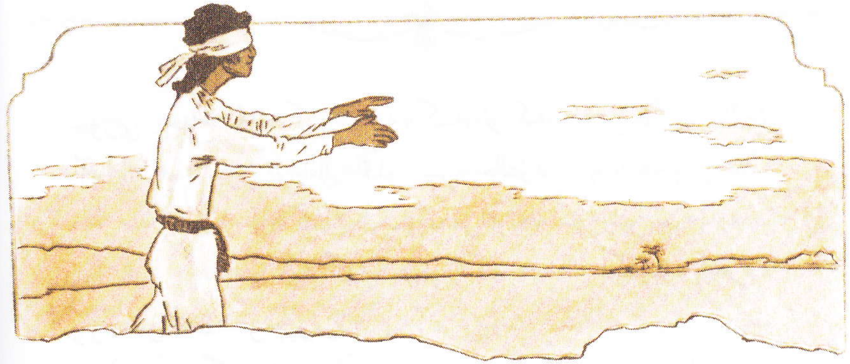
کفر زلفك صالەلی رخنەلر ایمانمزه
کافر آغلر بزم احوال پریشانمزه
سنی گورمك متعذر گورینور بویله که اشك
سکا باخدقده دولار دیدهٔ گریانمزه

جوری چوخ ایلمه کیم اولمیه ناگه توکنه
آز ایدوب جور وجفالر قیلو بسن جانمزه
اکسك اولمازغممز بونجه که بزدن‌غم آلوب
هر گلن غملو گیدر شاد گلوب یانمزه
وار هر حلقه زنجیرمزك بر آغزی
متصل ویرمگه إفشا غم پنها نمزه
غم ایام فضولی بزه بیداد ایتدی
گلمشوزعجزله داد ایتمگه سلطانمزه

تمامی سخن

بر لحظه قیلوب بو رسمه فریاد   سلطانه ظلم عشقدن داد
زنجیرینی ایتدی پاره پاره   توتدی ینه خلقدن کناره
اندامی شکسته چشمی نمناك   رسواو خراب و مست و بی باك
آردنجه قشون قشون اوشاقلر   احوالنه کیم گولر کیم آغلر

بو مجنونٹ کورلق بهانه‌سیله دلداری جمالن گوردیگیدر و دیدهٔ امیدن توتیای مقصوده یتوردیگیدر

بر گون دخی اول بهانه پرداز　　بر اوز گه بهانه قیلدی آغاز
بغلادی ایکی گوزن که کورم　　احوال جهـانه بی شعورم
عرض ایلدی ضعف وبی‌نوالق　　ایو ایو گزوب ایلدی گدالق
تقریبـله عزم یار قیـلدی　　لیلی ایـوینه گذار قیلدی
اول دوسته ظاهر ایلیوب راز　　یادوست دیوب یتوردی آواز
لیلی که ایشتدی اول صدایی　　بیلدی ایشگنده کی گدایی
ایودن چیخوب ایتدی عرض دیدار　　قیلدی صدقه زکوة رخسار

پنهان باقوبن اول آفتـابه　　مجنون ینه گلدی بو خطابه
کای خال سیاهی گوز سوادی　　جان آرزوسی گوگل مرادی
گر باغلو ایسه گوزم روادر　　سـر چشمهٔ لجهٔ بلا در
بنـده ایلمسم اوگن دمادم　　سـیلابه گیدر تمام عالم
گوز گیم سنی ایلیوب نظاره　　رسوا قیلور اهل روز گاره
تحقیق ایدوبم که دشمنگدر　　من قیدم آگا رضا سنگدر
در گاهگه باغلدم گتوردم　　باش اوزره آیاغگه یتوردم
ای غمزه‌و لعلی شهد و شمشیر　　خواه عفوایله آنی خواه تعذیر
در گاهگه گلدیگمده‌ای حور　　سرمایه ایدی گوزمده کی نور
او گرتدی مگا غمك تجارت　　یوز شکر که قیلمدم خسارت
گوز نورینی خاك پایه ویردم　　آزجنسمی چوخ بهایه ویردم
شاهم نظر ایت من گدایه　　بیگانـه‌لك ایتمـه آشنـایه
جان باغنه غم نهالی دکدك　　تن ملکنه درد تخمی اکدك
اول تخم ونهاله نفع حاصل　　اولدی نم‌اشك وسوزش دل
گل ملکیگه باغگه گذر قیل　　محصول ومنافعه نظر قیل
بونی دیوب اول غریب وحیران　　دوندی ره بادیه کما کان

بو ابن‌سلامڭ لیلی وصالنه راغب اولدیغیدر
و بو دعواده صبح امیدی کاذب اولدیغیدر

ساقی بزه راحت روان ویر
جانسزاره همت ایله جان ویر

قیل مست بزی می مغاندن
اوّل خوش وخرم ایله آندن

صور کیم نیجه‌در ثبات عالم
انجام فرح نهایت غم

دنیا ایشی اعتبارسزدر
چرخڭ روشی قرارسزدر

چوخ کمسنه گنج ایچون چکر رنج
غیرینه آنڭ نصیب اولور گنج

گور آنی که هر نهال‌سر کش
صودندر وصرف ایلر آتش

تقدیره‌در اصل امر منسوب
خوشدربو که طالب اوله مطلوب

چون ابن سلام بیلدی حالی
میدان مرادی گوردی خالی

جمع ایتدی اکابرین دیارڭ
اعیانی اهل روزگارڭ

گوندردی نکاح ایچون بسی مال
شرط ایتدیکن ایتدی جمله إرسال

میڭ زرین نعل اسب تازی
مصری وعراقی وحجازی

میڭ جاریه وغلام زیبا
پیرایه‌لری حریر و دیبا

میڭ ناقه نبات قند یوکلو
نسرین دریلو بنفشه توکلو

میڭ طبله عبیر عنبر ومشك
یوز یوك گهر ترو زرخشك

اسباب نکاح اولوب روانه
کابینی کسلدی نقد جانه

لیلی بو جفادن اولدی آگاه
کیم بولدی بهارنه خزان راه

امید گوزینه دولدی طپراق
مقصود نهالی توکدی یاپراق

عکس غرض اولدی صورت حال
إدباره مبدل اولدی إقبال

گل ایستریکن ساتاشدی خاره
نور ایستریکن توتشدی ناره

افغانله ماتم ایتدی سوری
ماتمگده محفل سروری

مشاطه دیلردی زلف وخالن
آرتورمغه زیب ایله جمالن

اول آه وسرشك ایله دمادم
خالی گم ایدردی زلفی برهم

اگمزدی هلالی وسمه‌یه باش
گوزدن گیدرردی سرمه‌سن یاش

گیسوسی چکردی شانه‌دن سر
بر بار ایدی گردننده گوهر

گوز گویه کدر ویرردی آهی
ظلمات خط ایستمزدی ماهی

پابوسنه بولمیوب حنادست
ایتمشدی آنی غمیله پابست

اکلیله دخی اوردی آتش
بوی خوش آکا گلوردی ناخوش

طعنـه دیگنندن ایتمیوب باك   گل کیمی قیلوردی گیدیگن چاك
هر لحظه قیلوردی آه وفریاد   دیردیکه الگدن ای فلك داد
سـندن بو ایدی منم مرادم   دورانـکه باغـلو اعـتقـادم
وصلینی توقع ایتدیگم یار   باللّه بو دگل یاگلما زنهار
اول نقـش صـحیفهٔ وفـادر   بـو طـرز جـریدهٔ فنادر
اول غرقهٔ بحر ذوق جاندر   بـو مـحو تنعم جهـانـدر
اول خـیر یولینه راهبر در   بو باشلدیغی طریق شردر
جانانه‌سی ایچون اول دیلر جان   اوز جانی ایچون دیلر بو جانان
من آنگم اول منم ازلدن   ساخله بو علاقه‌یی خللدن
ای چرخ بوعقد اولنده محکم   بلکه یوخیدك آراده سن هم
گل ترك تقلب وستم قیل   تگرینی آراده گور کرم قیل
ویره‌ه قوی‌یه ضعیف مالن   دشـمنلره دوسـتلر حلالن
مجنونمی صانما کیمسه‌دن کم   بر مرد ره بلادر اول هم
ای ابن سلام بی سـر انجام   بیلسن سگا مکر ایدوبدر ایام
مـجنونـه قویوبدر آد لیلی   ایـلر سـنی آدیله تسلی
سن کام دل ایسته من بلایم   سن گنج دیله من اژدهایم
اما دیمزم ایـشك خطادر   نـسبت مگا غایت عطادر
قورتار منی آنه‌دن آنادن   بر غم یگـ اولور ایکی بلادن
دردیله قیلوردی ناله و آه   اسـباب تجملندن إکـراه
دوراندن ایدوب فغان و فریاد   بو شعری اوخوردی اول پری‌زاد

بو غزل لیلی دلندندر

خلاف رأیمیله ای فلك مدار ایتدك
منی گل ایستریکن مبتلای خار ایتدك

مرور عمرده بر دونمدك مـرادمله
دونه دونه مگا ظلم ایتمگی شعار ایتدك

إهانتمده ندر بیلمزم مـرادك کیم
عزیز عالم ایکن خوار و خاکسار ایتدك

امیدوار ایدم اول که بر نشاط گورم
بنای محنتمی ایندی استوار ایتدك

جفا الیله قیلوب چاك پردهٔ صبرم
نهان اولان غممی خلقه آشکار ایتدك

وفاده ویرمگه جان ویرمدك مگا مهلت
منی بو وعد وفاسنده شرمسار ایتدك

بر اوز گنی مگا یار ایلمکله سن گویا
منمله یار اولنی اوزگـه ایله یار ایتدك

مگر بلندی فضولی سگا فلك حالی
که وارنی بو جهانك یوخ إعتبار ایتدك

تمامی سخن

اول نوع گورنلر اضطرابن   تزیین و جـلادن إجتنـابن
ایلرلردی گمان که اول زار   بر اوزگه بلایه‌در گـرفتار

قیلمشدر اول آفتابی مضطر
هجر پدر و فراق مادر

دیرلردی حقکدر ای سمن بو
توتمشدك آتاك آناك ایله خو

حالا كه بونلاردن آیریلورسن
غربت ستم اولدیغن بیلورسن

افغانکه هیچ منع یوخدر
سن کمی یانن فراقه چوخدر

اما بو ایمش چوخلقه عادت
سن هم جزع ایلمه زیادت

قز دائم آتا ایونده قالماز
پیوسته آنایه مهر صالماز

لازم می غفلت ایلیوب نوش
ایلرسن آتاك آناك فراموش

لیلی بو سوزه قیلوردی إقرار
دیمزدی بر اوز که محتم وار

گورمزدی آنی اوزینه لایق
کیم طعنه ایده آكا خلایق

قز هر نیجه یاره اولسه طالب
البته گرك حیاسی غالب

ایل طعنه‌سی ایله خواه و نا خواه
تكلیفه دوشوب بزندی اول ماه

بر اهل حیا میك اهل إبرام
عصیانله اولماز ایش سرانجام

اول زینت وزیبه فرو زینت
بر شكلیله ویردی زیب صورت

کیم آنی گورنده دیردی گردون
إنصاف كمال صبر مجنون

پیرایه‌سز اول مه ایدی آفت
پیرایه‌دن آرتروب لطافت

بر حده ایرشدی آفتابی
کیم اولدی نقاب حسنی تابی

چون توتدی عروس خلوت شام
تمكینله خلوتنده آرام

ظلمات ضیایه اولدی غالب
یاندردی مشاعلن كواكب

انجم گهری اولوب شب افروز
قیلدی شب تاری غیرت روز

گلچهره صنملر اولدیلر جمع
هربر صنمك الندە بر شمع

رسم طرب ایتدیلر مرتب
بش یوز بت گلرخ شكر لب

یوز غنچه دهنلو ماه پاره
گل صویی سپردی رهگذاره

یوز گلرخ النده مجمر عود
ایلردی هوایی عنبر آلود

یوز ماه لقا اولوب غنا ساز
قوشمشدی صدای سازه آواز

یوزنر گس مست گزدیروب جام
احبابه ویرردی جام گلفام

یوز گل باشی اوزره یوز طبق زر
اولمشدی نثار ایچون مقرر

بر تخت روان ایچنده لیلی
نه شوکته نه شكوهه میلی

هر لحظه فغان و آه ایدردی
سر گشته و مضطرب گیدردی

اندیشهٔ ذوق و عیشدن پاك
سیلابده صان گیدردی خاشاك

چون یتدی حرم سرایه اول ماه
داغیلدی اولن رفیق و همراه

گل خلوتی اولدی صحن گلزار
دوراولدی بساطدن خس و خار

بخت ابن سلامی ایتدی آگاه
کیم اولدی سكا مسلم اول ماه

اول طالب گوهر یگانه
گوهر هوسیله گیردی كانه

نه گوردی نقاب ایچنده برنور
گوزدن رخ دل فروزی مستور

گرم اولدی محبتك مذاقی
دپرندی وصاله إشتیاقی

ال اوردی که آچه اول نقابی
رفع ایلیه اورته‌دن حجابی

لیلی دیدی ای حریف قابل
سن سن سروسرور قبائل

او صافك ایشتمشم زیاده
كاملسن أدبده و حیاده

معلوم ایدوبم که قاف تا قاف
إنصافکه ایل ویروبدر إنصاف

من کیم دیمه‌یم غنی فقیرم
مهمان دیمه‌یم سكا اسیرم

ظلم ایلمك ایتمه من اسیره
إظهار ترحم ایت فقیره

گور جان وتنمده إضطرابم
صور حال دلم ایشت جوابم

من مکتبه گیندیگم زمانلر   حفظ سبق ایتدیگم زمانلر
بر شخص بکا گورندی ناگاه   اولدم پری اولدیغندن آگاه
جنیلر ایچنده اول پری زاد   الفت منم ایله قیلدی بنیاد
هر لحظه دوران منه برابر   دیرکه بنی آدم ایتمه همسر
یوخسه قیلورم دمنده فانی   بر ضربله هم سنی هم آنی
چوخ مکرقیلندی اولدی تدبیر   بوشمدن آلنمدی بو زنجیر
دفع اولمدی بو بلیه هرگز   هم آتاهم آنا اولدی عاجز
چون بولمادی کیمسه چارهٔ کار   مندن آتا آنا اولدی بیزار
شید الغم اولدی عالمه فاش   نفرت قیلور اولدی یار و یولداش
سن همکه بزم دیاره یتدك   البته بو قصه‌یی اشتدك
حالا که سنکله دوشدی بازار   اولدك در عقدمه خریدار
قارشمده هم اول پری دوروبدر   غیرت قلیجینه ال اوروبدر
ترکایت که بو وصل بیم جاندر   هم اوز که هم مکا زیاندر
بر نیجه زمان تحمل ایله   درمانین ایله توکل ایله
اوله که میسر اوله مقصود   سندن آچیله بوباب مسدود
قطع اوله زبان طعن دشمن   هم سن یته‌سن مراده هم من
اول ساده ضمیر آگاناندی   جنی خبرین صحیح صاندی
وهم ایتدیکه اوله یاره واصل   نقصان اوله‌جان وجاهه حاصل
جانانه یولنده عمرو جاهی   اول ناقصك اولدی سدراهی
بر رسم قدیمدر جهانده   سود ایستین ایستمك زیانده
جانان دیلین جفایه دوزمك   گنج ایستین اژدهایه دوزمك

عشق اهلی محبت ایتسه إظهار   اول آنی امتحان ایدر یار
گر گورسه آنك جفایه صبرین   کسرینی ایدر تمام جبرین
گر گورمیه جوره احتمالن   صالمز آکا سایهٔ وصالن
چون ابن سلامه بیم نقصان   اول‌وصلده روزی ایتدی هجران
میل ایتمدی مطلق اول نگاره   هرگز آکا قیلمدی نظاره
تدبیر علاجه دوردی قائم   دردینه دوا صورردی دائم
هر قانده که گوردی اهل تسخیر   دیوانه‌سنه دیلردی زنجیر

بو زید وفادارڭ مجنونه خبر گتوردیگیدر
وابن سلام ایله لیلینڭ پیوندی مژده‌سنی یتوردیگیدر

صاحب خبر فسانه پرداز   بو طرزله قیلدی قصه آغاز
کیم وار ایدی برندیم نادر   زید آدلو وفای عهده قادر
مشهور ایدی فضلی و کمالی   معروف ایدی حسنی وجمالی
اولمشدی اسیر بر نگاره   بت زیبلو زینب آدلو یاره
چکمشدی محبتڭ جفاسن   گورمشدی ملامتڭ بلاسن
اول عاشق مستمند و محزون   ایلردی همیشه میل مجنون
سویلردی آڭا کمال عشقن   استادنه گوستردی مشقن

لیلی اره گیتدیگندن اول زار   تحقیقله اولدی چون خبردار
مجنونه اوزین یتوردی فی الحال   رنگ رخ زردی اشگدن آل
دولمش گوزی پیکری یوزلمش   نطقنده تکلمی توتولمش
مجنون دیدی ای وفالو یارم   غم مرحله‌سنده غمگسارم
عادتجه گورنمز احتلاطڭ   هر گونکی‌یه بگزه‌مز نشاطڭ
نولدی سڭا بویله زار اولوبساڭ   بی طاقت وبی قرار اولوبساڭ
عقربده ایدی بو گون مگر ماه   کایتدڭ بویڭا عزیمت راه
قندن بو کدورت اولدی حاصل   نولدی سبب ملالت دل
زیداول خس خشگه اوردی آتش   سوزیله دیدیکه ای بلا کش
دون اختر بختڭ اولدی تیره   دوران ستم ایتدی سن فقیره
یار ابن سلامه روزی اولدی   روزی سڭا درد و سوزی اولدی
یار اوز گیه اولدی شمع محفل   قالدی سڭا تاب آتش دل
اغیار ایله اولدی یار لیلی   وار ایمدی سن آندن اول تسلی
ضایع سنڭ اول فغان و آهڭ   سوز شب و آه صبحگاهڭ
مجنون که خبردن اولدی آگاه   گردونه یتوردی شعلهٔ آه
وحشیلر ایچنده اول گرفتار   بر درد ایله قیلدی ناله و زار
کافغانه گتوردی مارو موری   آغلاتدی وحوش و هم طیوری
خامه کیمی یاش توکوب دمادم   نامه کیمی قامتن قیلوب خم
یازدی آلوبن الینه خامه   دلدارینه بر عتاب نامه

بو مجنوندن لیلی‌یه بر نامهٔ عتاب آمیزدر و پیغام شکایت أنگیزیدر

دیباچهٔ نامه نام معبود
قیوم و قدیم وحی و موجود

اول پرده‌کش حجاب اسرار
کیم عالمی یوخدن ایلدی وار

گون گوز گوسن ایلین مجلا
دون طره‌سن ایلین مطرا

چون بر نیچه حمد تخمنا کدی
درد دلنی بیانه چکدی

کیم بو متحمل بلادن
سرگشته و زار مبتلادن

برنامه که محض درد و غمدر
إظهار شکایت وستمدر

اول دلبره کیم وفاسی یوخدر
بو عاشقنه جفاسی چوخدر

نولدی سکا نقص عهد قیلدك
صندرمغه عهدی جهد قیلدك

ای عهده وفاسی اولمین یار
اغیارمه گل اولان مکا خار

تنهالغه‌می گتورمدك تاب
کیم ایلدك آرزوی هم خواب

تار اولدیمی اولدیغك نشیمن
کیم ایلدك آنده شمع روشن

إنجتدیمی درد دل مزاجك
کیم اولدی طبیبه إحتیاجك

پژمرده‌می اولدی سرودلجو
کیم جهدله ویرمك إستدك صو

بدخواه‌می ایتدی قصد گلزار
کیم بویله اورلدی رخنهٔ خار

نه بیمله حفظ گوهر ایتدك
کیم بستهٔ عقد شوهر ایتدك

موجب نه ایدی منی اونوتدك
ترکم قیلوب اوزگه یار توتدك

هر لحظه اولوب گواه حالم
خاك درگه سرشك آلم

مطلق گذر ایلمزمی اولدی
مندن خبر ایلمزمی اولدی

آیا نه ایدی بو بی‌وفالق
بیگانه‌لر ایله آشنالق

چکدك یکی یاریکی کناره
رخصتمیدر ایمدی اسکی یاره

مندن ایدی محنت و ملالك
خوش اولدی اوله آنکله حالك

من عهد وفایه آلدانوردم
عهد گده وفا اوله صانوردم

بیلمزدم اوله ضعیف رایك
نقصانی اوله تمام آیك

گفتارك اوله منمله دائم
کوکلك اوله اوزگه ایله قائم

ظاهرده منمله اوله‌سن یار
باطنده توته‌سن اوزگه دلدار

سندن من اولم جهانده بدنام
بر نام و نشانی یوخ آله کام

معذورسن ای نگار معذور
بو دوریله‌در زمانه مشهور

گل غنچه‌لغنده خار ایله‌در
آچلسه بر اوزگه یار ایله‌در

اصلنده دیکن چکر عذابن ——— فصلنده حکیم آلور گلابن

ای آرزوی دل فکارم ——— قهری چوق و مهری آز نگارم

ای آدی اولان وفاده مذکور ——— جسمده کی جان گوزمده کی نور

سودای دماغمك علاجی ——— بازار جنونمك رواجی

سن مهر جمال و مه جبین سن ——— غایتده لطیف و نازنین سن

من خار مزاج و خاك خویم ——— بس تند زبان تیره رویم

سن حال دلیله ایلیوب عار ——— دیرسن که سکا نه نسبتم وار

من هم سکا سویلدم موافق ——— کیم من سکا سن مکا نه لایق

من خود اولوبم خیاله قانع ——— سن لایقك ایستەسك نه مانع

اما من وسندن اوزگه چوخدر ——— کیم سوزلری بزدن اوزگه بوخدر

گورد کده من ایلین وفایی ——— بیلد کده سن ایلین جفایی

آیا کیمه بی وفا دیەرلر ——— کیمك ایشنی خطا دیەرلر

یخشیمیدر ایلمك یمان آد ——— کیم قیلمایا کیمسه خیریله یاد

سن گرچه توتوب خلاف عادت ——— بر اوزگەیه باغلادك إرادت

چوخدر سکا من کیمی جگرخون ——— هر کیمه که باخدك اولدی مجنون

من کیم کسەیم دیرین سلامی ——— سندن چکەین بو إنتقامی

توتمق دیلرم سنك کیمی یار ——— اما عجب ارسنك کیمی وار

پیوندیکی غیریله ایشتدم ——— بالله که بسی تعجب ایتدم

إی چشمهٔ آب زندگانی ——— سن جانم ایچنده سن نهانی

بر لحظه گوزمدن اولمدك دور ——— وصلك نیجه اولدی غیره مقدور

گر ابن سلامه نور لیلی ——— بر وجهله ایلمش تجلی

لیلیدن اولان خیالی گورمش ——— اوز واهمەسیله عیش سورمش

لیلی دیمسون مکا قرین‌در ——— کیم آکا خیالی همنشین‌در

مجنوندن ایارمی اول جدالق ——— کیم غیریلە ایده آشنالق

ای گوهر تاج تارك ——— مقصود که یتدوگك مبارك

اصحاب یغوب طرب قیلوب شاد ——— بو خیر ایشی ایلینده بنیاد

چوخ ذوقله چکدم انتظاری ——— کیم یاد ایده سن من فکاری

سن خود دیمدك که بر قولم‌وار ——— بوینوندا طریق ایله یولم وار

گر صاندك ایسه که بی حضورم ——— شایستهٔ ثروت سرورم

شرط ایدی مکا هم ایتمك اعلام ——— تا من هم آلام بو بزمدن کام

لله الحمد الوم دگل دار ——— جان کیمی نقودە قدرتم وار

ور صاندك ایسه که نا توانم ——— آزردهٔ محنت جهانم

هم‌شرط ایدی عذر قیلمق ارسال ——— ایتمك منی بر سوز ایله خوش‌حال

نه بویله ایدوب نه اویله ای گل ——— یخشیمیدر ایلمك تغافل

ای جانم ایچنده جانه دشمن ——— هر نیجه که دشمنم سکا من

آیین قدیمکی اونوتمه ——— بیك یار توت اوزگه خوی توتمه

غیریله اولنده شاد و خرم ——— تقریبله یاد قیل بزی هم

نقش ایت بو مربعی حریره ——— گور آنی بزی گتور ضمیره

مربع

غیریله هردم ندر سیر گلستان ایتدیگك

بزم ایدوب خلوت قیلوب یوز لطف واحسان ایتدیگك

عهد بنیادن مروتدرمی ویران ایتدیگك
قانی ای ظالم بزمله عهد و پیمان ایتدیگك

لحظه لحظه مدعیلر پندنی گوش ایلدك
قانه قانه غیر جام شوقنی نوش ایلدك
واره واره عهد و پیمانی فراموش ایلدك
قانی ای ظالم بزمله عهد و پیمان ایتدیگك

غیره صالوب مهر گی‌بزدن صاوتدك عاقبت
ترك مهرایتدك‌طریق ظلمی توتدك عاقبت
عهدلر پیمانلر ایتمشدك اونوتدك عاقبت
قانی ای ظالم بزمله عهد و پیمان ایتدیگك

جرممز نولدی که بزدن ایلدك بیزارلق
بز غمك چكدك سن ایتدك اوزگه‌یه غمخوارلق
سزده عادت بو میدر بویله اولورمی یارلق
قانی ای ظالم بزمله عهد و پیمان ایتدیگك

چرخ تك بد مهرلك رسمینی بنیاد ایلدك
یخشی آدك وار ایكن دوندك یمان آد ایلدك
دونه دونه بزی غمناك اوزگه‌یی شاد ایلدك
قانی ای ظالم بزمله عهد و پیمان ایتدیگك

كوكلمز من بعد زلفكچون پریشان اولمسون
باغریمز لعلك هواسیله دخی قان اولمسون

بی وفاسن چشممز یادكله گریان اولمسون
قانی ای ظالم بزمله عهد و پیمان ایتدیگك

وعدهٔ وصلیله آلدك صبرمز آراممز
اولمدی بر گون و صالكدن میسر كاممز
كچدی هجریله فضولیدن بتر ایاممز
قانی ای ظالم بزمله عهد و پیمان ایتدیگك

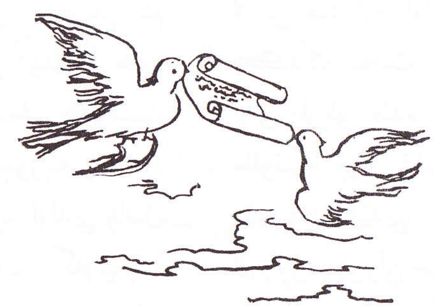
تمامی سخن

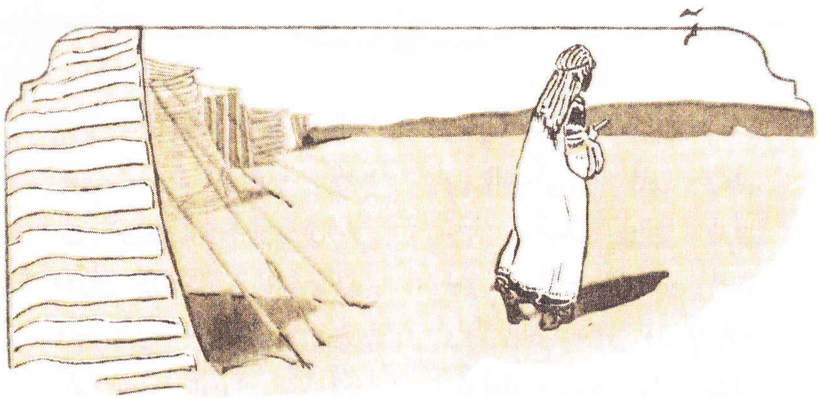
پایانه چویتدی سعی خامه   تسلیم اولندی زیده نامه
مكتوبله زید اولوب سبكپر   عزم ایله‌دی اویله كیم كبوتر
چون یتدی نگار اولان دیاره   مكریله و صاله قیلدی چاره
افسونله اوردی سحردن دم   تا ابن سلامه اولدی همدم
لیلینك ایشتدی وصف حالن   كیفیت محنت و ملالن
دیدی بیلورم نه‌در دواسی   اوش* یازیلو منده در دعاسی
باغلندی آنك سوزینه إخلاص   خلوتگه قربه قیلدیلر خاص
چون لیلی‌یه زید اولدی واصل   مقصودنی ایتدی بخت حاصل
بردم اوتوروب گلوب‌قیامه   ال اوردی روان چیقاردی نامه
تعویذ دیدی و قیلدی تعظیم   اول اوپوب آندن ایتدی تسلیم
چون نامه‌یی آلدی لیلی زار   اول نامه‌دن آلدی بوی دلدار
بیلدیكه بر اوزگه قیدر بو   نه نسخهٔ عمرو وزیددر بو

---

*بودر

چون نامه‌یه قیلدی بر نظاره	جان کسوتن ایتدی پاره پاره
اول فیضی بیلوب اوزینه إقبال	گوز مردمنه بویوردی فی‌الحال
کیم در آله بحر چشم تردن	لعل آلـه خزانـهٔ جگردن
اول نامه‌نـك ایلیه نثارن	افزون ایده قـدر و إعتبارن
چون درجدن آلدی در مکنون	مکتوبی اوخودی بیلدی مضمون
فهم ایتدی معانی و عبارت	بیلدی نیه‌در اولن إشـارت
جـانینه قیلوب عتاب تأثیر	اول نامه جوابن ایتدی تحریر

بو لیلی‌نك مجنونه پیغامی جوابیدر وعذر و عتابیدر

بو طرز یله اولدی کلکی جاری	کیم اول نامـه نام باری
معمار بنای عقـد و پیوند	وهاب عطای مال و فرزنـد
إظهار وجود ایدن عدمدن	ایجاد حدوث ایدن قدمدن
مشـاطـهٔ شـاهـد زمـانه	سـلطان بـلنـد آسـتانـه
بو نامه که بـر فکاردندر	یعنی مـن بی قـراردندر
بـر صاحب عز و إعتباره	یعنی مجنون دل فکاره
ای خاك بساط و خار بستر	کام دل تنك ودیدهٔ تـر
هر طعنه که ایلسـك روادر	سـندن خجلم یوزم قرادر

بسدر بکا چکدیکم خجالت　　شـرمندهلگمده کـی ملامت
چون معترفم که وار گناهم　　اوز لطفکی ایله عذر خواهم
من گوهرم اوز گهلر خریدار　　منده دگـل اختیار بازار
دوران که منی مزاده صالدی　　بلمن کیم ایدی صاتان کیم آلدی
اولسـیدی منم بـو اختیارم　　اولماز ایدی سندن اوزگه یارم
گر تهمته اولمشم گرفتار　　اکراهله مندن اولمه بیزار
بردر دگلم که اولـه حکاك　　آلـدقـده تصرفنده چالاك
گر ابن سـلامه دل فروزم　　شـمع شـب و آفتاب روزم
قانعدر ایراقدن آلـه بر نور　　من آندن و مندن اول اوله دور
دور اولسه گورر فروغ تابم　　اولدقده یاخین چکر عذابم
فکر ایتمه که من نشاط مندم　　بر دام غم ایچره پای بندم
نه زهرهٔ سیر کوچه و کوی　　نه تاب طپانچهٔ سر و روی
گاهی هـوس ایلسم فغانه　　اول آکا ایسـترم بهانـه
یا آتا و آنا ایلرم یاد　　یا صحبت همنشـین و همزاد
گر رختمی ایتمك ایستسم چاك　　خیاطنه اولورم غضبناك
کیم عیلودر بو دامن وجیب　　جهد ایله که ظاهر اولمهیهعیب
گاهی طلب ایلـسم وصالك　　بیلمك دیلسم که نولدی حالك
برچشمه یکا اولوب روانه　　غـسل بـدن ایلـرم بهانه
تنها اولورم اوراده عریان　　موی سرم ایلرم پریشان
آیینهده ایلـرم نـگاهـی　　حالك گورورم سنك کماهی
بوینمده یوخ اوزگهطوقدنبار　　لعلمده بولنمز اوز گه گفتار

بوینم قولیکی دیلر هوادن　　لعلم لبکی صورر صبادن
جاندن غمك ایچره نا امیدم　　شمشیر جفا ایله شـهیدم
قانلو کفنمدر آل پرده　　من گورده ام صاغنما ارده
گل شمع مزارم ایله آهك　　زیب لحد ایت غبار راهك
من بلبل باغ فرقتم زار　　اما قفس ایچره ام گرفتار
بیلمن بو قفسده نوله حالم　　صـندردی بـلا پـریله بالم
بر وحشی ایله گرایتمشم خو　　مستوجب سر زنش دگل بو
وحشیلر ایمیش سنکله همدم　　همرنك اولوبم سنکله من هم
ای عاشق مستمند و مهجور　　طوتغل من مستمندی معذور
صبرایتنیچه گوناوله که گردون　　بو گونلری ایلیه دگر گون
آنجق اوزوکی نزار صانما　　سـر گشتهٔ روزگـار صانما
بو شعری گر اوقوسالـ دمادم　　معلومك اولور منم غمم هم

بو مربع لیلی دلندندر

گریبان اولدی رسوالق ایله چاك دامن هم
مکا رسوالغمده دوستلر طعن ایتدی دشمن هم
ره عشق ایچره جان قیلدم گرفتار بلا تنهم
بویتمزمیکه بر درد آرتورر سین دردیمه سنهم
اگرتوتسم غمم ایلدن نهان صبرو قرارم یوخ
وگر شرح غم پنهانم ایتسم غمگسارم یوخ

اسـیر بند زندانم الیمده إختیارم یـوخ
بو یتمزمیکه بردرد آرتوررسین دردیمه‌سن‌هم

اولوبدر اشك خونابیله گلگون چهرهٔ زردم
یانوبدر آتش هجرانه جان درد پروردم
جفای چرخ کج رفتار الندن وارمیك‌دردم
بویتمزمیکه بردرد آرتوررسین دردیمه‌سن‌هم

گهی شوق وصال و گه بلای هجرله زارم
اوزوم هم بیلمزم دردم ندر من نیجه بیمارم
غم عشق ایچره بر درمانی یوخ‌درده گرفتارم
بویتمزمیکه بر دردآرتوررسین دردیمه سن‌هم

جدا سندن بلا و درد هجرانیله توتدم خو
قیلور هردم مکا بیداد درد آیرو بلا آیرو
بلا و درده دوشدم روزگارم بویله حالم بو
بو یتمزمیکه بر دردآرتوررسین دردیمه‌سن‌هم

طبیب عشقه چون إظهار قیلدم درد پنهانی
من بیماره مطلق اولمدی برصحت امکانی
ازلدن وار میك دردمکه یوخدر هیچ‌درمانی
بو یتمزمیکه بر دردآرتوررسین دردیمه‌سن‌هم

فضولی هر زمان بر طعنله باغرم قیلورسن‌قان
عجب بیلمزمیسنکه‌عشقدن کچمك‌دگل آسان

بیلورسن دوشمشم بردرده کیم‌یوخدر آکادرمان
بو یتمزمیکه بردرد آرتوررسین‌دردیمه‌سن‌هم

تمامی سخن

یازلدی چو نامه‌یه غم دل   زیده دیدی ای حکیم کامل
تعویذك ایله خوش اولدی حالم   زائل اولوبن غم و ملالم
هرگون گل و یاز بویله تعویذ   تا صحته توتمق اوله امید
خطك مکا نسخهٔ صفادر   تعویذك اثـر قیلور دعادر
بر یازیلو نسخه وار منده   باالّه بیله آل آنی گیدنده
گرچه بیلورم آنیکه خطدر   بیلمم که صحیح یا غلطدر
اغلاقنه ویر کمال ایضاح   گر وار ایسه سهوی ایله إصلاح
تقریبله ویردی زیده مکتوب   بویله گرك اهل عقله اسلوب
مجنونه چونامه اولدی واصل   درگـوردی عقیقنه مقابل
مفهومدن ایتدی کسب مقصود   لیلی طرفندن اولدی خشنود

بو مجنونی آتاسی صحراده بولدیغیدر
و نصیحتله اصلاحندن عاجز اولدیغیدر

تحریر قیلنده اهل إنشا   بویله بو مثاله چکدی طغرا
کیم غصهٔ دهر مبتلاسی   مجنون شکسته‌نك آتاسی
قالمشدی ملامت ایچره‌دونگون   نه گونی گون ایدی نه دونی‌دون
گیتمش ایدی الدن إختیاری   گوندز صبری گیجه قراری
قیلمزدی تردد‌نده تقصیر   بولمازدی بو دردە هیچ تدبیر
بر گون آنی ایتدیلر خبردار   کای پیر شکستهٔ دل افکار
دون لیلی آناسی اول سیه دل   اول منعم سفله پیر جاهل

سر خیلی یانده داد ایدردی   مجنون حزینی یاد ایدردی
کیم بودلو حکمه اولمیوب رام   خلقه بزی ایلر اولدی بدنام
پیوسته بزه یتر بلاسی   نوفل غضبندن ایت قیاسی
هر نیجه که تنده جانی واردر   ناموسمزه زیانی واردر
چون محض شر اولدی ذات اقعی   واجب گورینور مدام دفعی
ناموس بزم دگل سنگدر   دفع ایلیه گور که دشمنگدر
چونکم ضررنده گوردیلر نفع   عزم ایلدیلر که ایده‌لر دفع
یادك دگل ایله اوغلوگی یاد   قیل چاره که دشمن اولمیه‌شاد
اول پیر دوشوب میك إضطرابه   ناچار اوزین ویروب عذابه
صحراره توتدی سیل‌تك رو   جهدیله‌یو گوردی گزدی هر سو
منزل منزل سرشگی قانن   رهبر قیلوب إستدی نشانن
چون گیجه‌یه گوندز اولدی تغییر   اولدی گیجه ظلمتی جهانگیر
رفع اولدی علامهٔ منازل   اول پیره تردد اولدی مشکل
سرگشته گزرکن ایلیوب آه   بر شعله آشکا گورندی ناگاه
اول پیرك اولوب دلیل راهی   روز ایتدی اول اود شب سیاهی
صاندی اودی یاندیرن عربدر   خیل وحشم اول اوده سببدر
پروانه کیمی یوز اوردی ناره   چون یتدی و ایلدی نظاره
گوردیکه بوشعله بر نفسدر   نه شعلهٔ جرم خارو خس در
مجنونکدر بو آه سرکش   چکمش اورمش جهانه آتش
قطع نظر ایلمش جهاندن   کچمش سر و چشم و جسم و جاندن
نه ملك نه مال جست وجوسی   نه آتا نه آنا آرزوسی

گیتمش بیله برك اعتباری
اول قالمش و مرك إنتظاری

اول پیرچو گوردی اوغلی حالن
توكدی رخ زرده اشك آلن

یانده اوتوردی زار غمناك
ال اوردیكه چهره‌سین ایده پاك

اول شیفته آچدی چشم پرنم
كیمسن دیدی ای منمله همدم

گر ایلچی ایسك یتور پیامك
ویر مژده‌سن اول مه تمامك

ور یولچی ایسك اوتورمه غافل
عزم ایله گوزت براوز گه منزل

اول پیر تضرع ایتدی آغاز
كای نقد حیاته كیسه پرداز

من درجم وسن درشب افروز
یعنی آتا كم من سیه روز

ای حاصل مزرع وجودم
وی عمر خسارتنده سودم

ای جوهر جانمك هواسی
وی دیدۀ بختمك ضیاسی

دیردم اوله‌سن منم پناهم
فخرم شرفم امید گاهم

مندن بوسریر اولنده خالی
سن اوله‌سن اهل ملكه والی

خلق ایده سنی گورنده یادم
باقی سنك ایله اوله آدم

گر طفل‌مغكده مست وبی‌باك
صحرایه دوشوب یخالك‌قیلوب چاك

اولدكره عشق ایچنده مشهور
معذورایدك اول زمانده معذور

هر وقتده‌در بر امر غالب
هر عهده‌در بر ایش مناسب

نورسلره عشق برهنردر
سر حد كماله راهبردر

حالا كه مقام عقل بولدك
تحصیل كماله قابل اولدك

سندن نه‌روا بو ماجرالر
سرمایۀ عیب اولان صدالر

گرغافل ایدك اول ایمدی عاقل
صحرالره دوشمه گزمه غافل

وحشیلر ایله نه‌در بو برلك
إنسانله خوش د گلمی دیرلك

وحشی ایله وحش طیرله طیر
هم جنس ایله خوشدر ایلمك سیر

رحم ایت منزار و نامراده
قویمه بو مشقت وبلاده

كافوروش اولدی مشك نابم
بوصبحده سنسن آفتابم

اولمق الفم قرینۀ دال
میلم سینه* اولمغینه‌در دال

دوران ستمیله جانه یتدم
من اوزگه دیار عزمن ایتدم

گل تاپشوره‌یم سكا مقامم
ضبط ایله بساط احترامم

نه سود همیشه مستلكدن
بی فائده بت پرستلكدن

ای مست كمال حد تكدن
یوخدر خبرك قباحتكدن

اول لحظه كه‌هوشیار اولورسن
البته كه شرمسار اولورسن

ای بتكده‌لر صنم پرستی
چون رفع اوله بو حجاب‌مستی

مذموم اولوب ایتدیگك‌بو حالت
البته سكا یتر خجالت

بر دلبره ویر گو گل كه دائم
بنیاد ثباتی اوله قائم

گر اولسه‌یولنده بو جهان خاك
دامانی اوله غباردن پاك

سن صیدی اولان خجسته شهباز
هر لحظه قیلور بر الده پرواز

گه نوفله‌در مطیع فرمان
گه ابن سلامه مونس جان

سن بویله بلالره گرفتار
اول اویله چراغ بزم اغیار

شرم ایله بو عشق بازلقدن
بی فائده جان گدازلقدن

یوخدر چو بقاسی روز گارك
فرض ایله كه اولدی یار یارك

وصل ایتمه آنكله كیم بیاورسن
بر گون اولور آندن آیریلورسن

ترك ایله بو هرزه هرزه سیری
یاد ایله اللهی آكمه غیری

* سین‌ـقبر

کیم نفسه معاد و مرجع اولدر   قطع ایت آکاسوز که مقطع اولدر

حق صانع ودهر کارگهدر   بونده عمل ایتمامك گنهدر

هر کیمسه گرك گلن محلده   بو کارگه ایچره بر عملده

هر کیم بر عمل قیلورسه بنیاد   مزدینی ویرر عملجه استاد

ای کارگه جهانه داخل   سن هم عمل ایله اولمه غافل

وقت اولدی ویرم فنایه تختم   قدریله چکم بقایه رختم

گل یانمه ایله فکر حالم   بیگانه یه ویرمه ملك ومالم

چون آنی یغنجه چکمشم رنج   قیمه که نصیب غیر اوله گنج

عشقك بیلورم که بویله قالماز   دائم سنی غم بو حاله صالماز

بختك اویانده بو یخودن   حرصك یوریلنده جست وجودن

قورخوم بو که اوزگه اوله حالم   دنیاده نه من قالم نه مالم

بیکسلك اولوب سکا مقرر   بیکس اوله سن مدام بی زر

عاقل کشی دوربین گرکدر   دنیاده امید بر دیر کدر

چون پندی تو کندی اول خردمند   مجنونه تفاوت ایتدی اول پند

دولتلو سوزینه اولدی مائل   بر فکر ایلدی که اولا عاقل

قطع ایده سلاسل جنونی   سوداسنك اولمیه زبونی

ترك ایلیه آرزوی دلدار   عشقه دخی اولمایا گرفتار

اما نه عشق شهریاری   فرمانینا چکدی اول فکاری

کای واری اولن منم جهانده   نك وار سنك بو جسم و جانده

جانه طمع ایتمه کیم منمدر   ترك ایله تنی که مسکنمدر

مندن کچ و جان وتندن آیرل   قوی وارلغك اوزگله سن بل

گلبن کیمی قانی جوشه گلدی   بلبل صفتی خروشه گلدی

کای عین صلاح اولن امانی   وعظی مکا عافیت نشانی

من هم بوکا قائلم که پندك   مضمون کلام سود مندك

نسبت مکا خیردر دگل شر   گر اولسه اشتمگی میسر

گرچه سوزیکا قولاغ توتدم   نه سود اشتدم واونتدم

سن دیمه که توت خبر سوزمدن   کیم یوخ خبرم منم اوزمدن

عشق اولدی درونم و برونم   گیتدی یله صبرم وسکونم

من عقله توجه ایلرم چوخ   سودا یولیمی توتار که یوخ یوخ

من قاندن و ترك عشق قاندن   عشق ازلی چیقارمی جاندن

طعنك ستمیله جانه یتدم   ترك ایله منی چو ترکك ایتدم

لطفیله زمان زمان ویروب پند   إصلاحمه اولمه آرزومند

آرتار المم بو ماجرادن   آتش کیمی جنبش هوادن

بر شیشه که اولدی پاره پاره   پیوندنه وارمی هیچ چاره

تکلیفمی قیلمه خانمانه   گور سرعت گردش زمانه

چون سن هم آنی قویوب گیدرسن   آنده منی ایلیوب نیدرسن

آنجق مکا عرض ملك ومال ایت   اوغلو کی اوزك کیمی خیال ایت

فرض ایله که ماله اولدی والی   گیتدی نه غیره قویدی مالی

اول کشور عشق پادشاهی   اول اوج بلا ودرد ماهی

تقریر قیلوردی ایلیوب آه   باباسنه شرح غم که ناگاه

لرزان اولوبن تن حزینی   قان دولدی قولندن آستینی

اول ویردی آتاسنه تحیر   مجنون دیدی ایلمه تفکر

قصد ایلدی اول بت پری زاد — نیش اوردی آنك قولینه فصاد

اول زخم اثری گورندی منده — بز بر روحز ایکی بدنده

بز ده ایکیلك نشانی یوخدر — بر برینك اوزگه جانی یوخدر

سن صانمه که اولدر اول منم من — بر جانله زنده‌در ایکی تن

خرم اولورام او اولسا خرم — غم یته آکا مکا یتر غم

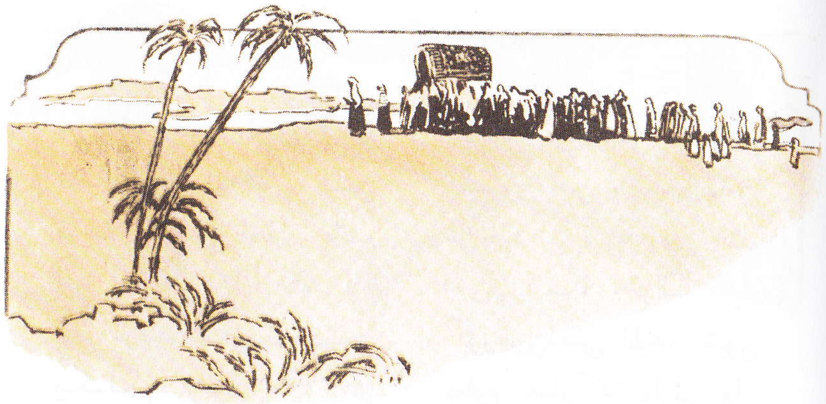
اول پیر چو واقف اولدی حاله — إنصاف گتوردی اول کماله

بیلدی که دگل بونقش باطل — اولمز حیل ایله عشق زائل

من بعد نصیحت ایتمز اولدی — طعن ایله فضیحت ایتمز اولدی

ترك ایتدی طریقهٔ نزاعن — نومید اولوب ایلدی وداعن

بومجنون آتاسنك ترك نزاع ایتدیگیدر و ناچار حسرتله وداع ایتدیگیدر

کای رشتهٔ گوهر مرادم — آیینهٔ عشق إعتقادم

بر لحظه مکا ترحم ایله — گفتارم ایشت تکلم ایله

پروای من شکسته حال ایت — عزم سفر ایلدم حلال ایت

ناخوش سکا مندن ایدی احوال — من گیتملو اولدم ایمدی خوش قال

زنهار شکایت ایتمه مندن — إنجکلو حکایت ایتمه مندن

درلکده چو سندن آلمدم کام — توسنلگه دوشدك اولمدك رام

بودر کرمکدن إلتماسم — کیمدوته سن اولدو گمده یاسم

هرلحظه ایدوب فغان وزاری — طبراغمه ایده‌سن گذاری
تکلیف نشاط و عیش قیلمن — کیم‌سن‌دیه‌سن بو رسمی بیلمن
فریادو فغاندر اصل ماتـم — سن‌خود بوروشده سن مسلم
اوز عادتك ایله ناله ایله — اجرینی مڭا حوالـه ایله
بودر غرضمکه دوست و دشمن — گورسون سنی ایلینده شیون
بیکسلگم اولمیه مڭا عار — معلوم ایده‌لرکه وارثم وار
چون قیلدی وصیت اول پریشان — دوندی ایوه گلدی‌زارو گریان
دردو الم ایتدی آنی رنجور — قالمادی حیاتی شمعنه نور
دردینه بولنمز اولدی درمان — مجنون‌دیدی ویردی‌عاقبت‌جان
دنیایه امید توتمق اولماز — هرگز اولومی اونوتمق‌اولماز
خوش خانهٔ عیشـدر بو عالم — درداکه دگل اساسی محکم

بو مجنونك آتاسی وفاتندان خبردار اولدوغیدر و مزارینه یول بولدوغیدر

صاقی می لاله فام یوخمی — دوز من بوخماره جام یوخمی
اولدردی منی غـم نهانی — هیچ یوخمی شراب ارغوانی
غم دفعنه دورمه ایله تدبیر — الدن گلنی گل ایتمه تقصیر
دنیـاکـه نـگار دلربادر — زینهار اینانما بـی وفادر
سن گرچه اولوبسن آڭا مفتون — اولدر طلبکده سندن افزون
سنسین آڭا جهلله طلبکار — اولدر سڭا عملله هوادار
هر نیجه‌که آڭا مهمانسن — عیش وطربیله کامرانسـن

آندن سفر إختیار ایدنده
قرب‌حقه یوز توتوب گیدنده

گوز سرمه‌سی ایلیوب غبارڭ
تامحشر اولور نگاهدارڭ

یولگده اوزین ویرر فنایه
صاخلر سنی تاپشورر بقایه

هر کیمکه بونکته‌دندر آگاه
دوران فلکدن ایتمز إکراه

هم دیرلکده عذابی اولماز
هم موتدن إجتنابی اولماز

بر گون آقیدوب سرشك گلگون
نجداوزره اوتورمیشدی مجنون

میك طعنله برجفاچی صیاد
اولزاره یتشدی قیلدی فریاد

کای عاردن ایل ایچنده عاری
وی ناقص اولان عیار عاری

یوخ‌سنده نشان نام و ناموس
افسوس که عارسزسن افسوس

إنصاف دگل ستمده إصراف
إنصافسز اولدیغگده إنصاف

دیرلکده آتاگی ایتمدڭ شاد
باری قیل آنی اولنده برباد

جان‌ویردی محبتگده اول پیر
یاد ایلمدڭ نه‌در بو تقصیر

یوخدرمی جبلتگده آزرم
آلله دن ایلمزمیسن شرم

مجنونه براخدی اول صداسوز
آرتوردی فغانن اول‌سیه روز

باران کیمی داشا اوردی باشن
می کیمی آیاغه توکدی یاشن

قبرن صوروب ایستدی نشانه
اولدی گوزی یاشی تك روانه

چون گوردی آتاسنڭ مزارن
شمع ایلدی آگا جسم‌زارن

نار غمه دردی تاب ویردی
دل آتش ودیده آب ویردی

لوح ایلدی کوکسنی مزاره
در ناغیله قیلدی پاره پاره

باغرینه باصوب مزار پاکن
گل‌یپراغی ایتدی لوح خاکن

افغانله تازه قیلدی ماتم
افغانی ایچنده دیردی هردم

کای بانی بنیهٔ وجودم
عصیانی زیان رضاسی سودم

إرشادیگی بیلمدم غنیمت
یوزوای که‌فوت اولندی فرصت

یوزحیف که توتمدم طریقڭ
بر نیچه گون اولمدم رفیقڭ

فیضڭ مگا اولمدی میسر
سن خیر دیدڭ من ایلدم شر

جوریله سگا جفالر ایتدم
یاگلش واردم خطالر ایتدم

ای دولتم اولمه دور مندن
وی شمع گوتورمه نور مندن

اولسم غم عالمه گرفتار
آنجق سن ایدڭ انیس و غم خوار

همرازم ایدڭ شکایتمده
دمسازم ایدڭ حکایتمده

نولدی غممه گنورمدڭ تاب
قورخوتدی‌مگر سنی‌بو گرداب

نولدی سبب ایلدڭ عزیمت
مندنمی ایدی سگا هزیمت

ای منشأ جوهر حیاتم
خوشنودلغگده‌در نجاتم

بیلدم ایشمی گناه کارم
گلدم سگا خوار و شرمسارم

دنیاده سنی من ایلدم زار
عقباده منی سن ایلمه خوار

یاخدڭ منی آتش جفایه
صالدڭ غم و محنت و بلایه

سن میل فراغ و راحت ایتدڭ
بر کنج توتوب فراغت ایتدڭ

کیم ایلدی حل مشکلاتڭ
کیم ویردی بو غصه‌دن نجاتڭ

شب تا سحر اول اسیر هجران
ماتم توتوب ایتدی آه و افغان

چون‌مشکه‌تو کولدی گرد کافور
ظلماته براخدی پرتون نور

احیا قلوبن مراسم وجد
توتدی ره گور خانهٔ نجد

در تمامی سخن

ارباب کمالـه اول عیانـدر   کیم حسـنله عشق توامانـدر
حسن آیینهٔ جهان نمـادر   کیفیت عشق آکا جلادر
حسن اولمسه عشق ظاهر اولماز   عشق اولمسه حسن باهر اولماز
حسن اولمسه عشقدن نه حاصل   معشوق ایدر اهل عشقی کامل
اولمز ایسه عشق حسن اولور خوار   عشقیله در اهل حسنه بازار
مجنون ایدی جام راحت افزا   لیلی آکا بادهٔ مصفی
لیلیدن ایدی کمال مجنون   حسن ایله اولوردی عشق افزون
مجنوندن ایدی جمال لیلی   عشقیدی ایـدن جماله میلی
بر گون مجنون دلشکسته   صحراده گزردی زار و خسته
بر صفحه‌ده گوردی ایکی پیکر   مجنون ایله لیـلی‌یی برابر
اول عاشق مستمند غمناك   حك ایلدی نقش یارنی پاك
صوردیلر آکا حقیقت حال   کیم نیته درر بو ایکی تمثال
دیدی بزه بر درر حقیقت   برلکده یراشمز ایکی صورت
اولمق گرك اهل دانش آگه   کیم بز ایکیلکدنز منزه
سائل دیدی بو دگلمدر عار   کیم یار اوله یوخ سن اوله‌سین وار
سن نیته قالورسن اول اولور حك   باری آنی قوی سکا قلم چك
دیدی ره عشق ایچنده لایق   معشوقه اوله نقاب عاشق
عشاق تن و حبیب جاندر   تن ظاهر و تنده جان نهاندر
معشوقه نه باك اولورسه مستور   عاشق گرك ایل ایچنده مشهور
کیم عالمه عاشق آخیدن یاش   معشوق کیم اولدیغن قیلور فاش

بو مجنونك شمهٔ کیفیت حالیدر و بعض صفات کمالیدر

مجنون ایدی ملك درد شاهی   خیل دد و دام آنك سپاهی
آهونك آلوردی مشکی باجن   روباه سمورینك خراجن
بر سرور ایدی کریم و عادل   جمله دد و دامه عدلی شامل
خون جگرندن اول وفادار   خونخوارلری قیلوردی خونخوار
خوناب جگر توکوب دمادم   قیلمزدی سباع رزقنی کم
دورنده درنده‌لر اولوب رام   توتمشدی بری بریله آرام
گرك اولمشیدی پلنگه همراز   اولمشدی گوزن گرگه دمساز

شیر اولمشیدی انیس نخجیر نخجیر امردی شیردن شیر
یانده توتاردی مورخانه گوز یاشندن یغاردی دانه
گاهی اولوب اشگ سیلی قائم سیلابه گیدردی میك بهایم
گه اودینی تنده تاب ایدردی میك جانوری کباب ایدردی
بیل اولمشیدی النده درناغ یردن صاووردی باشه طپراق
موینده غبار اولوب فراهم اشگیله چکوب زمان زمان نم
آهی ایله سبزه زار اولوردی گلزار جنون بهار اولوردی
گر توتسا ایدی گوزنله خو آخردی گوزندن اولقدر صو
کاول صودن اولوردی تازه و تر هم برك ویرردی شاخی هم بر
هر لحظه آلوب الینه برمار خورسند اولوبن دیردی اولزار
کاول سنبل مشگبویی توتدیم سر رشتهٔ آرزویی توتدم
قپلان کیمی جانه‌اوردی میك داغ آرسلان صفتی اوزاتدی درناغ
آرسلانلرك اولدی پیشواسی قپلانلرك اولدی مقتداسی

بو مجنونك صدقله مناجات ایتدیگیدر
و ناوك دعاسی هدف اجابته یتدیگیدر

بر گیجه که ظلمت ضیا سوز زلف شبی ایتدی برقع روز
بر لعلی یودوب سپهر نایاب گوستردی یرینه میك درناب
بر سنجاغی ایلیوب نگونسار میك مهچه رأیت ایتدی اظهار
قطره قطره حکیم افلاك خشخاشلرنده توتدی تریاك
دانه دانه عروس گردون قفتانه تیکدی در مکنون
گردابه دوشوب سفینهٔ ماه قیلدی اوزینه مجره‌دن راه
صاچلدی عطاردك مداری آرتوردی بو صفحه‌یه سوادی

زهره داغیدوب سیاه گیسو   گیسوسی ایچنده گیزلدی رو
خورشید نهان اولوب ستاره   گوز آچدی طریق إنتظاره
دبیرندی سر سنان بهرام   فتح اولدی آکا ولایت شام
بر جیس گیروب سیه لباسه   خورشید غمنده باتدی یاسه
آیینه اولوب سپهر گردان   باخدی آکا عکس صالدی کیوان
گردونه ثوابت اولدی مسمار   تا توکمیه دون بساطی پرکار
گوگده حمل اولدی آشکاره   آهو بره چیقدی سبزه زاره
گاو فلك اولدی گاو عنبر   دولدوردی جهانه عنبر تر
جوزا کمری مرصع اولدی   گردون بدنی ملمع اولدی
خرچنك قیلوب سحریلین دفع   خاصیتی ویردی ظلمته نفع
اولدی أسد آقتابدن دور   بر دود مثال شمع بی نور
گیسوسنه ویردی سنبله تاب   مشك اوستنه توکدی عنبر ناب
میزانی ایدوب فلك ترازو   صراف زمینه چکدی لؤلؤ
عقرب براخوب کمند پرخم   دیو شبه قیلدی قیدی محکم
قوسینی قوروب سپهر لاعب   آتلدی خدنك نجم ثاقب
بز غالهٔ آسمان توکوب مو   گوك صفحه سن ایلدی سیه‌رو
دلوی دلوب آفت زمانه   میك قطره صاچلدی آسمانه
حوت ایلدی حبس یونس روز   برق شفق اولدی آسمان سوز
عرض ایلدی أخبثه عباسن   جبهه دخی جبهه‌سن ضیاسن
هم هقعه جماله ویردی زیور   هم هنعه مکلل ایتدی افسر
شرطین وبطین سماك واكلیل   نور ایتدیلر آسمانه تحویل

تا صادر و وارده نعایم   صرف ایلیه صرفه ایله دایم
تزیین ایچون ایتدیلر مهیا   لعلن دبران درن ثریا
ویردی روش سپهر و أختر   ترتیب مقدم و مؤخر
مجنون متحیر و پریشان   قالمشدی سپهر ایشنده حیران
گردونه آچاردی دیدهٔ تر   بر یوزینه دولدورردی اختر
هر اختره عرض حال‌ایدردی   میك آرزوی محال ایدردی
اوّل اولوب آسمانه مائل   شرح ایتدی عطارده غم دل
کای اهل حسابه کارفرمای   مستوفی عقل و مشرف رای
ای ناسخ نسخهٔ معانی   فهرست رموز آسمانی
قسام مقاصد و مطالب   رسام مناصب و مراتب
درد دلمك حسابی چوخدر   سندن اوزگه دبیر یوخدر
برنامه‌یه دردمی رقم قیل   سلطانمه عرض ایت کرم قیل
شاید اثر ایده فیض خامه‌ك   تعویذ جنونم اوله نامه‌ك
گوردیکه عطارد آگلمزراز   بر اوزگه ترنم ایتدی آغاز
یوزدوندروب آندن آغلیوب زار   مریخه نیازن ایتدی إظهار
کای والی مسند شجاعت   شمشیرگه عالم أهل طاعت
سن صاحب نصرت وظفرسن   ارباب سلاحه تاج سرسن
من عاجزم و قویدر اغیار   من بیکس و خصمدر ستمکار
عاجزلره لطف ایدوب مدد قیل   بیکس‌لردن بلایی رد قیل
چك تیغنی ایله دفع دشمن   تا دوسته هم نشین اولم من
چون گوردی بلند یرده‌درکام   نه تیر یتر آکا نه بهرام

تیغیله قلمدن اولدی نومید — توتدی ره بارگاه توحید
درگاهه توتوب رخ نیازن — معبودنه عرضه قیلدی رازن
کای تیغه معین وکلکه رهبر — بهرام غلام و تیر چاکر
ای فرق امل کلاهدوزی — صاحب رقم برات روزی
رحم ایت من زار و بی نوایه — درد دلمی یتور دوایه
لیلی‌یی سن ایلدك پری وش — کیم جانه جمالی اوردی آتش
سن قیلدك آنی بلای عالم — اول ایتدی منی شکستهٔ غم
ویردك آنگا حسن عالم افروز — سالدی منگا آتش جهان سوز
دردیله منی سن ایلدك زار — من قاندن و لیلی جفاکار
لیلی که منی بلایه سالدی — بر گورمك ایله قرارم آلدی
یوخدر روشنده إختیاری — کیم دونده آلدوغی قراری
بیچاره‌در اوز ایشنده اول هم — سندن بولنور بوزخمه مرهم
هم سن کرمگدن ایت علاجم — کس غیری کشیدن إحتیاجم
ای دردده قیلن منی گرفتار — کیمدر منگاسندن اوزگه غمخوار
چوخ چوخ حکمایه سویلدم حال — تشخیص مرضده اولدیلر لال
بیلدمکه حکیم فرد من سن — دانای جمیع درد سن سن
گر درد و گر دواسنگدر — حاکم سنسن رضا سنگدر
یعنی که یتور کماله ذوقم — گوندن گونه قیل زیاده شوقم
صال چشمه لعلنگ خیالن — ویر طبعمه حسنگ کمالن
دائم آنی منده ظاهر ایله — لطف ایت ایکی صورتی برایله
قدرم غمی ایچره معتبر قیل — دردن منگا روزی اولقدر قیل

کیم کیمسه‌یه اول اولوب میسر — کیمسه منگا اولمیه برابر
گورمك رخن اولماز اولسه مقدور — خونبار گوزومده اولمسون نور
ذوق المی اولورسه نایاب — مجروح تنمده اولمسون تاب

بوغزل مجنون حزینین دیلندندر

یارب کمال مرتبهٔ مصطفی حقی
صدق وصفای سلسلهٔ انبیا حقی

سندن یتر ولیلره تأیید اقتدار
سن مقتدای عالم ایدن رهنما حقی

دوشمز حریم قربگه بیگانه‌لر یولی
اول بارگاهه محرم اولان آشنا حقی

قهرگده کی سیاست و آسیب خوفیچون
لطفگده کی لطافت فیض ورجا حقی

عشاقه یار قیلدیغی جورو جفا ایچون
معشوقه عاشق ایتدیگی مهر و وفا حقی

لیلیده ظاهر ایلدیگك فیض حسن ایچون
مجنونه ویردیگك غم و درد وبلا حقی

فقروفنا سعادتی لطف ایت فضولی‌یه
آنده اولان سعادت فقر و فنا حقی

تمامی سخن

ایلردی بو سوزیله مناجات   محنتلره ایستیوب مکافات

کا چلدی گل حدیقهٔ روز   گوستردی گونش جمال فیروز

مرغ دم صبح چکدی آواز   زاغ شب تیره قیلدی پرواز

هم صفحهٔ عالم اولدی روشن   هم دانهٔ انجم اولدی خرمن

گون آینه داری اولدی گردون   تو کدی قدمینه در مکنون

صبح اوردی صفا صدقدن دم   آچلدی گل نشاط عالم

تأثیر صفای جام خورشید   گوك گلشنین ایتدی بزم جمشید

لاله کیمی داغه چیقدی مجنون   نظارەیه آچدی چشم پر خون

گوردیکه گلور ندیم کامل   همراز قدیم زید قابل

رخسارنده نشاطدن نور   بهجت گوزینه جمالی منظور

یوخ ذرەجه غصه وملالی   مجنونه عجب گورندی حالی

صوردیکه ندندر إنبساطك   عادتجه گورنمین نشاطك

مقصودیکه دسترسمی بولدك   دلدار که هم نفسمی اولدك

نه قدرله سربلند اولوبسن   نولدیکه نشاطمند اولوبسن

زید آچدی در خزانهٔ راز   کای طرفه همای اوج اعزاز

دون طوف دیار یار قیلدم   اول سرو یکا گذار قیلدم

تعویذ وسیلەسیله بر دم   اولدم حرم وصاله محرم

گوردم مه عارضی ضیاسز   آیینهٔ طلعتی جلاسز

نه لعل لبنده قطرهٔ آب   نه ماه رخنده ذرهٔ تاب

لعل تره اشکی گوهر انگیز   برك گله نرکسی گهر ریز

گوردی منی ایتدی ناله و زار   راز آچدی مکا که ای وفادار

دوشدی اوله نجده رهگذارك   گوردك اوله حالن اول نگارك

مجنونمی گوردك ایسه باللّه   ایله من زاری آندن آگاه

نیجه کچر اوله ماه وسالی   کیم اوله رفیقی نوله حالی

باللّه گذر ایتسك اول یکایه   رحم ایت من زار مبتلایه

مندن آكا شرح ضعف حال ایت   حالین من خستەدن سؤال ایت

سویله نیجەسن هجوم غمدن   طغیان مشقت و ستمدن

ماتم زده اولدیغك ایشتدم   قیلدم یقه چاك وشیون ایتدم

اول سرو که چیقدی بو چمندن   مندن گیتدی د گل که سندن

آنجق بر اولیدیکیم چکوب غم   ایستردی منی سنکله همدم

چوخ گوردی بزه سپهر غدار   یوز میك اغیار ایچنده بر یار

بر ظلمدرر بو آشکاره   الدن نه گلور بوكا نه چاره

بو درد که آز د گل او کشدر   هم صبر ایدەلم که صبر خوشدر

من توتکه مقید حصارم   محبوس حجاب تنگ وعارم

گر شمعه آچلسه شرح رازم   سایمدن اولور میك احترازم

گرسایەمه سویلسم غم دل   شمعك حسدی گلور مقابل

نه یازمغه نامه إختیارم   نه ایتمکه عرض رازدارم

غنچه کیمی‌یم من پریشان   آغزم توتولی ایچم دولو قان

سنکیم شه کشور رضاسن   هر کیمه دیلرسك آشناسن

یوخ حکمی سكا چوخامه غیرك   اوز باشکەدر همیشه سیرك

آیا نه ایچون قلورسن إهمال   حال دلك ایلمزسن إرسال

اوز نظم لطیف دلکشگدن   مضمون عبارت خوشگدن

لطفیله قیلوب همیشه تحریر   گوندر مدیکك دگلمی تقصیر

سندن دگلم بو ایشده راضی   حالا کرم ایت خلاف ماضی

نظم ایلیوبن بیان حالك   شرح رخ زرد و اشك آلك

إرسال ایده گور من حزینه   اول جوهره جان ایدم خزینه

لفظی اولوبن همیشه ذکرم   بو کارگه ایچره بکر فکرم

طرز غم ایدنده جانه تصویر   اول نقشدن ایله چاشنیگیر

هم حال دلن قیلوردی إظهار   هم بو غزلی قیلوردی تکرار

بو غـزل لیلی دلپذیرندر

نیچون اول شمع کافور اوزره گلگون مشکبار ایتمز
یازوب بر رقعه میك لطفه بـزی امیدوار ایتمز

منمله دوست لطفن آز ایدوب چوخ طعن ایدر دشمن
نیچون لطف ایلیوب دشمنلری بر شرمسار ایتمز

گل ای گوز یار خطن نامه‌ده گورمك هوس قیلمه
که خط نامه دفع درد هجر خط یار ایتمز

کبوتردن اومردم نامه‌سن گور ضعف طالع کیم
گوروب آهم اودن مندن یکا اول هم گذار ایتمز

فضولی نامهٔ دلدار بـر تعویذ در گـویا
کیم آنسز خسته دللر خاطری بردم قرار ایتمز

تمامی سخن

مجنون که ایشتدی اول پیامی   بخت متمرد اولدی رامی

إقبالنه اعتقادی اولدی   دلدارنه اعتمادی اولدی

خوناب سرشگدن چکوب نم   گلزار ضمیری اولدی خرم

هم گولدی یوزی چراغلر تك   هم گوگلی آچلدی داغلر تك

زیده دیدی ای رفیق صادق   من وحشیه همدم موافق

چون مژدهٔ مرحمت یتوردك   یارم خبرن مکا گتوردك

مندن هم آکا یتور تنالر   عرض ایله درود ایله دعالر

خاك درنه یتور نیازم   درگاهنه عرض ایله رازم

کای جانمه شهد اولان دوداغی   گوگلم فرحی گوزوم چراغی

للّه الحمد یار ایمش سن   من ایستدیگمجه وار ایمش سن

عهدگده وفا بولندی آخر   شهدگده شفا بولندی آخر

بیلدمکه منی سورسن ای ماه   احسنت احسنت بارك الله

لطفك خبری قرارم آلدی   شیرین سوزك إختیارم آلدی

لطفك ایشیدوب بولورجگر تاب   شیرین سوزیگه گورمزم تاب

آه ارقیلوب اوزگه رسم بنیاد   ناگه توتاسن طریق بیداد

تلخ اوله سوزك مثال باده   لطف اولمیه قهر اوله آراده

خوبان ایشی جورله جفادر   سندن گورین مکا وفادر

قربان سکا اوز که نازنینلر   ادراککه یوزمیك آفرینلر

کیمسه چو سکا وفاده یتمز   جانن سکا کیمسه ویرسه ایتمز

معشوقه ایکن اولوب وفادار   عاشقلغکی هم ایتدك اظهار

عاشق دیر ایمش مکا خلایق   گورمم بو کا هم اوزومی لایق

من ناقصم ای حریف قابل   سن‌سن‌ره عشق ایچنده کامل

تحسین که یگانهٔ زمانسن   جان‌ویرملك اولورسکا که‌جانسن

هر شوخده گر اولیدی‌بوطور   سن اولمز ایدك یگانهٔ دور

گرغیره بوحال اولیدی مقدور   سن اولماز‌ایدك جهانده مشهور

یاد غمك ایله اولمشم شاد   سن‌شاداوله‌سن همیشه من یاد

ها بویله من حزینی شاد ایت   گه‌گاه ترحم ایله یاد ایت

ای سرو سمنبر گل اندام   تاراج متاع صبر و آرام

ای خسرو کشور ملاحت   مهتاب شب و نشاط راحت

چون‌بنده یه رحمت ایلر اولدك   إظهار محبت ایلر اولدك

من بعد طریق مهر توتغل   اولکی طریقنی اونوتغل

قویمه چیقا حسرتیله جانم   حددن اوتـه نالـه‌وفغانم

میل من زار بیقرار ایت   گاهی بو یگایه بر گذار ایت

همدردم ایسن منمله یار اول   همدردلگك یوخیسه وار اول

سن اویله مقیم مسند ناز   من بویله بلاو درده دمساز

سن محفل عیش کامکاری   من گوشهٔ درد دلفکاری

عشق ایچره گوزوم روامیدر بو   راه و روش وفامیدر بو

گردوغری‌ایسه وفاده لافك   مندن نه ایچوندر انحرافك

گل رفع ایده‌لم غم فراقی   یاندیره‌لم اوده إشتیاقی

اولسون‌دون‌و گون منمله سیرك   چون من سنکم سن اولماغیرك

ور ابن سلام مانع اولسه   سد ره وصل واقع اولسه

ییلدر قله‌ین سیاه بختن   بر آهله تارو مار تختن

چون رازدلن تو کتدی اول یار   زید ایلدی کوی عزم دلدار

پروانه سوزین دیوب چراغه   بلبل خبرین یتوردی باغه

بو ابن سلامك كيفيت وفاتيدر
و ليلی‌نك اول بلادن نجاتيدر

ساقی فلكك گور إنقلابن   گوستر قدح ايچره‌می حبابن

می آيينهٔ جهان نمادر   خاكی زر ايدن بو كيميادر

بو فائده بس دگلمی آندن   كيم فارغ ايدر غم جهاندن

بر خواب‌وخيال ايمش بو عالم   بو خواب و خياله اولما خرم

احوال زمانه منقلبدر   آندن خرد اهلی مجتنبدر

غم ماتمن ايلينده بنياد   نياح بونوع چكدی فرياد

كيم ابن‌سلامی ايتدی گردون   آماج خدنك آه مجنون

اول‌سدّی گوتورمگه آرادن   اشك اولدی روان ايكی يكادن

اول نورس ناتوان دمادم   شوقيله چكردی محنت و غم

حسرت المی يمان المدر   غم بدرقهٔ ره عدمدر

دردو غم حسرت نهانی   سرو قدين ايتدی خيزرانی

يوز اوردی بوزلمغه طلسمی   برغايته يتدی ضعف جسمی

كيم پيكری نقش بستر اولدی   رعناقدی بستر ايستر اولدی

گون گوندن اولوب خراب‌حالی   قالمدی ساغالمق إحتمالی

دردينه دوا بولنمز اولدی   رنجينه شفا بولنمز اولدی

انديشهٔ عمری اولدی باطل   جان ويردی و حقه اولدی واصل

كيمدر كه گلوب جهانه گيتمز   كيم كامل اولور زواله يتمز

بودر ره رسمی روزگارك   كيم اوله خزانی هر بهارك

ليلی‌يی گتورمگه فغانه   اول واقعه اولدی بر بهانه

ماتم توتوب ايتدی اول گرفتار   درناغی ايله يوزينی افكار

چاك ايتدی فراغتيله جامه   فاش ايتدی فغانی خاص و عامه

ياندردی ايون قوباردی تختن   تاراج فنايه ويردی رختن

گيسوی معنبر ايتدی برباد   افلاكه يتوردی آه و فرياد

گردون كيمی رختی‌نيله اوردی   آتش كيمی باشا كول صاوردی

ديرلر بو ايدی عربده عادت   كيم‌ارا گر اولسه قالسا عورت

بر ايل ايكی ايل توتوردی ماتم   فرياد و فغان ايدوب دمادم

خوش گلدی بوعادت اول نگاره   فرياد و فغانه بولدی چاره

ماتمگده ایلدی مقامن
ماتمده کچوردی صبح وشامن

برنیچه گون آنده آغلیوب زار
هم آتا ایوینه دوندی ناچار

اما دون و گون فغان ایدردی
خوناب جگر روان ایدردی

فریاده گلنده گاه و بیگاه
اوز کوکلده دیردی اول ماه

کیم ابن سلامه رحمت حق
عشقم روشینه ویردی رونق

رفع ایلدی پردهٔ مدارا
پنهان غمم ایتدی آشکارا

اول واقعه‌دن اولوب خبردار
توتدی ره دشت زید غمخوار

گوردیکه شکسته حال مجنون
دورمش ددودام ایچنده محزون

چون ویردی سلام قیلدی اعلام
کیم ابن سلامه تندی ایام

ویردی بو قضیه‌دن بشارت
کیم قیلدی معارضك خسارت

دهر ابن سلامی قیلدی پامال
لیلی اوز ایوینه دوندی خوش حال

مجنون چکوب آه قیلدی ناله
افغان ایدوب آغلادی بو حاله

حیرتلره دوشدی زید غافل
بو حالت آکا گورندی مشکل

کیم فوت رقیب ایشتسه عاشق
گولمك گرك آغلامق نه‌لایق

تحقیق بیان حال قیلدی
اول واقعه‌دن سؤال قیلدی

مجنون دیدی ای وفالو یارم
یوخدرمی بویولده تك وعارم

جانانه‌یه جان ویرن یتوبدر
جان ویرمین آراده ایتوبدر

اول دوستم ایدی دگلدی دشمن
هم اول آکا عاشق ایدی هم من

اول جانتی ویردی واصل اولدی
اوز مرتبه سنده کامل اولدی

نقصم منم ایرمدی کماله
عیب ایلمه آغلسم بو حاله

غزل

عاشق اولدر کیم قیلور جانن فدا جانانه
میل جانان ایتمسون هر کیمکه قیماز جانته

جانتی جانانه ویرمکدر کمالی عاشقك
ویرمین جان اعتراف ایتمك گرك نقصانته

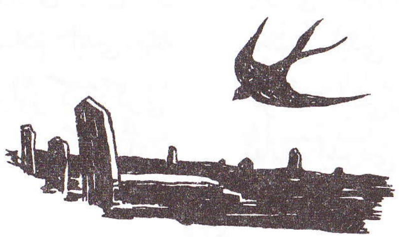
وصل ایامی ویروب جانانه جان راحت بولن
بگدر آندن کیم صالر جانن غم هجرانته

عشق رسمن عاشق او گرنمك گرك پروانه‌دن
کیم یانار گورد کده شمعك آتش سوزانته

فانی اول عشق ایچره کیم بگذر فناسی عاشقك
فیض جاویدیله خضرك چشمهٔ حیوانته

عشق دردینك دواسی قابل درمان دگل
ترك جان دیرلر بودردك معتبر درمانته

هیچکیم جانان ایچون جان ویرمگه لاف ایتمسون
کیم گلوبدر بوصفت آنجق فضولی شانته

بولیلینڭ ابن سلامدنصڭره ماجراسیدر وزاویهٔ محنتده واقع اولان بلاسیدر

چون آتا ایوینه گلـدی لیلی — افغانه اولوب همیشه میلی
توتمشدی طریق أهل ماتم — تجدید عزا قیلوب دمادم
هر قانده یلوردی وار برزار — اندوه و مصیبته گرفتار
جمع ایدوب اولوردی انجمن ساز — ایلردی سرود نوحه آغاز
گر ابن سـلام ایدی بهانه — مجنون ایدی باعث اول فغانه
آغزنده ایدی براوزگه ذکری — کوڭلنده ایدی براوزگه فکری
اظهار قیلوردی اوزگه آدن — پنهانی ایدردی اوزگه یادن

بورنگله دائم اول پری‌زاد — ایلردی فراغنیله فریاد
سوز دلنه گتورمیوب تاب — بر گیجه داغلدی یارو اصحاب
آنجق آڭا قالدی شمع همدم — سوندردی بر آهله آنی هم
یعنی نه روا شب سیاهم — محتاج اوله شمعه برق آهم
تنها قالوب ایتدی ناله وزار — دردو غمه قیلدی عجزن إظهار
کای درد و غم زمانه باللّٰه — اولماڭ بو گیجه منمله همراه
تنهالقله من ایلرم خو — سز اوزگه مصاحبه توتڭ رو
گوردی‌غم و درده یوخ نهایت — قیلدی شب تیره‌دن شکایت
کای بخت سیاهمڭ نظیری — آشفته قیلن من اسیری
اول یوخ ایدی سنڭ قرارڭ — سیریله کچردی روز گارڭ
حالانه ایچون قرار ایدوبسن — ترك روش إختیار ایدوبسن
سر منزله‌می اوزڭ یتوردڭ — یاظلمت ایچنده یول ایتوردڭ
ماتم زده‌سـن سـیه لباسڭ — کیمدن اوله نیشه‌در بو یاسڭ
دردو المم دڭیزی داشدی — سیلاب بلا باشمدن آشدی
تیر فلکه نشانـه اولدم — طاحونهٔ چرخه دانه اولدم
ماتمکده در بو گیجه عالم — من بختی قرا بر اهل ماتم
نـه صبر قالوبدرر نـه آرام — بیلمن که نولور مڭا سر انجام
اولمش بو گیجه تمام کوکب — آزارم ایچون فلکده عقرب
صبح آینه‌سینی ژنك توتمش — فیض سحری فلك اونوتمش
ای صبح سنڭ نه اولدی حالڭ — دم اورمغا قالمامش مجالڭ
کوڭلڭ خوش ایسه تبسم ایله — مهرڭ وار ایسه ترحم ایله

فریادمه همدم ایت خروسی   آوازمه قوش صدای کوسی

مرغ سحری گتور زبانه   گوستر دم صبحدن نشانه

چوخ آغلادی ایتدی ناله وزار   درد دل زارین ایتدی تکرار

گوردی مددینه صبح یتمز   شب درد دلینه چاره ایتمز

یوز توتدی آکا که فیض‌عامی   چکمش بو مداره صبح وشامی

رازدل زارین ایتدی آغاز   کای واقف حال و عارف راز

بوخدر غم و دردمه نهایت   غمدن کیمه ایلیم شکایت

غم بیحد ومن بسی ضعیفم   من بویله غمه قچان حریفم

یاویر مکا محتمده طاقت   یاطاقم اولـدیغنجه محنت

گرجامهٔ صبرم ایلم چاك   حکمكٔ یولی گورینور خطرناك

ور گوکلمه ویرسم إسمالت   طاقتجه دگل غم و ملالت

ناموسدن ایلسم جدالق   مجنونله قیلسم آشنالق

قورخوم‌بو که عصمت اوله‌پامال   فرمانه موافق اولمیا حال

قیلسم بو هواده حفظ ناموس   معمورهٔ و صلم اوله محروس

قورخوم بو که دود آه مجنون   احوالمی ایلیه دگـر گون

صادقلركٔ آهی معتبر در   آندن حذر ایتمامك خطردر

اول اویله بو بویله نیلیم وای   بیلمن من عاجزه ندر رای

یارب متحیرم من زار   محنتلره اولمشم گرفتار

سر منزل امنه راه بیلمن   سندن اوزگه پناه بیلمن

گور بادهٔ غفلتیله مدهوش   قیل پردهٔ لطفکی خطاپوش

دیرلر که ستم رسیده مجنون   اولمش من مبتلایه مفتون

من بی سـرو پا آکانه‌لایق   که حسنمه اوله کیمسه عاشق

من ذرهٔ خارو خاکسارم   کرد رهو خاك رهگذارم

روحم که بدنده‌در سنکدر   هرنشئه که‌منده‌در سنکدر

گنجینهٔ حسنکه امینم   سنسن سببم که نازنینم

یارب مدد ایت که بو امانت   محفوظ اوله تادم قیامت

تاقربه توجه ایتدیکم چاغ   آلنم آچیق اوله‌و یوزم آغ

بو غزل لیلی دیلیندندر

یارب کمال بارگه کبریا حقی
یمنی فروغ نور رخ مصطفی حقی

قیل غرقه بحر عشقه وجودم سفینه سن
فرمان‌خضره موسی ایدن إقتدا حقی

صبح وصاله ایله بدل شام هجرمی
صبحكٔ دمنده‌کی نفس دلگشا حقی

دردو بلامی راه محبتده قیلمه‌کم
راه محبتکده‌کی درد و بلا حقی

أهل ضلالتم مکا گوستر هدایتكٔ
إهدای راه راست قیلان رهنما حقی

اندوه‌ودرده گوکلمی صاحب تحمل ایت
درده تحمل ایلین اهل رضا حقی

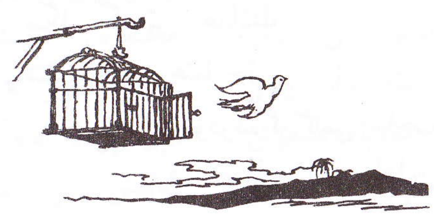
إخلاصم ایت‌دعایه فضولی کیمی درست
درگاهده إجابته لایق دعا حقی

تمامی سخن

عجزیلـه دعا قیلوردی اول ماه
إظهار نیـاز ایدوب که ناگاه
چکدی جـرس الـرحیله آواز
رسم حدی ایتدی ساربان ساز

کوچ اولـدی آچلدی بارگه‌لـر
بختی لره مهـد چکدی مه‌لر

بر محمله گیردی لیلی زار
کوه غمن ایتدی ناقه‌یه بار
افغـانی ایدوب جرس سسین پسـت
عشقی میی ایتدی ناقه‌یی مست

بو لیلی‌نڭ ناقه‌یه عرض رازیدر
و زبان حال ایله اظهار نیازیدر

چون ناقه‌ده گوردی نشئهٔ حال — قیلدی آگا هم بیان احوال
کای غالیه موی و عنبرین بوی — گل‌چهره‌وخار خارخوشخوی
ای باشی آچیق ایاغی یالین — بولمش نیجه گز حرم وصالن
سودا زده نیشه‌در دماغك — کو کسگده‌نه‌در بو اسگی داغك
کیمدن سگا یتدی ظلم بیداد — هر لحظه ندر فغان و فریاد
عشاق طریقیدر طریقك — گر عاشق ایسن منم رفیقك
نالان غم عشق یاردنسن — سن دخی بزم قطاردنسن

من کیمی یوخ ألده اختیارك   بر اوز که النده‌در مهارك
چوخ دوشدی سنکله إتفاقم   رحم ایله مکا گور اشتیاقم
لطف ایله بنای کار خیرایت   مجنونم اولان دیاره سیر ایت
بو شیفته‌یی یتور اول آیه   بو دردی یتشدر اول دوایه
ناگاه گیدردی اولدی بیهوش   مطلق اوزین ایلدی فراموش
بیهوشلغنده دوشدی اول نور   همراهی اولان گروهدن دور
اول نوع ایدی ظلمت شب تار   کیم اولمدی ساربان خبردار
چون گلدی اوزینه اول پری‌وش   اولدی بو قضیه‌دن مشوش
گوز آچدی اوزینی گوردی ایتمش   همراهی براقمش آنی گیتمش
درد اوزره مضاعف اولدی دردی   تپرتدی عنان رهنوردی
چوخ جهدله ایلدی تك وپو   چوخ یول آرایوب گزردی هرسو
نه راه نه راهبر بولندی   نه قافله‌دن اثر بولندی
تنها یورر اولدی اول سمنبر   ظلمتده مثال ماه انور
چون سیر فلکدء لیلی ماه   شب قافله‌یی ایتوردی ناگاه
لیلی صقنده گون چیخوب فرد   جمازه‌یه چکدی محمل زرد
دوشدی گذر اول سمن عذاره   مجنون حزین اولان دیاره
هریان نگران گزردی اول ماه   بر شخص حزین گوروندی ناگاه
صورماغه علامهٔ منازل   اول شخص حزینه اولدی مائل
لطفیله تکلم ایتدی آغاز   کیمسن دیوبن یتوردی آواز
باش قالدیروب اول اسیر محزون   دوندردی جواب آکا که مجنون
لیلی دیدی ای اوزینه مغرور   حاشا دیه اژدها سوزین مور

حاشا دیه زاغ بلبلم من   یالاف اوره خار کیم گلم من
مجنون دیدی ای در یگانه   مجنونه بیلورمیسین نشانه
اول شیفته‌نك ندر نشانی   گورد کده ندن بیلورسن آنی
لیلی دیدی اول پری لقادر   رخسارله قدی دلربادر
سن شیفته‌سن اسیر ماتم   رخساری شکسته قامتی خم
سن خوارسن اول عزیز عالم   سن بی سرو پاسن اول معظم
مجنون دیدی اهل عشق اولور خوار   حسن اهلنه در صفا سزاوار
لیلی دیدی ای بهانه پرداز   قید دل زارمه فسون ساز
پیکر توتالم توکلدی غمدن   یاقامتك اولدی خم ستمدن
مجنونی دیدیلر اهل ادراك   اشعاری لطیف ولهجه‌سی پاك
سنده قانی اول ادای دلسوز   اشعارو حکایت دل افروز
مجنون دیدی اهل حال اولور لال   بسدر نم اشك شاهد حال
ترتیب عبارت و فصاحت   عشق اهلینه در دلیل راحت
راحتدن اولان منم کیمی دور   گر صامت اوله د گلمی معذور
لیلی دیدی چون سکا شکم وار   مجنون ایسن ایله حالك اظهار
لیلی‌یی سورسك ایله بنیاد   بر شعرو کچن زمانك ایت یاد

بو مجنونك ليلی‌يه اظهار حال زار ايتديگيدر

مجنون حزين ايشتدی سوگند — گوردی آنی شعره آرزومند

تفصيل غمينه ويردی اجمال — قيلدی آگاعرض صورت حال

کای سبزهٔ دردمه ويرن آب — سر رشتهٔ تابدن آچان تاب

صورمه نيجه کچدی روز گارك — عشق ايچره نه‌اولدی حال زارك

دلدار غمينی سوليم آه — يابند وطن جفای بدخواه

چکدم نيجه گون جفای مکتب — هر روز مشقت ايله تا شب

آخر که چوخ اولدی طعن اغيار — آيرالدی من شکسته‌دن يار

فاش اولدی چو عالمه فسانم — تدبيرمه دوشدی آتام آنم

که دغدغهٔ طبيب گوردم — که سعی‌ايله کعبه‌يه يوگوردم

آچيلمدی هيچ بابدن باب — تدبيرمه عاجز اولدی احباب

گه نوفله ايلدم تضرع — فيضنده بولنمدی توقع

گه ابن سلامه يار اولوب يار — ويردی من مبتلايه آزار

گه زيد پيامنه اينداندم — هر وعد که‌ويردی‌دوغرو صاندم

اميدله‌عمرم اولدی ضايع — حالم تبه ايتدی ضعف طالع

القصه وجودم اولدی برباد — بر لحظه فلکدن اولمدم شاد

کوکلينه قيلوب فراق تأثير — برطرفه غزل هم ايتدی تقرير

غزل

آه کيم بردم فلك رايمجه دوران ايتمدی
وصل درمانيله دفع درد هجران ايتمدی

ياردن ميك درد دل چکدم بو هم بردرد کيم
بيلدی ميك درد دلم بر درده درمان ايتمدی

وادی غربتده جان ويردم منی اول شاه حسن
برگيجه خوان وصالی اوزره مهمان ايتمدی

دوستلر چاك گريبانم گوروب عيب ايلمك
کاول گلی کيم گورديکم چاك گريبان ايتمدی

فقر ملکين توت گراسترسك کمال سلطنت
کيم بو ملکك فتحنی فغفور و خاقان ايتمدی

تیغ بیدادیله هـردم قانمی تـو کمك نـدر
ای فلك هر کیم دم اوردی عشقدن قان ایتمدی

عهد و پیمان ایتدی یارم کیم سکا یارم ولی
یارلق وقتی وفای عهد و پیمان ایتمدی

عقـل میـدانتی زنـدان بـلا بیلمز هنوز
کیمکه بر مدت جنون ملکینی سیران ایتمدی

سر عشقن ایتمدی آنجق فضولی آشکار
بو مبارك ایشی هر کیم ایتدی پنهان ایتمدی

بو لیلینك مجنوندن خبردار اولدیغیدر
و متاع وصلنه نقد جانله خریدار اولدیغیدر

چون بیلدی کیم اولدیغنی لیلی — رخسارنه آخدی اشك سیلی
گریان دیدی ای گوزم چراغی — وحشـیلره ایـل منمله یاغی
سن من دیدیگم حبیب ایمش سن — درد دلمه طبیب ایمش سن
سنسن دونو گون دلمده ذکرم — گوکلمده اولان خیال وفکرم
گـر تانیـه بیلمـدم روادر — مستم من و مست ایشی خطادر
کیمسه که اوزندن اوله غافل — بر اوز گه‌یی بیلمگه نه قابل
اولدمکه دماغه یتدی بویك — گوز گوردی شعاع ماه رویك

جان بی‌خبر اولدی عقل شیدا   تن قیلدی میلك اضطراب پیدا
دریای تحیره اولوب غرق   اغیاردن ایتمدم سنی فرق
معذور توت ای صنم بوحالم   طعن ایلمه ویرمه انفعالم
سنسز من ایدم شکسته خاطر   یوز شکر سگا یتشدم آخر
گلزار امیدم اولدی سیراب   یارب بو خیالدر می یا خواب
عیش وطربم چراغی یاندی   بختم یوخودان مگر اویاندی
ای دل که ایدردك آه وناله   دائم نگران اولوب وصاله
هادولت وصل وذوق دیدار   بالله دخی ایتمه ناله و زار
ای دیده‌تو کوب‌سرشك گلگون   هردم دیر ایدك که قانی مجنون
منظورك اولوبدر اول سمنبر   قیل مقدمنه نثار گوهر
ای جانکه چکردك انتظاری   گورمك دیلیوب همیشه یاری
یتدك آگا گل چیق ایمدی تندن   گیت یاره کس اختلاطی مندن
دردینی دیر کن اول پری‌زاد   سوزیله بوشعری ایتدی بنیاد

بو غزل لیلی دلندندر

آچمدی گوکلم فلك تاباغریمی قان‌ایتمدی
قیلمدی خرم منی تا زار وگریان ایتمدی

قیلداداان بیدادله یوزپاره پرخون گوکلمی
بوچمنده گل کیمی برلحظه خندان ایتمدی

شکر کیم‌ویردی فلك کام‌منی نومید ایدوب
شیوهٔ مهر و محبتدن پشیمان ایتمدی

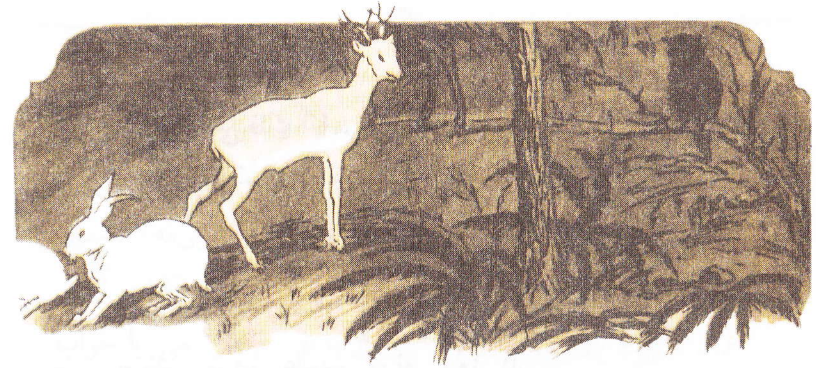
دردیوخدر کیمسه‌ده یوخسا طبیب فیض عشق
کیمده گوردی درد کیم‌اول‌درده درمان‌ایتمدی

صبر یوخدر مردم عالمده ورنه روزگار
قانغی مشکلدر که تدریجیله آسان ایتمدی

توتدی سیلاب دوچشمیم یریوزون اما خوشا
کیم بناسن صبرمین اول سیل ویران ایتمدی

عشق سوداسنده سودایتدم متاع وصلدن
ای فضولی جان ویرن جانانه نقصان ایتمدی

بو مجنون حیرانك نهایت حیرتیدر
و لیلیدن استغنا ایله غفلتیدر

مجنون دیدی ای مکا آچن راز — لطفیله قیلن منی سر افراز
کیم سن مکا ظاهر ایله آدك — بو بادیه‌ده ندر مرادك
جان تازه‌لنور فصاحتکدن — بو لهجهٔ پر ملاحتکدن
خلقی خوش ولفظی جان‌فزاسن — بویله گوریئور که آشناسن
بالله نه دیاردان گلورسن — نه راهگذاردن گلورسن
گرلاله ایسك نه داغدنسن — ورسوسن ایسك نه‌باغدنسن
شیرین شیرین تکلمك وار — حال دلمه ترحمك وار

بیگانه‌دن اوممزك بو حالی — برالفتدن دگل بو خالی
بیهوده دگل بوگوگلم آلمق — گلمك باشم اوزره سایه صالمق
عقل اولسه ایدی منمله همراه — احوالکدن اولوردم آگاه
غم گوگلمی ایتمسیدی بی‌تاب — گوز پرده‌سی اولمییدی خوناب
غفلت خللندن آیریلوردم — البته کیم اولدیغك بیلوردم
چون منده یوخ احتمال ادراك — سن سویله اوزك که کیمسن ای پاك

بو غزل مجنون دلندندر

اویله سرمستم که ادراك ایتمزم دنیا ندر
من کیمم ساقی اولان کیمدر می و صهبا ندر

گرچه جاناندن دل شیدا ایچون کام ایسترم
صورسه جانان بلمزم کام دل شیدا ندر

وصلدن چون عاشقی مستغنی ایلر بر وصال
عاشقه معشوقدن هردم بو استغنا ندر

حکمت دنیا وما فیها بیلن عارف دگل
عارف اولدر بیلمیه دنیا وما فیها ندر

آه فریادك فضولی اینجدوبدر عالمی
گر بلای عشقله خشنود ایسك غوغا ندر

جواب لیلی

لیلی دیدی ای قرینهٔ روح — کام دل مبتلای مجروح
مژده که زمانه ویردی کامك — دولـدی‌می عشرتیله جامك
مژده که میسر اولدی مقصود — سودا ایله آخر ایلدك سود
مژده که مرادك اولدی حاصل — مقصوده‌سنی حق ایتدی واصل
لیلی منم آرزوی جانـك — کام دل زار نـاتوانـك
مشتاق جمال ایـدك همیشه — محتاج وصال ایدك همیشـه
حالا که میسر اولدی دیدار — تقصیر تعلل ایتمه زنهار
گور دولت وصلمی غنیمت — گل یانمه فوت ایتمه فرصت

دل نـذر وصـال قامتگدر — ور جانم ایسـه امانتگدر
چون دوشدی مجالك ایتمه اهمال — گل نذر گی توت امانتك آل
گر خسته ایسك منم طبیبك — ور عاشق ایسك منم حبیبك
گل بزم وصاله محرم اولغل — بر لحظه منمله همدم اولغل
ویر نرگسه لاله ایله رونق — ریحان تـر ایله زیب زنبق
فیروزه‌یی ایت قـرین یاقوت — قیل طوطیه قند نابدن قوت
پیوند گل ایله ارغوانی — خضره یتور آب زندگانی
ور عاشـق مبتلا دگلسـن — مجروح غم و بلا دگلسن
تقلیدله گوسـتروب علامت — قیلمه اوزگی منی ملامت
برعقل وفراسـت ایله پیدا — آنجق بزی ایتمه خلقه رسوا
ای گل بو مگا دگلمیدر تنگ — کیم اولمیه‌سین منمله همرنگ
من عرض ایدم آفتاب رخسار — سن قیلمیه‌سین حرارت اظهار
من جام توتام دییم که گل آل — سن دورمیاسن آیاغه فی‌الحال
چوخ تجربه قیلمشم اولور آز — معشوقنه عاشـق ایلمك ناز
اظهار جمالین ایلمك گل — بلبل گوروب ایلمك تغافل
تقریبله اول بت دلارا — بر طرفه غزل هم ایتدی انشا

بو غزل لیلی دلندندر

ای قیلان شیدا منی مندن بو استغنا ندر
نیشه صورمزسنکه احوال دل شیدا ندر

گرمگا خلق ایچره پروا قیلمدك معذورسن
بویله تنهالقده قیلمزسن مگا پروا ندر

سهلدر گر بیلمیوب حالم ترحم قیلماماق
حالمی بیلمك ترحم قیلماماق عمدا ندر

گل تماسنده دیرلر بلبلك غوغالرین
چون گلی گوردکده قیلمز میل بو غوغا ندر

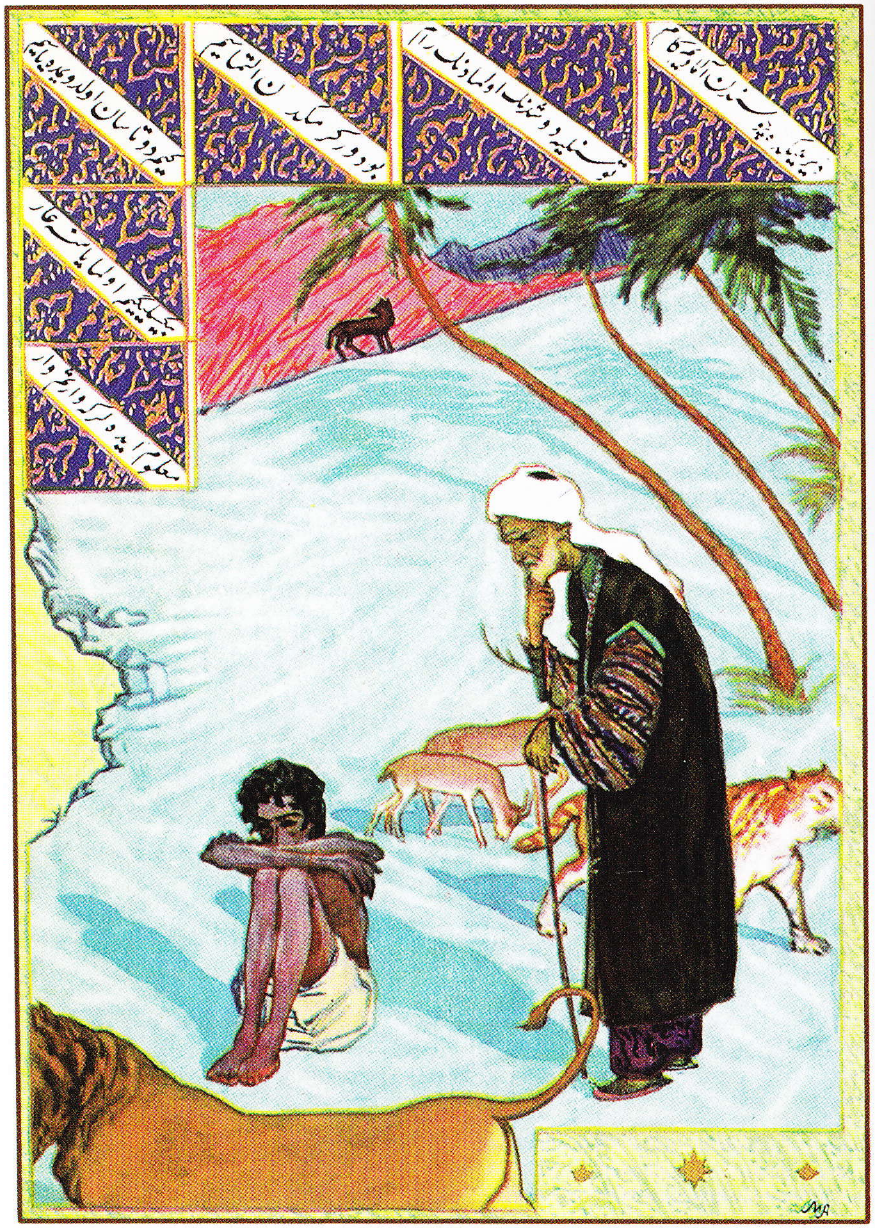
اول پری مطلق من رسوایه قیلمز التفات
ای فضولی بیلمزم جرم من رسوا ندر

بو لیلی‌یه مجنونك استغناسیدر
و اثبات صفای املاسیدر

مجنون دیدی ای بت پریوش — خاشاك ضعیفه اورمه آتش
یاندیرماغما یتر خیالك — یوخدر مگا طاقت وصالك
زنهار گتورمه ای سمنبر — آیینهٔ عارضك برابر
بر ذره‌یه کیم وجود یوخدر — آیینه‌دن آگا سود یوخدر
اول گونکه گوزمده وار ایدی نور — گوزدن یوزینی قاچوردك ای حور
حالا که نظاره‌ك اولدی مشکل — دورمق نه ایچون مگا مقابل
عشق ایتدی بنای وصلی محکم — معنیده منی سنگله همدم

رفع اولدی بو اعتبار صورت
حاشا که اولم شکار صورت

لـذت رخ یار دلستاندان
جاندر بولان ای دریغ جاندان

جانم گیده‌لی بسی زماندر
جسممده کی ایمدی اوز گه جاندر

سن‌سـن حالا تمدم جانم
گوزده نورم جگرده قانم

مندنبری ایلدك منی سـن
عرضه کیمه ایلیم سنی من

منده اولان آشکار سن‌سن
من خودیوخم اولکه وارسن‌سن

دائم سـگامنـده‌در تجـلی
من غیردن اولمشم تسـلی

گرمن من ایسم نه‌سن‌سن ای یار
ورسن سن ایسن نه‌یم من‌زار

چون من اولوبم سنکله مملو
وحدت روشنده خوش دگل‌بو

کیم طشره‌ده استیم نشانك
بو اوزگه مکان بیلم مکانك

اول بو ایشی ایدنده بنیاد
من طفل ایدم وزمانه استاد

ایتمشـدی سـگا منی مقید
گویا اوخودردی درس ابجد

حالا قیلوبم کمال حاصـل
ابجد سبقن اوخورمی کامل

چون‌یتدی کماله سرخط عشق
سرخط گوروب آنجق ایلرم مشق

رسوالغه چون من ایتمشم آد
من هم بو سلوکی ایتمه بنیاد

توت پردهٔ عصمت ایچره آرام
رسوای منم سن اول نکونام

مجنون مگا دیرلر اهل عالم
آنجق مگادر جنون مسلم

سـن اولما فسـانهٔ خـلایق
مجنون ایشی لیلی‌یه نه لایق

مجنون منم ای وفالو دلدار
دیوانه‌لیـگـه منم سـزاوار

سـن ایلمه حالگی دگرگون
لیلی نه روا که اوله مجنون

غمخوارسن ای بت پری رو
غمخوارلغك همین یتر بو

کیم پرده نشین اولوب همیشه / دائم قیله‌سن حجاب پیشه
گون کیمی چیقوب مدام سیره / گوسترمیه‌سن جمال غیره
کیم سنده نه اولسه رسم عادت / اطـوارمه‌در منیم شـهادت
مـن عشق گذر گهنده خاکم / ایل جمله بیلور منی که پاکم
رحم ایت مکا ای بت وفادار / طعن اهلنك آغزن آچمه زنهار
چون من‌ره رسم عشق توتدوم / ناموس طریقن اونـوتدوم
سن عقل اتگینی قویما الدن / ناموسـکی صاقله هر خللدن
تقریبله اول غریب و مهجور / بونادره شعری ایتدی مذکور

بو غزل مجنون دلندندر

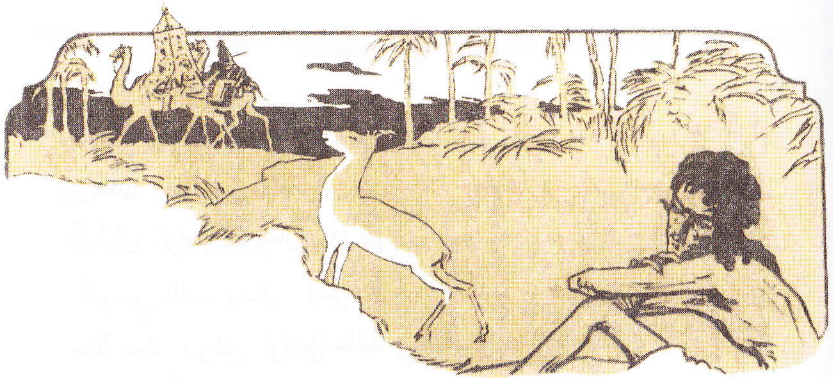
خیالیله تسلیدر کوکل میل وصال ایتمز
کوکلدن طشره بریار اولدیغین عاشق خیال ایتمز
حقیقی عشق چون مستوجب نقصان دگل مطلق
اوزین اهل حقیقت واله حسن و جمال ایتمز
کمال عشقه طالب محترزدر حسن صورتدن
که قید حسن صورت عاشقی صاحب کمال ایتمز
دلیل جهلدر عشق اهلنه صورت پرست اولمق
که عاقل افتراقی ممکن ایله اتصال ایتمز
گوکلده دوست تمکین بواسه اولماز گوزده جولانی
محبت ثابت اولسه اوز یرندن انتقال ایتمز

سواد ماسوادن لوح دل خالی گرگ دائم
موحد صفحهٔ ادراکه نقش خط وخال ایتمز

ارادت ضایع ایتمز اهل معنی صورتاً هرگز
حقیقت جوهرن وجد مجازه پایمال ایتمز

مقید اولمز اهل صورتك رنگینه حال اهلی
فضولی کیم مقیددر مگر ادراك حال ایتمز

بولیلی‌دن مجنون اطوارنه تحسیندیر
وحسن اعتقادنه حسن یقیندر

لیلی دیدی ای وجود کامل　　قرب حقه عصمت ایله قابل
معراج کمالکی سینااردم　　کیفیت حالکی سینااردم
اولدوم نجه اولدیغیکدان آگاه　　خوش مرتبه‌در بو بارك‌الله
احسنت که ذات پاك ایمش‌سن　　پاکیزه وجود خاك ایمش سن
انصاف همین اوله قناعت　　تسکین هوایه استطاعت
عشقکده ریا گمان ایدردم　　اطواریکی امتحان ایدردم
المنة لله اولدی معلوم　　وصل اولدیغی مشربکده مذموم

غمناك ایدم ایلدك منی شاد		بو قید تعلقدن آزاد
برغافل خود پرست ایدم من		جهلیله مدام مست ایدم من
آرایش زلف و خال ایدردم		پیوسته مونی خیال ایدردم
کیم سن طلب وصال ایدرسن		نظارهٔ زلف و خال ایدرسن
حالا مکا روشن اولدی حالك		معراج حقیقت کمالك
من بسلدیکم بو زلف وخالی		چشم سیه و عذار آلی
اوز جانم ایچون دکل شب وروز		نذر نظر کدر ای دل افروز
تا ایلیه سن دمی نظاره		تسکین ویره سن دل فکاره
هم سن اوله سن مراده واصل		هم اوله مکا ثواب حاصل
یوخدر چو نظاره میلی سنده		نیلر بو جمال خوب منده
تن درجنه در در روانم		کنج بدنمده نقد جانم
دیردم اوله صرف رهگذارك		کورد کده قیلم روان نثارك
توفیق وصالك ایدم ادراك		اندیشهٔ هجردن اولام پاك
حالا که میسر اولمادی کام		اولمق نه روا آراده بد نام
نسخ خط اعتبار قیلدم		راه عدم اختیار قیلدم
تا نیجه ویره غبار صورت		آیینهٔ ذاتمه کدورت
وقت اولدی که روشن اوله مرآت		مستغنی اوله صفاتدن ذات
خوناب غمیله دولدی کوکلم		غنچه صفتی توتلدی کوکلم
فرض اولدیکه طی قیلم بساطم		قطع ایدم اوزمدن اختلاطم
ستر تن ایدم عدم حجابن		رخساره چکم فنا نقابن
تا حسن رخم که استمز یار		اولمایه نصیب چشم اغیار

زیراکه نصیب حسن قابل		اولدر آکا عاشق اوله مائل
حسنمده چو یوخ قبول عاشق		نقصان ایله اولماغم نه لایق
بو حاله مناسب اول پری زاد		فی الحال بو شعری ایتدی بنیاد

بو غزل لیلی دلندندر

نه دلبر کیم دمادم عاشقه عرض جمال ایتمز
قالور ناقص بولوب فیض نظر کسب کمال ایتمز

دکل جذب ایتمین عشاقی معشوق اولماغا قابل
نه حاصل حسن صورتدن که جذب اهل حال ایتمز

کرك رخسارهٔ معشوق مخفی غیر عارفدن
که عارف اولمین ادراك صنع ذوالجلال ایتمز

هوای وصلدر کیم خوبلر وصلینه طالبدر
وکرنه عشق کامل فرق هجران ووصال ایتمز

اولن نقد حیاتن عاشقك معشوقه صرف ایلر
بوظلمی آه اکر معشوقنه عاشق حلال ایتمز

مجاز اهلینه خوبلر جلوهٔ ناز ایلسونلر کیم
اوزین اهل حقیقت مبتلای خط وخال ایتمز

فضولی عالم صورتده سر کردان کزر زاهد
زهی غافل بوسودانك سرانجامك خیال ایتمز

تمامی سخن

ختم ایلمدن سوزنی اول ماه   بر ناقه نشین گوروندی ناگاه
ناقه ایله بر نفر سبك خیز   گوردیکه گلور نسیم تك تیز
بیلدی بت گلرخ سمن بوی   کیم‌اوزی‌ایچوندر اول‌تك‌وبوی
بیلدیکه رقیب بد گماندر   أندوه دل وبلای جاندر
اول ماهوش اولدوغنده غائب   اولمش آکا سرعتیله طالب
گلزاره هنوز یتمدن خار   گل قیلدی وداع صحن گلزار
اول حالنه واقف اولمدن غیر   تیرتدی جمازهٔ سبك سیر
جوینده گوروب اول آفتابی   ترك ایتدی شتاب واضطرابی
توفیق مراده اولدی خوشدل   دوندی نه قیلدی عزم منزل
شهبازی یتوردی آشیانه   تاپشوردی نهالی باغبانه
مجنون نه‌قالدی زار ومهجور   هم صحبتی مار وهمدمی مور
نه‌دورماغا طاقت وقراری   نه گزمکه الده إختیاری

بو مجنونك معراج فضائلیدر
وبیان مرتبهٔ حسن خصائلیدر

شاهنشه ملك محنت ودرد   یعنی مجنون درد پرورد
بر پاك ایدی کیم بوعرصهٔ خاك   آنك کیمی گورممشدی بر پاك
معمورهٔ قرب حق مقامی   ارواحه فریضه احترامی
چون نفرت شر نسل آدم   قیلدی آکا وحشتی مسلم
هر وحشی دونده برفرشته   یار اولدی اول آدمی سرشته
ظاهرده رفیقی وحشله طیر   باطنده ملائکیله همسیر
قیلمشدی کمال اعتدالی   کثرت المندن آنی خالی

چکمزدی جهانده اول جهان گرد — اندیشهٔ گرم و غصهٔ سرد
بیلمشدی جهانك اعتبارین — یوخ یرینه صاتمیشدی وارین
اولمشدی وجود پاکی برنور — آلایش اکل وشربدن دور
تحصیل قیلوب صفای سیرت — گورمشدی مجازدن حقیقت
اعیانه یوخیدی اعتمادی — نقاش ایدی نقشدن مرادی
موزون ایدی طبع نکته دانی — هرنکته‌ده واقف معانی
آوازی ایدی بسی ملایم — اسلوبی درست اصولی قائم
تحریر ایله هر چکنده آواز — قوشلاره توتاردی راه پرواز
گاهی غزل و گهی قصیده — انشا قیلوب اول ستم رسیده
سوزیله اوخوردی گاه و بیگاه — برنچه عزیز آنکله همراه
یازارلر ایدی تمام شعرین — اوخورلر ایدی مدام شعرین
عالملره اول غریب و مهجور — اکثر بوسببدن اولدی مشهور
آوازی و ذهنی و جمالی — قیلمشدی مقید اهل حالی
کیم اولسه بو اوج کماله قابل — دیمك اولور آکاذات کامل
پیوسته قیلوب کمالن اظهار — بوبیتلری قیلوردی تکرار

بوغزل مجنون دلندندر

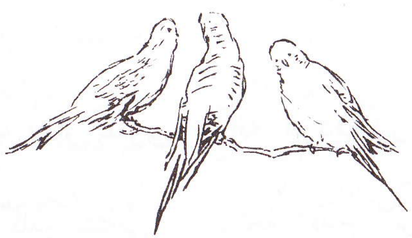
بز جهان معمورەسن معنیده ویران بلمشوز
عافیت گنجن بو ویران‌ایچره پنهان بلمشوز

گراوزین دانا بیلور تقلید ایله صورت پرست
عالم تحقیقده بز آنی نادان بلمشوز

بیخبرلر شربت راحت بیلورلر باده‌یی
بزحکیم وقتز آنی تو کمشوز قان بلمشوز

بلمشوز کیم ملك عالم کیمسه‌یه‌قیلمزوفا
اول زماندنکیم آنی ملك‌سلیمان بلمشوز

آیروبلمش‌سن فضولی مسجدی میخانه‌دن
سهو ایمش اولکیم‌سنی بزاهل عرفان بلمشوز

لیلینك بهار عمری خزانه ایردیگیدر

ساقی گوزه گلدی نشئهٔ می — برنجه قدح یریت پیاپی
عزم طرب ایتدك اهتمام ایت — ذوقن طرب اهلنك تمام ایت
بزم اهلنه جام لاله گون توت — امامکا جمله‌دن فزون توت
زیرا که هنوز نیم مستم — غم سلسله سینه پای بستم
خوشدور طرب اهلنك بو بزمی — داغلمغه اولمسیدی عزمی
تاریخ نویس حال ایام — بو قصه‌یه بویله ویردی اتمام
کیم وصلدن اولمیوب تسلّی — مجنوندن اولنده دور لیلی
کسمشدی تعلقی جهاندان — قطع نظر ایلمشدی جاندان

برفصل که دست غارت‌دی — گلزار بساطن ایلدی طی
ماتمکده اولدی عرصهٔ باغ — ماتمده سرود نالهٔ زاغ
لیلی کیمی اولدی لاله مستور — مجنون کیمی شاخ ارغوان عور
رنج یرقاندن اولدی اشجار — لرزان وضعیف وزرد رخسار
سوندی گل ولاله‌نك چراغی — صرصریلی ظلمت ایتدی باغی
گل بیم تعرض هوادن — لاله ستم دم صبادن
رختینی یاشوردی باغلرده — لعلینی ایتوردی داغلرده
برمار مثالی اولدی هر نهر — هر لرزده صو مثابه زهر
گوگدن یره ایندیکنده باران — هر قطره اولوب مثال پیکان
گویا که یتوردی باغه بیداد — کیم شعبدهٔ تحرك باد
برسحر ایله آبی آهن ایتدی — آندن تن باغه جوشن ایتدی
برگون بو هواده لیلی زار — غم دفعنه ایتدی میل گلزار
گوردی گل ولاله‌دن اثر یوخ — انواع شجرده برگ وبر یوخ
صحن چمنك صفاسی گیتمش — نقصان صفا کماله یتمش
نه‌سبزه تننده تاب قالمش — نه‌برگ یوزنده آب قالمش
ماتمکده گوردی بوستانی — رقت اودینه توتشدی جانی
سوز جگریله یانه یانه — شرح ایتدی غمینی بوستانه
کای باغ نه‌در بو آه سردك — من خسته‌یه ظاهر ایله دردك
من داخلی سنك کیمی نزارم — بر گلدن ایراغ زردو زارم

نه دولت قربنه قبولم   نه روضهٔ کوینه وصولم
سن گرچه خزانه‌سن گرفتار   البته بهاره یتمگك وار
امید وصال منده یوخدر   سندن غم وغصه منده چوخدر
آرتوردی غم آغلادقجا دردین   گریان گوگه‌توتدی روی زردین

بو لیلی‌نك آناسنه وصیت ایتدیگیدر و دوست یادیله دنیادن گیتدیگیدر

معبودنه عرض قیلدی رازن   بیلدردی کوگلده‌کی نیازن
کای حاکم عرصهٔ قیامت   سلطان سریر استدامت
نومیدلك آتشینه یاندم   بالله بو وجوددن اوصاندم
چون دوست یانده ناقبولم   بالله بو حیاتدن ملولم
من شمع شب فراق یارم   سوزان و سیاه روزگارم
یاندردی منی جفای عالم   دگلمنمزم اولمینجه بر دم
دیردمکه وجودم اوله باقی   شاید دوشه وصل اتفاقی

برتو برجنده آفتابم   بلدمکه وجود ایمش حجابم
یارب منی ایت فنایه ملحق   کیم راه فنا ایمش ره حق
پاك ایدی دعاسی ایتدی تأثیر   فی الحال مزاجی اولدی تغییر
تأثیر هوای نا مناسب   تر کینه قیلدی ضعف غالب
گلد کجه زیاده اولدی دردی   تب لرزه فراغتن گیدردی
محواولدی‌تب‌ایچره‌اول‌پری‌وش   بر شمع کیمی که گوره آتش
اکسلدی عرقده حسن تابی   بر گل کیمی کیم گیده گلابی
ضعف تنی اولمقامه یتدی   کیم بستر ایچنده جسمی ایتدی
بسترده طلب قیلن نشانن   گورمزدی وجود ناتوانن
رفع اولدی نشانه سلامت   موتینه گورندی میك علامت
عزم ایلدی اولماغا مسافر   رحلت اثری چواولدی ظاهر
رفع ایتدی حجاب احترازین   فاش ایتدی آنایا گیزلو رازین
کای درد دلم دواسی آنا   شمع املم ضیاسی آنا
غم گزلمك ایله جانه یتدم   تا ممکن ایدی تحمل ایتدم
حالا که مقرر اولدی گیتمك   فرض اولدی‌بوسری‌ظاهر ایتمك
اولسون سکا ای ضعیفه روشن   کیم تیغ هوا هلاکی‌یم من
جسممده یوخ اوزگه‌درد تابی   الا غم عشق اضطرابی
من عاشق زار و بینوایم   بر ماه لقایه مبتلایم
سوداسی ایله یوخ اولدی وارم   کچدی هوسیله روزگارم
چوخ آرزو ایلدم جمالن   بر دم گوره بیلمدم وصالن
حالا گیدرم گوگلده سوزی   الدن نه گلور بوایدی روزی

آنجق دگلم من پریشان   اول یار غمنده زار و گریان
اول هم من زاره مبتلادر   سر گشتهٔ وادی بلادر
مندنسر آنك جنونی افزون   قیس‌ایکن اولوبدر آدی مجنون
دائم کچورر غممده ایام   بر گون آکا‌حاصل‌اولمایوب کام
رسوای زمانه اولدی مندن   آفاقه فسانه اولدی مندن
بیهوده دگل فغان وآهی   یاقمزمی منی آنك گناهی
من کیم گیدرم بوخاکداندان   دردم بو که شرمسارم آندان
ای مونس روزگارم آنا   غمخوارم و غمگسارم آنا
من دار بقایه عزم ایدنده   دنیایه وداع ایدوب گیدنده
من‌سز چکوب آهلر فغانلر   صحرالره دوشدیگك زمانلر
دوشسه یولك اول اولان دیاره   عرض غمم ایله اول فکاره
زنهار آکا اولندا واصل   خوش کیمسه‌در آندان اولماغافل
داماننی توت رضاسن ایسته   من مجرم ایچون دعاسن ایسته
عرض ایله که ای وفالو دلدار   جان ویردی یولکده لیلی زار
عشقکده یرینه یتدی لافی   دعواسنك اولمدی خلافی
سویله من زار مبتلادن   کای عشقده لاف ایدن وفادن
خلو تکه انسه محرم اولدم   آزاده وشاد وخرم اولدم
سن هم گله‌گور تعلل ایتمه   من منتظرم تغافل ایتمه
گر صادق ایسن بویولده‌هم‌سن   صبر ایلمه ایله ترك عالم
گل کام دل ایله اوله‌لم یار   بر پرده که یوخدر آنده اغیار
دائم اولالم برایوده همراز   کیم چیخمایادیشره‌آندان آواز

خوش منزل امنه بولمشم راه — بی‌طعنهٔ دوست وجور بدخواه

مندن سنی ایلمك خبردار — بسم‌الله اگر ارادتك وار

چون قیلدی وصیتنی آخر — عزم سفر ایتدی اول مسافر

یاد ایلدی یار مهربانن — وصل آرزوسیله ویردی جانن

کیمدر که جهانده فانی اولماز — دور فلکك امانی اولماز

دنیا یدی باشلو اژدهادر — اندیشهٔ الفتی خطادر

هرلطفنه در دفینه‌میك قهر — هرشهد نه‌در قرینه‌میك زهر

دوران اوزرینه‌در زمانه — البته گلن گیدر جهانه

ارباب زمانه‌یه ویروب پند — بوشعری‌نه خوش دیمش خردمند

غزل

بو عالم کیم گوکل قیدن چکرسن محنت و غمدر
فنا سرمنزلن سیرایله کیم بر خوشجه عالمدر

آکوب تنهالغی قبر ایچره نفرت قیلما اولمکدن
طریق انس توتکیم هر آووج توپراق بر آدمدر

دگل محکم جهان ملکنده هربنیاد کیم قیلسن
بقاملکنده توت منزل کیم اول بنیاد محکمدر

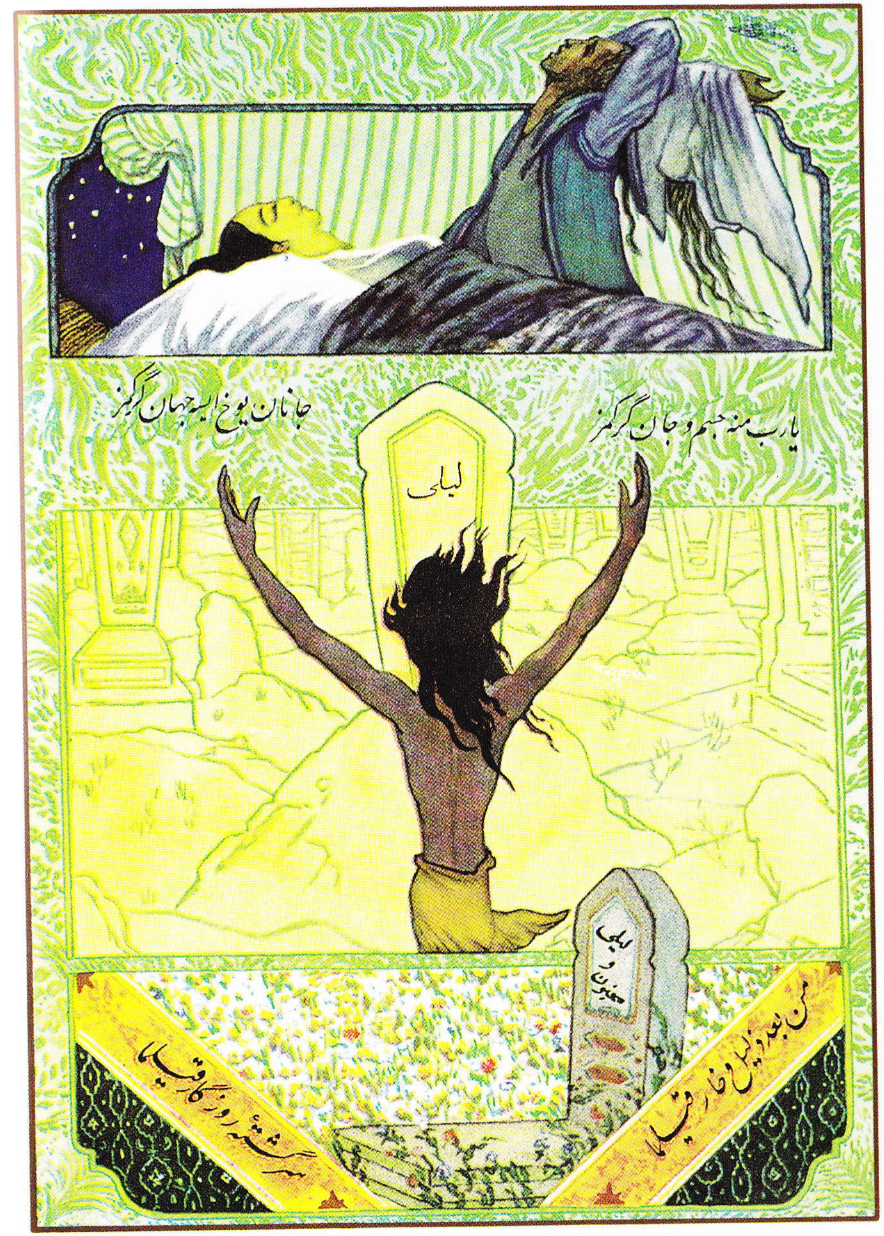
اجل آلایش خوف وخطردن قورترر نفسی
بو جوهر کیمیای نفسه براکسیر اعظمدر

كمال عشق انسان موت ایلندر راه حکمتده
بلی مجری قیلن حکمن مثالن نقش خاتمدر
بهار ، ایامی گیرسن لالەزاره خاك اجزاسن
محقر گورمه کیم هر ذره برجامیله برجمدر
اسیر نفسدر اهل جهان بیلمز فنا قدرن
فضولی ترك تجربدی سگا آنجق مسلمدر

تمامی سخن

لیلی گـل گلشن لطافت — چون گوردی خزان الیله آفت
بامال خزان اولوب بهاری — انجامه یتشدی روزگاری
بیچاره آناسی آچدی باشن — باشندان آشردی قانلو یاشن
کافورنی توکدی زعفرانه — سوز دل ایله گلوب فغانه
چوخ آغلادی ایتدی آه وناله — آغلر کیم اولورسه بویله حاله
القصه توتوب طریق ماتم — اول واقعەیه یشلدی عالم
تعظیمیله توتدیلر عزاسن — قبرن دوزوب اوردیلر بناسن
تن اولدی مقیم عرصهٔ خاك — روح اولدی قرین اوج افلاك
شوق اهلنه قرب حاصل اولدی — دریاسنه قطره واصل اولدی

مجنونڭ لیلی وفاتندن خبردار اولدوغیدر و دوست یادی ایله دنیادن گتدیگیدر

محنت چمننده گـل درنلر — عالمده یمان خبر ویرنلر

غم نسخه‌سن املینده تحریر — ویرمشلر آگا بو نوع تشهیر

کیم زید ستم رسیدهٔ زار — اول واقعه‌دن اولوب خبردار

فی الحال قیلوب عزیمت راه — مجنون حزینی ایتدی آگاه

کای شیفتهٔ شکسته طالع — افسوس که سعیڭ اولدی ضایع

ادبار طلسمڭ اولدی باطل — بو مشغله‌دن دخی نه حاصل

بازار پوزولدی یغ بساطڭ — بو سلسله‌دن کس ارتباطڭ

لیلی سڭا ویردی زندگانی — سن اول باقی اول اولدی فانی

سن صدقه‌سی اولدیغڭ پریوش — صدقه سڭا اولدی ای بلاکش

عزم ره جنت ایتدی اول حور — فردوس مقامن ایتدی معمور

مجنونکه خبردن اولدی آگاه — سوز جگریله چکدی بر آه

کیم غلغله‌سن هم اول زماندا — جانانی ایشتدی اول جهاندا

آز قالدیکه ناله‌سیله دلدار — اول خواب اجلدن اوله بیدار

بر لحظه بلند اولوب خروشی — دوشدی یره گیتدی عقل و هوشی

چون گلدی اوزینه قیلدی ناله — یاغدردی خزانی اوزره ژاله

طعنه سوزن ایتدی زیده بنیاد — کای ساقی بزم ظلم و بیداد

تدم سڭا قصد جانم ایتدڭ — قصد دل ناتوانم ایتدڭ

قیدڭ من زار ناتوانه — اوردڭ ستم آتشینی جانه

زهرایدی مگر بو ویردیگڭ جام — کیم مرگ پیامن ایتدی اعلام

بر مورچه‌یه نه‌در بو کینه — فولاده دویرمی* آبگینه

تأثیر ستمدن اجتناب ایت — باری بو گناهه بر ثواب ایت

ایلت منی یار اولان دیاره — شمع ایله منی مزار یاره

دوشدی یوله اولدی زیده همراه — بر حالیله کیم نعوذ بالله

چون گوردی مزار گلعذارڭ — دوشدی و قوچقلدی مزارن

کو کسنی قیلوب لحد کیمی چاك — مرقد کیمی صاچدی باشنه خاك

قبر اوزره آقتدی قانلو یاشین — لعل ایلدی یاشی قبری داشین

* دوزرمی

بر یوزن ایدوب سرشگی مملو   کچدی یره اول سرشکدن صو
اولدی در اشك بیقراری   قبر ایچره نگارنك تاری
گوز یاشنی ایلدی مخاطب   کای تیره شب فراقه کوکب
چیقمق سکا اولدی ایمدی واجب   کیم اولدی اول آفتاب غائب
بربرجی مقام توتمش اول ماه   کیم اولماز آکا نسیم همراه
سن دورما اگر مروتك وار   گیر توپراغه ایسته آنی زنهار
گور قنده‌در اول دریگانه   تمش آکا آفت زمانه
پابوس ایدوبن یتور نیازم   بیلدر بو تضرعیله رازم
کای شمع ندر بو اجتنابك   من بختی سیاهدن حجابك
جام می غم توتسده عالم   همسن ایچدك بوجامی هم‌من
مست ایتدی مگر سنی بو باده   کیم برمده دورمدك زیاده
برنادره شمع ایدك شب‌افروز   دوشدی سکاذوق عشقدن سوز
بر نیجه زمان اگرچه یاندك   سوزدله دوزمدك اوصاندك
بیدارلغه گتورمدك تاب   شهلا گوزك اولدی مائل خواب
همراهم ایدك بو یولده ای ماه   همراهی قویوب گیدرمی همراه
افلاکه تفاخر ایله ای خاك   کیم اولدی رفیقك اول درپاك
زلفینه معارض اولما ای مار   کیم آنده مقیمدر دل زار
حالینه تعرض ایتمه ای مور   کیم باغلودر آنده جان مهجور
ای عمر گل ایمدی باشه‌سن هم   کیم چشمه تیره اولدی عالم
عالم خوشیدی که وار ایدی یار   چون یار یوخ اولمسون نه کیم‌وار
ای جان تن خسته‌دن وداع ایت   بو خسته ایله بتر نزاع ایت

مشتاقکم ای اجل کرم قیل   دفع الم ایله رفع غم قیل
قورتار منی اضطراب غمدن   ویرمژده وجودمه عدمدن
آیینه‌می ایله زنگدن پاك   قیل پردهٔ اعتبارمی چاك
رفع ایت نه ایسه آراده حائل   ایله منی اول نگاره واصل
تکلیف وصال ایدرمکایار   برخلوته کیم یوخدر اغیار
من گیتمه‌مك ایلسم خطادر   سندن مکا بر مدد روادر
باللّه مددمده قیلمه اهمال   کیم بختمه یوز ویروبدر اقبال
یارب مکاجسم و جان گرکمز   جانانمسیز جهان گرکمز
من بعد ذلیل وخوار قیلما   سرگشتهٔ روزگار قیلما
افغانده ایکن گیدوب قراری   اولدی بو غزل دلینده جاری

غزل

یاندی جانم هجر ایله وصل رخ یار ایسترم
درد مند فرقتم درمان دیدار ایسترم

بلبل زارم دگل بیهوده افغان ایتدیگم
قالمشم نالان قفس قیدنده گلزار ایسترم

دهر بازارنده کاسددر متاع همتیم
بو متاعی صاتمغه بر اوزگه بازار ایسترم

فانی اولمق ایسترم یعنی بلای دهردن
راحت جسم ضعیف وجان افکار ایسترم

نوله‌گر قیلسم شب هجران تمنـای اجل
نیلیم چوخدر غمم دفعینه غمخوار ایسترم

چون بقابزمنده‌در دلدار من هم دورمزم
بو فنا دیرنده بزم وصـل دلدار ایسترم

ای فضولی ایستمز کیمسـه رضاسیله فنا
منکه بوندان اوزگه بیلمم چاره ناچار ایسترم

تمامی سخن

چون راز درونی ایتدی تقریر — رأینـه موافق اولدی تقدیر
امـداد قیلوب عنـایت حق — قیلدی آنی مقصدینه ملحق
گل دردی حدیقهٔ املدن — می ایچدی صراحی اجلدن
قبرینی قوجاقلادی نگارك — جان‌صدقه‌سی ایتدی اول مزارك
لیلی‌دیدی ویردی جان شیرین — اول عاشق بی‌قرار ومسکین
انصـاف همین اوله محبت — بو دائره‌در مقـام حیرت
گویاکه الندە ایدی جانی — دائم گوزه‌دردی اول زمانی
چون دوریله یتدی اول زمانه — آندن براجازت اولدی جانه
هر نیجه‌که وار ایدی نگاری — عالمـده ایدی آنك قراری
چون قیلدی نگاری ترك‌عالم — بوعالمی ترك قیلدی اول هم
چون گوردی‌بوحالی زیدغمناك — افغان قیلوب‌ایتدی یاخه‌سن چاك
فریادله قیلدی نوحه بنیـاد — اوج فلکه یتـوردی فریاد

زار آغلدی اویله کیم هم‌اولدم — آهـی اودینـه یغیلدی عالم
ایل جمع اولوب ایتدیلر نظاره — مجنون سـیاه روزگـاره
قبر اوستنه گوردیلر یخیلمش — جانانه‌یه جان نثـار قیلمش
احوالنه آغلیوب سـراسـر — دفن ایتمگین ایتدیلر مقرر
غسل ایلیوبن تن نزارین — دلدارینـك آچدیلر مزارین
قویدیلر آنی هم اول مزاره — غمناك یتشدی غمگسـاره
روح‌اولدی‌فلکده روحه‌همراز — تن اولدی تنیله یرده دمسـاز
رفع اولدی تعلقـات حائل — مطلوبنه طالب اولدی واصل
بربزم ایکی‌شاهه محفل اولدی — بربرج ایکی ماهه منزل اولدی
قبر اوستنه قویدیلر نشانه — فاش اولدی بوماجرا جهانه
طوفنده قیلوب مراد حاصل — اول قبره خلایق اولدی مائل
کچدکچه‌زمان مکرم اولدی — حاجتگه اهل عالم اولدی
بو در اثر محـبت پاك — خوش‌مرتبه‌در بوقیلساك ادراك...

زیدك لیلی ایله مجنونی رؤیاسنده گوردیگیدر

اول مشهده زید اولوب مجاور — آثار صداقت ایتدی ظاهر
تعمیر ایچون ایتدی چوخ عطالر — تدریجله قیلدی چوخ بنالر
پیوسته حرارت جگردن — قندیل مزارین ایتدی روشن
جاروب ایله آب اولنده مطلوب — مژگان ایله اشکی آب و جاروب
هر لحظه قیلوردی تازه ماتم — قیلمزدی فغان و ناله‌سین کم
اول مونس و مشفق و موافق — بر گیجه قریب صبح صادق
بیمار تننده قالمیوب تاب — قیلمشدی مزاره یاصلانوب خواب

خواب ایچره گؤرندی اول فکاره   بر باغچه‌ده ایکی ماه پاره
رخسارلرنده ذوقدن نور   بیم غم و درد و غصه دن دور
خوش وقت نشاط و ذوقله شاد   اغیار تعرضندن آزاد
هرمهوشه مین فرشته صورت   اخلاصله اولمش اهل خدمت
صوردی که بولر نه ماهلر در   نه رتبه‌لو پادشاهلر در
بو روضه نه روضهٔ برینذر   بو قوم نه قوم نازنینذر
بودر دیدیلر ریاض رضوان   بو قوم خجسته حور و غلمان
بو ایکی مه خجسته رخسار   مجنون ایله لیلئ وفادار
چون وادئ عشقه گیردیلر پاک   اول پاکلک ایله اولدیلر خاک
منزللری اولدی باغ رضوان   چاکرلری اولدی حور و غلمان
چون بونده رضا ویروب قضایه   صبر ایلدیلر قمو بلایه
گیتدیکده جهان بی‌وفادن   قورتولدیلر اول غم و بلادن
چون زید یوخودن اولدی بیدار   بو نکته‌یی خلقه ایتدی اظهار
خلقڭ اولوب اعتقادی افزون   اول قبره زیارت اولدی قانون

تمامی سخن

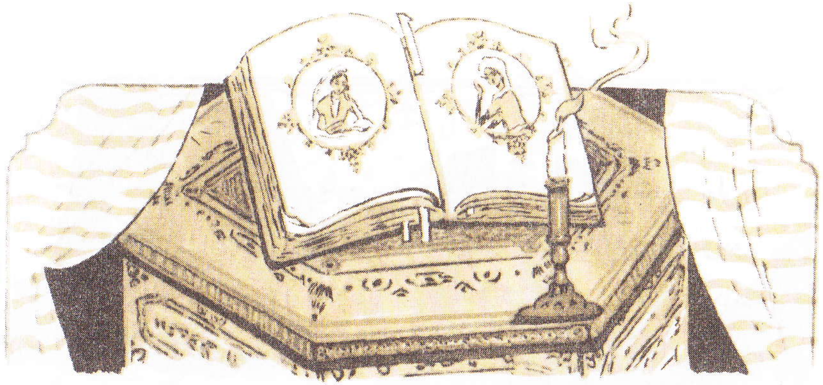
ساقی متغیر اولدی حالم   سویلشمکه قالمدی مجالم
من بعد زیاده ویرمه باده   رحم ایله که سرخوشم زیاده
خوش غفلت ایله کچوردم‌ایام   بیلمم که نولور ایشم سر انجام
سرمایهٔ عمر گیتدی الدن   سود ایتمدم ایتدیگم عملدن
فریاد بوجوردن که گردون   احوالمی ایلدی دگر گون
دون دیدهٔ تر قیلوب گهربار   گردونه دیدمکه ای جفاکار

هر گز روشگدن اولمادم شاد   دام غم ومحنتگدن آزاد
احبابه نقیض دور ایدرسن   ارباب کماله جور ایدرسن
مجنون اگر اولسه ایدی جاهل   اولمازدڭ اطاعتنده کاهل
فرمانـنه انقیـاد ایدردڭ   گوگلینی مدام شـاد ایدردڭ
اهل هـنر اولدیغی سببدن   صاحب نظر اولدیغی سببدن
اقرانی ایچنـده خوار قیلدڭ   بی عزت واعتـبار قیلدڭ
ایلی گر اولیدی بر حیاسز   یاسن کیمی مهرسز وفاسز
اولمازدی آگا همیشه جورڭ   کامنجا مدام اولوردی دورڭ
فضل اهلنه مائل اولدیغندان   إدراکله کامل اولدیغندان
دائم غم النـده زار قیلدڭ   آشـفتهٔ روزگـار قیلدڭ
من هم گر اولیدم اهل تزویر   ایتمزدڭ اعانتمـده تقصیـر
سندن غرضم اولوب سر انجام   دورگده مکااولوردی آرام
چون اهل وقاروتنك وعارم   جورگله همیشه خوار وزارم
بو یوزدن ایمش سنڭ مدارڭ   وار ایمدی که یوخدر اعتبارڭ
گردون اشیدوب منم عتابم   ویردی بو ادا ایله جوابم
کای صورت حالدن خبرسز   هر حکمته‌عیب ایدن هنرسز
من امره موافق ایلرم دور   حکمتده وفادر ایتدیگم جور
اما سن ایدن عمل خطادر   کیم پیر طریقتڭ هوادر
شاعرلغه افتخار ایدوبسـن   کذبی اوزیگه شعار ایدوبسن
مجنون دیدیگڭ وجود کامل   هردانشه مندن اولدی قابل
دیوانه آگا سن ایلدڭ آد   سندن آگا یتدی ظلم وبیداد

لیلی دیدیگك مه تمامی	من پرده‌ده صاخلدم گرامی
رسوای خلایق ایلدك سن	میك طعنه‌یه لایق ایلدك سن
که نوفله غدری قیلدك انطاق	که ابن سلامه ظلمی الحاق
شرم ایت بونه‌هرزه‌درنه مهمل	نه ابن‌سلام و قنغی نوفل
شرح ایلمك ایستدك فسانه	قیلدك سوزه آکلری بهانه
گوردی‌چوروموش سمکلر آزار	تهمتلر که اولوب گرفتار
اموات مظالمینه گیردك	آسوده‌لره عذاب ویردك
جرمینه اولانده خلق ملزم	لازم صوریلور بو افتراهم
اولمزمی بو باعث عذابك	بو مسئله‌ده ندر جوابك

جواب مسئله

ای طوطی بوستان گفتار	صراف سخن فضولی زار
آلدانما اگر سپهر لاعب	طعن ایله سکا دیدیسه کاذب
اشعاره یمان دیوب اوصانما	سرمایهٔ نظمی سهل صانما
سوزدر گهر خزانهٔ دل	اظهار صفات ذاته قابل
جان سوزدر اگر بیلورسه‌انسان	سوزدر که دیرلراوز گه‌درجان
بالله بویمانمیدرکه حالا	امواته سوزیله ویردك احیا
مجنونله لیلی‌یی قیلوب یاد	ارواحلرینی ایلدك شاد

بو بیان عذر تألیف کتابدر
و تاریخ زمان فتح بابدر

ای کلك رونده بارك الله	اولدك من ره نورده همراه
میك سعیله حاجتم بتوردك	بو منزله عاقبت یتوردك
رحمت سکا کیم‌سن ایتدك‌امداد	بو اسکی بنایی ایتدك آباد
اشکیله برونی سیم اندود	آهیله درونی عنبر آلود
مخزنلری گنج گوهر درد	روزنلری منفذ دم سرد
القصه مرتب اولدی بر باغ	هرلاله‌سی‌بغری اوزره یوزداغ

خون جگر آب جویباری نوك مژه ابر نو بهاری
اولدمکه بونسخه‌اولدی‌مرقوم لیلی مجنون آدینه موسوم
اظهاره گلوب رموز وحدت وحدتده تمام اولوب حکایت.
تاریخنه دوشدیلر موافق بر اولمغیله اول ایکی عاشق.

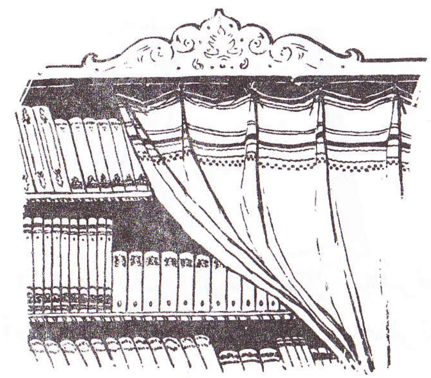

بو ارباب وفادن توقع قبول معذرتدر
و أصحاب ذکادن تمنای دعای مغفرتدر

انصاف ویر ای حسود إنصاف طعن‌ایتمه که‌جوهرڭده گل‌صاف
احوالمی گور خراب و مضطر اندوه زمانه دن مکدر
سوز دائره‌سی دگل بو احوال انصاف مڭا کیم اولمزم لال
مندن طمع ایتمه فکر صائب احولمه‌در سوزم مناسب
آزدر دیمه جوهر صفاسین بر صورکه نه ویردیلر بهاسن
بالله گر اولیدی بر خریدار میڭ گنج نهان قیله‌ردم اظهار
فی‌الجمله بوهم که‌اولدی‌مسطور بر شوق ایله ذوقدن دگل‌دور

عیب هنر اختیار قیلما — شعرم حسدین شعار قیلما
بیهوده یتر تعرض ایله — کر قادر ایسك جواب سویله
ترك ایله تعرض و عنادی — کیم وادی جهلدر بو وادی
دم خیر سوزندن اور دمادم — ور خیر دیمزسن ابسم ابسم

لغات

آ

آب — صو
آبدار — صولی، تزه
آب و دانه — دن وصو، روزی
آرا — بزه‌ین
آرایش — زینت، بزك
آرایش صحبت ایله ساقی — ساقی صحبتی بزه
آزار — اذیت، عذاب، اینجیتمك
آزرده — اینجینمیش
آسا — کیمی
آسیاب — دگرمن
آشیان — یووا
آغاز — باشلانغیج، باشلاماق
آغشته — بولاشمش
آغوش — قوجاق
آفاق — افقلر
آفت — بلا، گوزل معناسندادا — ایشله‌نیر
آفتاب — گونش
آفرینش — یارادیلش، خلقت
آگاه، آگه — خبردار
آل — حیله؛ قیرمزی؛ نسل
آلایش — بولاشیق؛ صنعی بزك
آماج — هدف، نشان
آماده — حاضر

ا

ابجد — عرب الفباسنك قدیم دوزولشی

ابرو — قاش
ابروکمان — یای قاشلی
ابسم — دانشما
ابواب — قاپولر
ابواب فنون نظم مسدود —
شعر فننك قاپولری باغلی
اتراك — ترکلر
اختر — اولدوز
اخگر — قور
ارباب کمال — کمال صاحبی
ارواح — روحلار
اسرار — سرلر
اسعار — نرخ
اشک — گوز یاشی
اشکبار — گوزیاشی توکن،
آغلایان
اشکریز — آغلایان
اطفال — اوشاقلار
اعاظم — بویوکلر
اعالی — بویوکلر، عالی‌لر
اعداء — دشمنلر
اعماء — کور
افزون — چوخ، آرتیق
افسر — تاج
افسرده — دوگموش
افکار — فکرلر، یارالی
افلاك — گوگلر
اقران — هم‌یاش، تای - توش
اکابر — بویوکلر

اکل وشرب — ییمك ـ ایچمك
الف — عرب‌الفباسنك ایلك حرفی
القصه — خلاصه
امارت — امیرلك
اموال — وار ـ دولت
اندوه — غم، غصه، کدر
اندیشه — فکر، خیال، دردغم
انیس — همدم، یولداش
اهلاً وسهلاً — خوش گلمیسگز
ایاغ — قدح، پیاله
ایام — گونلر؛ زمان

إ

إستخوان — سوموك
إستطاعت — طاقت، قدرت،
گوج
إستغناء — احتیاجسیزلق، چکینمه،
ئوزنی آغیرتوتمق
إستقبال — گله‌جك
إفتاده — دوشمش؛ وورولمش
إقرار — اعتراف ایتمك
إکرام — حرمت ایتمك
إکراه — إگرنمك
إنبساط — آچیلمق؛ فرح
إنتها — صوك
إنحراف — میللنمك، آزماق
إیرشمك — چاتماق، یتشمك
انس توتمق — آلشماق

ب

باب — قاپو، فصل
بابل نژاد — بابل نسلندن
باد — کولك
بادپیما — بوش‌ـ‌بوش گزن، آوارا
بار — یوك
بارگران — آغیر یوك
بارکش — یوك چکن
بارور — میوه‌لی
باران — یاغیش
بازیچه — اویونجاق
باك — قورخو
باور ایتمك — اینانماق
بحر — دگز، شعر اولچوسی
بداهت — بردن بره شعرسویله‌مك
آشکار، آیدین
بدخشان — لعل و یاقوت ایله
مشهور برشهر
بدر — اون دورد گیجه‌لك آی
بدگو — هامی‌حقنده پیس‌دانشان،
خیر سویلمز
بدل — عوض
بذل — یورك ایسته‌دیگی قدر
ویرمك، اسیرگه‌مه‌مك
بر — قوری، اولکه
برادر — قارداش
برف — قار
برق — شیمشك

برگ — یارپاق
برگزیده — سچیلمش
برگشته — ترسنه دونموش
بری — پاك، آزاده
برهنه — چلپاق، عریان
بزم — مجلس، قوناقلق
بسته — باغلی، باغلانمش
بلاکش — بلاچکن، دردلی
بهانه پرداز — بهانه دوزلدن
بهائم — دورد آیاقلی‌لار، حیوانلار
بهرام — مارس اولدوزی
بوم — بایقوش
بوی — قوخو
بیاض — آغ
بی پروا — قورخوسیز
بیخ — کوك
بید — سوگوت
بیدار — اویاق
بیدرنك — دایانمادان، جلد، تیز
بیش — آرتق، چوخ
بیشتر — داها چوخ
بیگانه — یاد
بیم — قورخو
بیمار — خسته

پ

پای — آیاق
پابسته — آیاغی باغلی

پابرهنه — آیاغی یالین
پای بند — آیاغی باغلی، آیاق-
باغی
پایمال — آیاق آلتیندا قالماق
پاکدامن — ناموسلی، عصمتلی،
تمیز
پاکیزه — لطیف، تمیز
پامال — آیاق آلتندا قالمش
پخته — بیشمش
پدر — آتا
پر — قوش قانادی
پر — دولو
پرتو — ایشیق
پروا — قورخو
پرواز ایتمك — اوچماق
پروین — اولکر اولدوزی
پری رخسار — پری یوزلی،
گوزل
پری زاد — پری بالاسی، گوزل
پست — آلچاق
پسند — بگنمك
پنبه — پانبوق
پهلو — بویور
پیام — خبر
پیچ وتاب — اضطراب، تلاش
پیراهن — کوینك
پیرایه — بزك
پیدا — آشکار
پیر — قوجا
پیما — اولچن
پیمانه — بویوك قدح
پنهان — گیزلی
پوست — دری
پیوسته — متصل، آراسی کسلمه-
دن
پیوند — بند، باغ، کیین

ت

تاب — ایشیق؛ قیوریم؛ قدرت
تارك — تپه
تاریك — قارانلیق
تأدیب — أدبلندیرمك
تب — قیزدیرما
تب‌لرزه — ایصیتمه ـ قیزدیرمالا
تیترتمه
تباه — محو اولماق
تبخاله — خسته‌لکدن دوداقدا
عمله گلن اوچوق
تبدل — دگشمك
تجاهل — ئوزنی بیلمزلیـگه
وورماق
تجرید — صویمق، عریان‌ایتمك؛
نفسی دنیادان کسمك
تجلی — آشکار، عیان اولماق
تجمل — زینتلندیرمك، بزندیر-
مك

تحریر — یازماق
تحیر — حیران اولماق، حیرته
دوشمك
تدریج مبادی —زمان کیچد کجه.
تر — تازه، طراوتلی؛ یاش،
رطوبت
تراب — تورپاق
ترانه — نغمه
ترحم — رحم ایتمك، مرحمته
گلمك، آجیماق
تزویج — أره ویرلمك، ایولنمك
تسهیل — آسانلاشدیرماق
تشخیص — سچمك ـ آیرماق
تشخیص مرض — خسته‌لیگی
معینلشدیرمك
تضرع — یالوارماق، خواهشله
ایستمك
تعب — مشقت، زحمت، یورغونلق
تعذیب — عذابه دچار اولماق
تعزیز — عزیزله‌مك
تعلّل — بهانه گتیرمك، یوبانماق
تعویذ — گوزه گلمه‌مك ایچون
آسیلان دعا
تفاخر — فخر ایتمك، اوگونمك
تغافل — ئوزنی بلمزلیگه‌وورماق
تغنی — نغمه اوخوماق
تقصیر ایتمك — أسیرگه‌مك
تکاپو — تلاش ایله آت سگرتمك
تك و پو — اورا-بورا قاچماق
تکلم — سوز سویله‌مك، دانشماق
تلخ — آجی
تلخ گفتار — آجی سوز
تلخکام — مأیوس، اوقاتی تلخ
تموج — دالغالانماق
تن — بدن
تنعم — نعمت ایچنده راحت یاشا-
ماق
توجه — بیرینه یـوز دوتوب
مراجعت ایتمك
توسن — باش‌آپاران‌آت؛ سرکش
توهم — وهم ایتمك، واهمه‌یه
دوشمك
ته — دیب
تهی — بوش
تهی دست — الی بوش
تیر — اوخ
تیره — بولانق، قارانلق
تیره شب — قارانلق گیجه
تیز — جلد
تیز پرواز — سرعتله اوچان
تیز رفتار — سرعتله گیدن
تیشه — کولنگ
تیغ — قلنج
تیغ زبان — کسکین دیللی، ایتی-
دیللی

ث

ثریا — اولکر اولدوزی
ثمر — میوه، محصول؛ نتیجه
ثوابت — کچمش نجوم علمینه گوره حرکت ایتمه‌یه‌ن اولدوزلار
ثور — اوکوز؛ اوکوز برجی

ج

جاریه — خدمتچی قیز، کنیز، قاراباش
جام — قدح
جامه — پالتار
جان — روح
جانبخش — جان باغشلایان، روح ویرن
جانپرور — روحه خوش گلن
جان سپار — جانینی فدا ایدن، فداکار
جانسوز — یورك یاندیران، کدرلی
جان فزا — جان باغشلایان، فرحلی
جان گداز — جانی اریدن، بیزار ایدن
جبال — داغلار
جبل — داغ
جبلت — خلقت، خاصیت
جبین — آلین
جدا — آیری، اوزاق
جدال — شدتلی ووروش
جرس — دوه‌لرك بوینونا باغلانان زنگ
جزع — صبرسیزلیکله تلاش، آغلایوب شکایت ایتمك
جزم — قطعی قراره گلمك
جفادیده — جفا گورمش
جلاب — گلاب
جمازه — ایتی گیدن ارکك دوه
جنبش — حرکت؛ اگلنجه
جند — عسکر
جو — آرپا
جوشن — زره، زرهلی حرب پالتاری
جوی — آرخ
جویبار — چای، آرخ
جوینده — آختاران

چ

چاك ایتمك — پارچالاماق، ییرتماق
چاك چاك — پارچا-پارچا
چاك گریبان — یاخا ییرتماق
چاکر — قول، نوکر
چپ — صول
چشم — گوز

چین — قیوریم؛ توپلایان
چین ابرو — قاش قاباق ساللاماق

ح

حارث — أکنچی
حاسد — پاخیل
حب — سه‌وگی، دوستلق
حباب — صواوستونده کی قابارجق
حجاب — اوتانماق؛ اورتوك
حبیب — سه‌وگیلی
حجر — داش
حجر اسود — مکه‌ده‌کی قاراداش
حرمان — محروم اولماق
حریر — ایپك
حسد — پاخللق
حسن — گوزلليك
حشمت — عظمت
حکاك — مهروسائر قازان آدام
حما — حرارت، قیزدیرما

خ

خارا — مرمر
خاشاك — چور-چوپ
خاك — تورپاق
خاکپای — آیاق تورپاقی
خاکدان — دنیا
خاکسار — توز تورپاق ایچنده قالمش
خاکستر — کل
خاموش — ساکت، دینمز، دانشمایان
خامه — قلم
خانه — ایو
خدنگ — اوخ
خرامان — نازلا یریمك
خرد — عقل
خردمند — عقللی
خرگاه — چادر
خشك — قوری
خصم — دشمن
خصم جان — جان دشمنی
خطرناك — تهلکه‌لی، قورخولی
خلخال — قادینلارین بالدیرلارینا تاقدیقلاری قزل و گوموشدن قولباغی کیمی زینت
خلف — اولاد، نسل
خم — اگری
خم اندر خم — قیوریم
خم گشته — أگیلمش
خمیده — بوکولموش
خنده — گولمك
خواب — یوخی
خوار — حقیر، ذلیل
خوان — سفره
خواه ناخواه — ایستر ایسته‌مز
خوب — گوزل، یاخشی
خوف — قورخی

خونبار — قان یاغدیران
خونخوار — قان ایچن
خونی — قانلی، قاتل
خیره — قاماشق؛ حیران
خیل — طایفا، دسته
خیمه — چادر

د

داد — عدالت، انصاف
دار — ایو
دارالامان — امان ایوی، سیغیناجاق یر
داربقا — آخرت ایوی، قبر
دال — دلالت ایدن
دام — تور، تله
دامگاه — تورقورولان یر؛ دنیا
دامن — أتك
دانا — عالم، بیلیجی
دانش — بیلیك
دراز — اوزون
درج — قزیل گوموش صاندوقچاسی
درد — خلط، تورتا
دردمند — دردلی
دردناك — دردلی
درهم — قارماقاریشیق
دزد — اوغرو
دست — أل
دست آموز — أله اوگرنمیش قوش
دستار — چالما، عمامه
دستگیر — أل دوتان، حمایه ایدن
دستور — اجازه، رخصت، سرانجام
دقائق اهلی — اینجه فکرلیلر
دل — یورك
دل آرا — یورك بزین، سه‌وگیلی
دل آزار — یورك اینجیدن
دلپذیر — یورگه یاتان
دل افروز — یورگه فرح ویرن
دل فریب — یورك آلدادان
دل فکار — یورگی یارالی
دلگشا — یورك آچان
دم — قان؛ نفس؛ زمان، آن صحبت، عیش وعشرت
دم اورماق — بحث ایتمك، سوزآچماق
دمساز — سرداش، یولداش
دمادم — متصل
دهان — آغیز
دهر — زمانه؛ دنیا
دهقان — کندلی
دون — گیجه
دون — آلچاق
دیت — قاتلین ویردیگی قان بهاسی
دیجور — قارانلق، ظلمت
دیدار — یوز، گوروش
دیده — گوز
دیر — مناستر؛ دنیا

ذ

ذقن — بوخاق

ر

راز — سر
رازدل — یورکده کی سر
راغب — رغبت ایدن
راقم — یازان
راه — یول
رأیت — بایراق
رحیل — کوچمك
رخ — یوز، یناق
رخشان — پارلاق، ایشیقلی
رخنه — یاریق؛ ضرر، زیان
رزاق — روزی ویرن
رزم — ووروش، محاربه
رزمگاه — محاربه میدانی
رسان — یتشدیرن
رسم — عادت، دب
رسن — ایپ
رشك — قیصقانماق، حسد
رعد — گوك گورولتیسی
رعنا — گوزل، لطیف
رفیق — یولداش
رك — دامار
رمیده — اورکمش
رنج — اذیت
رواق — چارداق
روان — گیدن؛ روح
روباه — تولکی
روز — گون
روش — گیدیش
روشن — آیدین، ایشیقلی، پارلاق
روی — یوز
ره — یول
رهنمون — یول گوسترن
رهاقیل — قورتار
ریزان — آخیدان
ریش — یارا؛ صقال

ز

زار — ضعیف؛ آغلار
زاغ — قارغا
زبان — دیل
زبانه — آلاو دیلی
زبون — قوتسز، عاجز، ضعیف
زخم — یارا
زخمدار — یارالی
زغن — قارغا
زمین بوسی — یراوپمك
زنخ — چنه
زنده — دیری
زنهار — صاقین
زیب — زینت، بزك
زیبا — زینتلی، بزکلی، گوزل

ژ

ژاله — شبنم، شه

س

ساحر — سحرایدن، سحرباز
سایه — کولگه
سایه‌گستر — کولگه‌سالان، حامی
سبکبار — تیز گیدن
ستاره — یولدوز
سحاب — بولوت
سخن — سوز
سخن‌دان — سوزبیلن، شاعر
سخن‌سنج — شاعر
سر — باش
سراپا — باشدان آیاغا
سربلند — باشی اوجا
سرخ — قیرمزی
سرخیل — طائفه باشچیسی
سررشته — ایپ اوجی
سرزنش — دانلاق
سرطان — خرچنك برجی
سرگشته — آواره، سرگردان
سرنگون — باشی آشاغی
سرود — نغمه
سریر — تخت
سمن — یاسمن
سور — توی، قوناقلق
سوزن — ایگنه
سوگند — آند
سهل — آسان
سهی — دوز
سیاره — حرکت‌ایدن یولدوز
سیاست — جزا
سیاه — قارا
سیران — گزنمك
سیم — گوموش
سیمبر — گوموش‌سینه‌لی

ش

شایسته — لایق
شب — گیجه
شب‌تاریك — قارانلق گیجه
شب‌افروز — گیجه‌نی‌ایشیقلاندیران
شبخیز — گیجه‌لریاتمایان
شرر — قیغلجم
شرم — اوتانماق، حیا
شرمسار — اوتانان، خجالتلی
شرمنده — خجالتلی
شعبده‌باز — حقه‌باز، اویونباز
شکوه — شکایت
شمس — گونش
شمشیر — قلنج
شکوفه — چیچك
شوم — اوغورسیز

ص

صائب — خطاسیز، دوغرو

ط

طائر — اوچان
طاحونه — صود گرمنی
طرب — شنلیك
طرفه — غریبه، گورونمه‌مش

ع

عافیت — جان‌ساغلیغی
عالم‌افروز — دنیانی ایشیقلا- ندیران، گونش
عالم‌سوز — دنیانی یاندیران
عتاب — آجیق، مذمت
عجز — عاجزلیك
عجم — فارس معناسیندا ایشله‌نیلر
عدم — یوخلوق
عدو — دشمن
عذار — یاناق
عروس — گلین
عزائم — دعالار، افسونلار
عزم — برایش گورمگه‌تشبث، گیتمك
عقاب — قاراقوش
عقد — نکاح، کبین
علائم — علامتلر
عنایت — یاخشی‌لیق، لطف، کرم
عندلیب — بلبل

غ

غازه — آنلیك
غالیه‌مو — مشك‌توکلی
غبار — توز
غبغب — بوخاق
غدر — مرحمتسزلیك، حقسزلیك
غراب — قارغا
غزال — جیران
غلطان — یووارلاق
غمزده — درده گرفتاراولموش
غمگسار — تسلی‌ویرن، سرداش، همدرد
غمناك — دردلی، غملی
غماز — سوز گزدیرن، غیبت‌ایدن
غناساز — اوخوماق
غنی — وارلی، دولتلی
غواص — اوز گوچی

ف

فارغ — آزاده، آسوده
فاش — میدانه‌چیقما، آشکاراولما
فر — ایشیق، آیدنلق؛ زینت
فراق — آیریلق
فرخنده — مبارك
فرزند — اوغول
فرقت — آیریلیق

فریب — یالان، آلداتماق
فزون — آرتیق، زیاده
فسانه — أفسانه
فصاد — قان آلان
فصد — قان آلماق
فقد — یوقلق
فکار — یارالی
فیروز — شاد، خوشبخت

ق

قابل — قابلیتلی
قانی — برك، محکم
قاسم — بولن، تقسیم‌ایدن
قبائل — قبیله‌لر
قران — یاخنلق، ایکی اولدوزوك‌ یاخنلاشماسی
قریب — یاخین
قسام — بولن، تقسیم‌ایدن
قلیل — آز
قوی — قوتلی

ك

کاخ — قصر، یوکسك بنا
کاذب — یالانچی
کار — ایش
کارخانه — ایش‌یری، دستگاه؛ دنیا
کارفرما — ایش‌بویوران
کارگر — ایش‌ایشله‌ین
کاسد — قیمتسز، کساد
کامبین — مرادینایتشن
کان — معدن‌یری؛ منبع
کاه — سامان
کباده — تعلیم‌یایی، کمان آتماغی یکی‌اوگرنن آدام
کبوتر — گوگرچین
کبیر — بویوك
کحل — گوزه‌سورمه‌چکمك
کذب — یالان
گرامی — عزیز، محترم
کریه — ایگرنج
کشته — اولدورولموش
کشور — اولکه
کم — آز
کم‌قیمت — قیمتسز
کمان‌ابرو — یای‌قاشلی
کماندار — اوخ‌آتان
کمین — پوسقو
کواکب — اولدوزلار
کوکب — اولدوز
کوتاه — قیصا، گودك
کوه — داغ
کوهکن — داغ‌چاپان؛ فرهادك لقبی‌در

گ

گذار، گذر — کیچمك
گذرگاه — کچید
گر — اگر
گران — آغیر
گرانبها — قیمتلی، بهالی
گرد — توز
گردون — دونن، دور ایدن؛ فلك؛ دنیا
گرگ — قورت، جاناوار
گرم — ایستی
گره — دوگوم، قیورجق
گره‌گیر — قیورجقلانمش
گریان — آغلار، آغلایان
گریبان — یاخا
گریز — قاچماق
گریبان‌چاك — یاخاسی‌پارچالانمش
گز — دفعه
گزیده — سه‌چیلمش، بگنلمش
گفتار — سوز، دانشیق، کلام
گفتگو — دیدی‌قودی، سوز‌صحبت، دانشیق
گلبن — گل‌کولی
گل‌برگ — گل‌یارپاغی
گل‌تر — تزه گل
گل‌رعنا — قرمزی گل، گوزل گل
گنجینه — گنج، خزینه
گواه — شاهد
گویا — سویله‌ین، دانیشان
گهرپاش — گهرساچان؛ خوش‌صحبت
گیتی — دنیا
گیتی‌نما — دنیاگوسترن
گیسو — ساچ، هوروك

ل

لاعب — اویونباز
لاف — سوز
لاله‌فام — لاله‌رنگلی
لب — دوداق
لبالب — آغزیناقدردولو
لبیك — امرینه‌حاضرم؛ بلی
لحد — قبر، مزار
لحن — نغمه
لرزه‌ناك — تیتره‌ین
لعب — اویون
لعبت — اویونجاق
لعلگون — لعل‌رنگلی، قیرمزی
لؤلؤ — اینجی
لواء — بایراق
لوح‌مزار — مزارداشی
لهو — اویون، أگلنجه
لیل — گیجه

م

ماتم‌زده — یاسلی
مادر — آنا
مار — ایلان
ماروت — دینی افسانه‌ده بابلده بیر- قویودا دوستاق اولان بر ملکک- آدی در؛ سحرباز
ماند — بکزر، اوخشار
ماه‌نو — یڭگی آی
ماهپاره — آی پارچاسی
ماه‌پیکر — آی یوزلی
ماه‌تابان — پارلاق آی
ماهی — بالق
مبداء — باشلانغج
مبدّل — دگشیلمش، چه‌وریلمش
مبرم — اصرارلا خواهش ایدن
متألم — کدرلی، دردلی
متغیر — باشقالاشمش، بوزولموش
مثنوی — هربیتی اوزاوزلو گونده- قافیه‌له‌نن شعر
مجالس — مجلسلر
مجروح — یارالی
محافل — ییغنجاق
محبوب — سه‌وگیلی، سه‌ولن
محجوب — اوتانان، اوتانمش
محفوظ — قورونمش، حفظاولو- نوب ساخلانمش
محمل — دوه اوستونده اوتورماق- ایچون قویولان سبت
مداد — قلم، مرکب
مرآت — گوزگی
مراحل — مرحله‌لر، منزللر
مربع — دوردلیك؛ هربندی دورت مصراعدان عبارت شعر
مرجع — مراجعت اولوناجاق یر
مدبر — تدبیرایدن
مدعی — عنادجی، ادعاایدن، دشمن
مدقق — دقتله ایش گورن، تدقیق- ایدن
مذکر — ارکك
مذکور — ذکراولونان، سویله‌نن
مرتب — ترتیب اولونموش
مردم — انسان؛ گوزبیبگی
مرده — اولموش، اولو
مرصع — جواهرلی، بزکلی
مرغ — قوش
مرقد — قبر، مزار
مرگ — اولوم
مرکب — مینیك
مریخ — مارس اولدوزی
مزاد — بیرمالی بهاساتماق ایچون- یازاراچیقارماق
مزین — زینتلی
مساء — آخشام
مسدود — باغلانمش، باغلی

مسرت — سه‌ونج، شادلق
مسرور — شاد
مسعود — خوشبخت
مسلسل — زنجیرکیمی بربرینه- باغلانمش
مشاطه — گلینك بزگینی دوزلدن- قادین
مشاعل — مشعللر
مشرب — طبیعت، مزاج، خاصیت
مشکبار — مشك یاغدیران، عطرلی
مشکفام — مشك رنگلی، قارا
مشوش — تشویشلی
مصاف — محاربه، ووروشماق یری
مصحف — قرآن
مطری — طرواتلی، تزه
معانی — معنالر
معاند — عنادایدن
معبود — عبادت اولونان، آلله
معذرت — عذری قبول ایتمك
معروف — مشهور
معین — کومك ایدن، یاردمچی
مغبون — آلدادلمش
مفتاح — آچار
مفتوح — آچیلمش
مفید — فایدالی
مقارن — یاخین
مقید — باغلانان
مکرر — تکراراولونموش
مکرم — حرمتلی
ملامت — دانلاماق، طعنه ایتمك
منازل — منزللر
منزلت — درجه، رتبه
منعکس — ترسینه
منعم — وارلی، سخاوتلی
مور — قاریشقا
مورخ — تاریخچی
مهار — جلو
مهد — بشیك
مهر — گونش؛ محبت
مهمان — قوناق
مهیب — قورخولی
مهیی — حاضرلایان
میان — اورتا
می‌ناب — صاف شراب
میزان — ترازوبرجی

ن

ناب — خالص، صاف
نابود — یوق اولان، موجوداولمایان
ناتوان — ضعیف، قوتسیز
ناخن — درناق
ناخواه — ایسته‌میه‌رك
نادم — پشیمان
نادیده — گورولمه‌میش
نار — اود، آتش
ناسفته — دیشیلمه‌مش

ناشاد — کدرلی، دردلی
ناصیه — آلین
نافرجام — آخری خیراولمایان
ناقه — دوه
ناقه نشین — دوه‌یه‌مینمش،
ناهید — زهره‌اولدوزی
ناهمتا — برابری‌اولمایان
نایاب — تاپیلمایان؛ صوگسیز
نثار — شاباش‌ایتمک، توکمک
نخل — خورماآغاجی
نخوت — خودبینلیک، تکبر
ندامت — پشیمانچیلیق
نزار — آریق
نزاع — چکشمک، ووروشماق
نسرین — گل آدیدر
نسق — ترتیب‌ایتمک
نسیان — اونوتماق
نشاط — شادلق، شنلیک، سه‌وینج
نشاط‌افزا — شادلق آرتیران
نشاط بخش — شادلیق‌ویرن
نشسته — اوتورموش
نعائم — آیک منزللریندن برنک آدی
نفی — انکار
نفیر — کرنای آدلانان بوری
نقاب — یوزاورتوگی
نگاه — باخماق، باخیش
نگون — ترسینه‌دونموش
نمّام — سوزگزدیرن
نمک — دوز

ننگ — عار، حیا
نهال — فدان، تزه‌بتن آغاج
نورس — یکی‌یتمه
نوزاد — یکی‌دوغولموش
نوخیز — یکی‌چیقمش، یکی گوگرمش
نورد — گزن، دوراین
نوک — اوج، قلم‌اوجی
نوم — یوخی
نومید — امیدسیز
نونهال — یکی‌قالخان‌فدان
نیاح — آغی دیه‌ن قادین
نیش — آری تیکه‌نی
نیک‌وبد — یاخشی-یامان
نیک‌اختر — خوشبخت
نیکنام — یاخشی آدلی

و

وابسته — باغلی، مربوط
وادی — ایکی‌داغ آراسی؛ صحرا؛- اسلوب
وارون — ترسنه‌دونموش
وافر — چوخ، بول
واقف — خبردار
والا — یوکسک، یوجا
وحدت — تکلیک، یالگزلق
وحشت — غم، غصه؛ قورخو-

تنهالق، صحرادایاشاماق
وحوش — وحشیلر
ودیعه — أمانت
ورد — گل‌یارپاغی
ورطه — اوچورم
ورع — گناهدان‌پرهیزایتمک؛- زاهد

هاروت — دینی‌افسانه‌ده بابل‌قویو-سوندا حبسه‌آلنمش بر ملک- (هاروت-ماروت)
هزار — مین، بلبل

ی

یوم — گون

فهرست

Фүзули

ЛЕЙЛИ вә МӘЧНУН

Бакы , Ушагкәнчнәшр . 1958

Чапа имзаланмыш 28/X-1958-чи ил. Форматы $60\times92^{1}/_{16}$—4,06=8,125 ч. в. Уч. нәшр. в. 14+8 япышдырма шәкил. Тиражы 5000. Сифариш 728. Гиймәти 13 ман. 20 гәп.

Ушагкәнчнәшр, Бакы, Фиолетов күчәси, № 8.

Азәрбайчан ССР Мәдәнийјәт Назирлийинин 26 комиссар адына мәтбәәси, Бакы, Әли Байрамов күчәси, № 3.

فضولی

لیلی و مجنون

حاضرلایان و ناشر : غلام رضا مخلص

فضولی

لیلی و مجنون

Fuzuli

Layla va Majnun

in Azerbaijani Turkic

Esmer Publications Centre

Tabriz 2001

ISBN 964-9251-31-6

9789649251318